

NOWY TARG, 2026

2040

STRATEGIA ROZWOJU MIASTA NOWY TARG

680

MIASTO
NOWY TARG
1346-2026

DIAGNOZA STRATEGICZNA

Spis treści

1. Wstęp.....	4
2. Diagnoza sfery społecznej	5
2.1 Demografia	5
2.2 Pomoc społeczna i ochrona zdrowia	12
2.2.1 Oferta dla seniorów	13
2.3 Edukacja i wychowanie.....	22
2.4 Kultura i kapitał społeczny	27
2.5 Bezpieczeństwo	33
3. Diagnoza sfery gospodarczej	36
3.1 Przedsiębiorczość i rynek pracy	36
3.2 Finanse samorządowe	45
4. Diagnoza strefy przestrzennej.....	48
4.1 Zagospodarowanie przestrzenne i zasoby mieszkaniowe	48
4.2 Infrastruktura techniczna	53
4.3 Transport	58
4.4 Łączność.....	59
5. Diagnoza sfery środowiskowo-klimatycznej	62
5.1 Stan środowiska przyrodniczego	62
6. Wyniki badań ankietowych	69
7. Wnioski	80

1. Wstęp

Niniejszy dokument stanowi podstawę do przygotowania części strategicznej *Strategii Rozwoju Miasta Nowy Targ 2040*. Zawarta w nim diagnoza została opracowana w układzie tematycznym i obejmuje najważniejsze obszary funkcjonowania gminy. Zawiera przegląd najważniejszych uwarunkowań społecznych, gospodarczych, przestrzennych oraz klimatyczno-środowiskowej, które pozwalają zidentyfikować potencjały rozwojowe oraz kluczowe wyzwania dla miasta. W poniższej tabeli zaprezentowano strukturę opracowania i jego główne części.

Metodologia badań	Rozdział zawiera metodologię opracowania diagnozy, wykorzystane metody badawcze oraz źródła informacji.
Diagnoza sfery społecznej	Rozdział zawiera kluczowe zagadnienia związane z szeroko pojętą sytuacją społeczną miasta. Analizie poddano takie obszary, jak demografia, pomoc społeczna, kultura, bezpieczeństwo, edukacja, kapitał społeczny oraz ochrona zdrowia.
Diagnoza sfery gospodarczej	Ta część zawiera najważniejsze kwestie dotyczące sytuacji gospodarczej miasta, w tym jej potencjału gospodarczego, sytuacji na lokalnym rynku pracy, struktury przedsiębiorstw czy kondycji finansowej jednostki.
Diagnoza sfery przestrzennej	W rozdziale zawarto informacje na temat zagospodarowania przestrzennego miasta, zasobów mieszkaniowych, infrastruktury technicznej, transportu oraz infrastruktury sportowo-rekreacyjnej.
Diagnoza sfery klimatyczno-środowiskowej	Rozdział przedstawia kluczowe uwarunkowania środowiskowe miasta, stan środowiska naturalnego, w tym także zagrożenia naturalne.
Raport z badań ankietowych	W rozdziale zaprezentowano wnioski z badań ilościowych przeprowadzonych na potrzeby niniejszej diagnozy. Dane te stanowią uzupełnienie wcześniej zebranych informacji.
Wnioski z diagnozy	Rozdział stanowi podsumowanie całej diagnozy – zawiera kluczowe wnioski, w tym zidentyfikowane problemy i potencjały rozwojowe miasta. Wnioski stanowią także element części strategicznej aktualizowanego dokumentu.

2. Diagnoza sfery społecznej

2.1 Demografia

Zgodnie z danymi publikowanymi przez Główny Urząd Statystyczny (GUS), liczba mieszkańców Nowego Targu w 2024 r. wyniosła 33,0 tys.¹, co oznacza spadek o 1,4% w porównaniu z 2015 r. W latach 2020-2024 odnotowano wyraźny spadek liczby osób w wieku 20-34 lata – o 12,7%, do poziomu blisko 5,6 tys. Analiza liczby ludności według pięcioletnich grup wieku wskazuje, że w 2024 r. najliczniejszą kategorię stanowili mieszkańcy w wieku 40-44 lata, którzy stanowili 8,4% ogólnej populacji miasta.

Struktura wieku mieszkańców wskazuje również na różnice w liczbie kobiet i mężczyzn w poszczególnych grupach wiekowych. Największe dysproporcje obserwowane są wśród osób powyżej 60 roku życia, gdzie liczba kobiet jest wyraźnie wyższa niż liczba mężczyzn. Zjawisko to ma charakter typowy i wynika z dłuższego przeciętnego trwania życia kobiet w porównaniu z mężczyznami.

W latach 2020-2024 w Nowym Targu zaszły zmiany potwierdzające postępujący proces starzenia się społeczeństwa. Udział osób w wieku przedprodukcyjnym zmniejszył się o 0,6 pp., osiągając poziom 17,6%. Wartość ta była niższa niż w powiecie nowotarskim (20,0%) oraz w województwie małopolskim (19,0%). W analizowanym okresie zmniejszył się również udział ludności w wieku produkcyjnym – o 1,3 pp., do poziomu 58,8%, co także stanowiło wartość niższą niż w powiecie (59,8%) oraz województwie (59,2%). Zmiany te wskazują na stopniowe ograniczanie zasobów siły roboczej, co w przyszłości może oddziaływać na lokalny rynek pracy oraz tempo rozwoju gospodarczego. Jednocześnie wzrósł udział osób w wieku poprodukcyjnym – o 1,9 pkt proc., do poziomu 23,6% w 2024 r. Wskaźnik ten był wyższy niż w powiecie nowotarskim (20,2%) oraz w województwie małopolskim (21,8%).

Na postępujące starzenie się populacji wskazuje również rosnący udział mieszkańców w wieku 65 lat i więcej w ogólnej liczbie ludności. W 2024 r. osoby w tej grupie stanowiły 20,3% populacji miasta, co oznacza, że co piąty mieszkaniec Nowego Targu miał co najmniej 65 lat. W porównaniu z 2020 r. udział ten wzrósł o 1,8 pkt proc. Jednocześnie sytuacja demograficzna miasta jest mniej korzystna niż w powiecie nowotarskim, gdzie udział osób w wieku 65 lat i więcej wyniósł 17,2%, oraz w województwie małopolskim, gdzie osiągnął poziom 18,8%. Potwierdzeniem rosnącego obciążenia demograficznego jest również wskaźnik liczby osób w wieku nieprodukcyjnym przypadających na 100

¹ Dane GUS o liczbie i strukturze ludności dla poszczególnych lat są sporządzane poprzez przyjęcie wyników Narodowego Spisu Powszechnego za bazę wyjściową dla gminy, a następnie naliczane metodą bilansową. Od 2010 r. bazą wyjściową bilansu stanu i struktury ludności były wyniki NSP 2011, a od 2020 r. wyniki NSP 2021.

osób w wieku produkcyjnym. W 2024 r. w Nowym Targu wyniósł on 70,0 i był wyższy niż w powiecie (67,2) oraz w województwie (68,9).

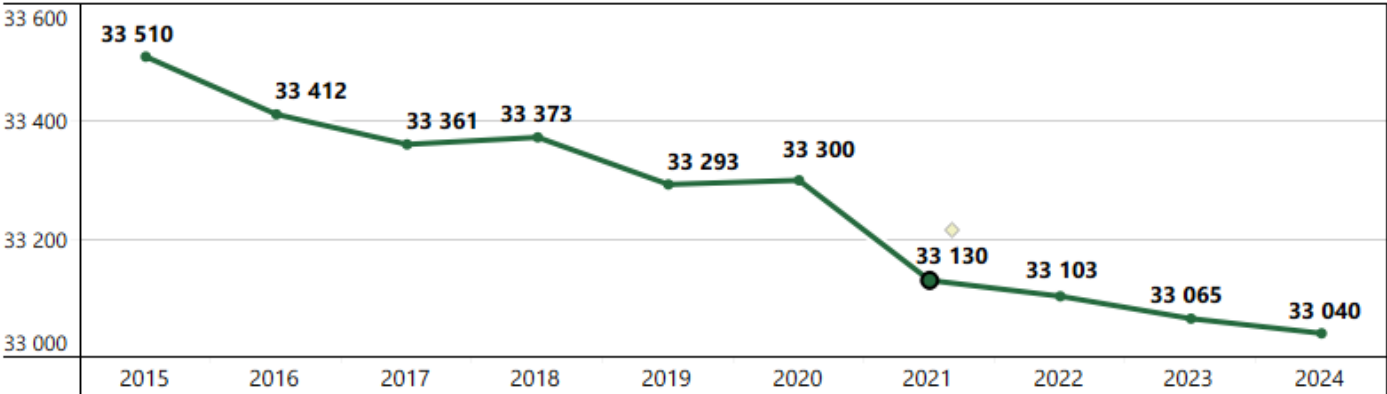
W latach 2020-2024 w Nowym Targu zmniejszyła się zarówno liczba urodzeń, jak i liczba zgonów. W wyniku utrzymującej się niskiej liczby urodzeń oraz relatywnie wysokiej liczby zgonów przyrost naturalny pozostawał ujemny. W 2024 r., w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców, wyniósł on -1,5. Był to wynik niższy niż w powiecie nowotarskim (0,0), lecz wyższy niż w województwie małopolskim (-1,8).

Na sytuację demograficzną miasta wpływają również migracje. W latach 2020-2023 saldo migracji pozostawało ujemne, natomiast w 2024 r. w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców osiągnęło wartość 1,0. Było ono wyższe niż w powiecie nowotarskim (-0,6), lecz niższe niż w województwie małopolskim (1,7). Z danych GUS wynika, że w latach 2020-2024 do miasta napłynęło łącznie około 1,1 tys. nowych mieszkańców, najczęściej z Gminy Nowy Targ oraz z Krakowa. W tym samym okresie z miasta wymeldowało się około 1,3 tys. osób, głównie do Krakowa oraz do Gminy Nowy Targ.

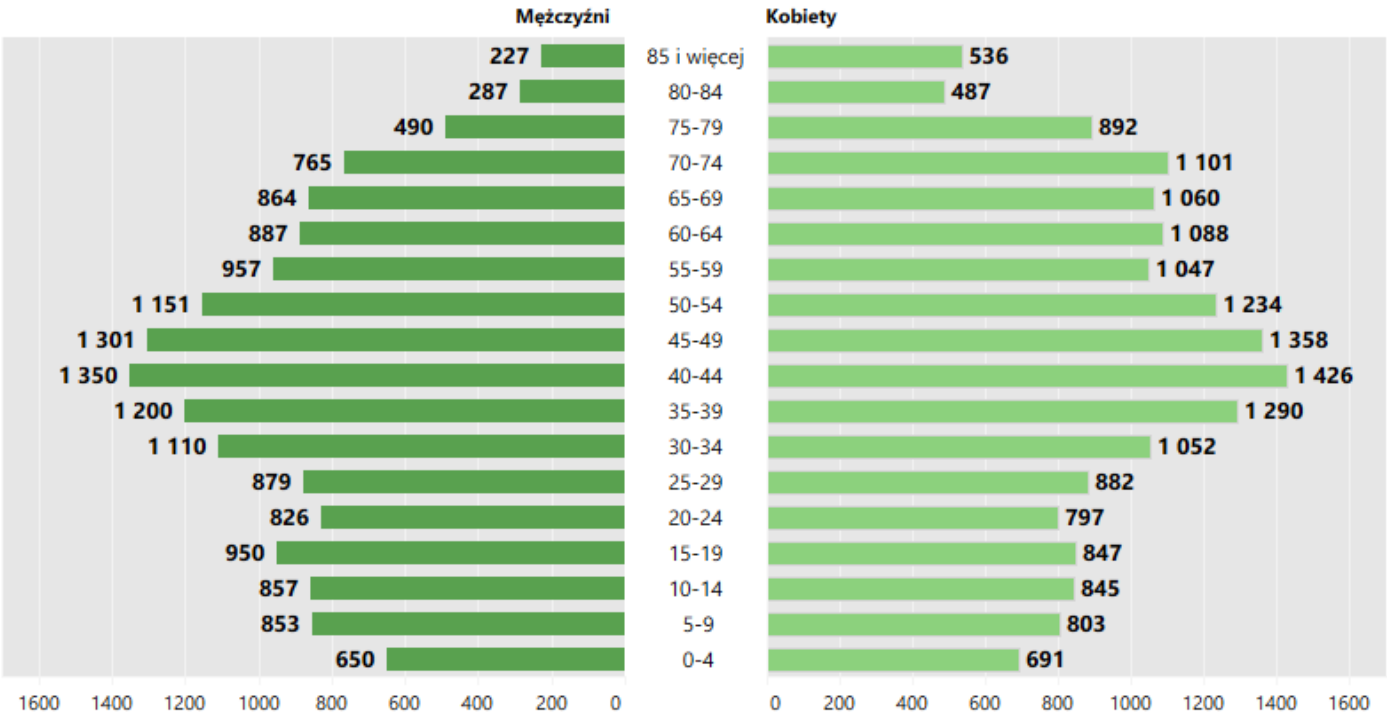
Zgodnie z prognozą demograficzną GUS opracowaną w 2023 r., liczba mieszkańców Nowego Targu w 2040 r. wyniesie około 31,6 tys., co oznacza spadek o 4,5% w stosunku do 2024 r. Prognoza wskazuje na dalsze pogłębianie się niekorzystnych zjawisk demograficznych. Przewiduje się spadek liczby urodzeń przy jednoczesnym wzroście liczby zgonów. W 2040 r. udział ludności w wieku przedprodukcyjnym wyniesie około 15,5% (o 2,1 pp. mniej niż w 2024 r.), udział ludności w wieku produkcyjnym około 54,9% (o 3,9 pp. mniej), natomiast udział ludności w wieku poprodukcyjnym wzrośnie do około 29,6% (o 3,9 pp. więcej niż w 2024 r.).

STRUKTURA DEMOGRAFICZNA

Stan ludności

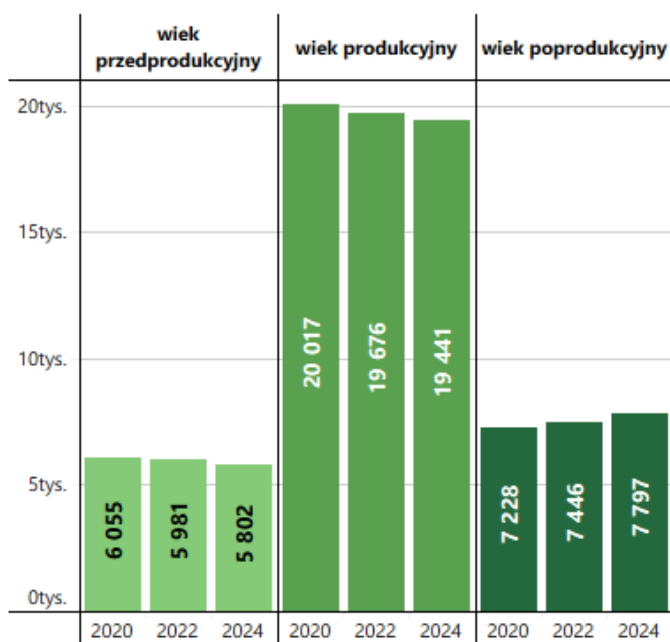
Piramida wieku i płci
-w 2024 r.-

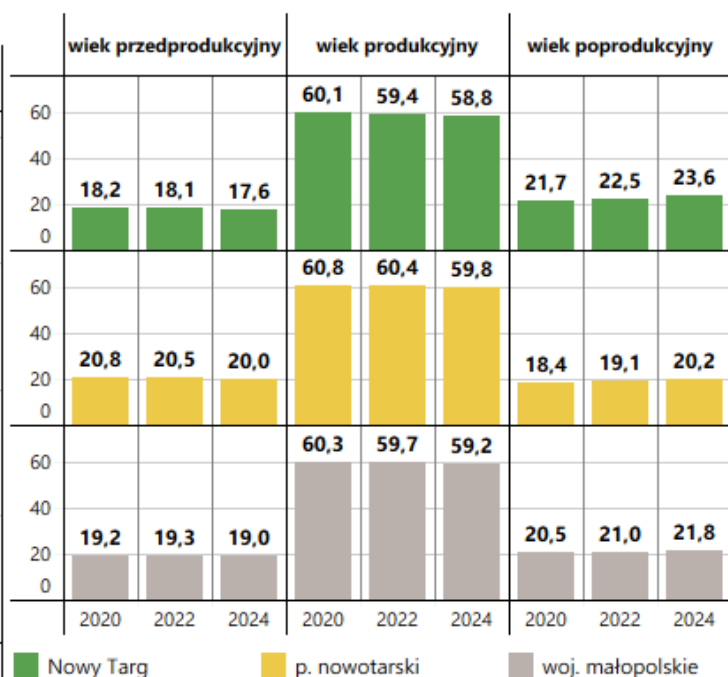
źródło danych: Bank Danych Lokalnych GUS 2015-2024

STRUKTURA DEMOGRAFICZNA

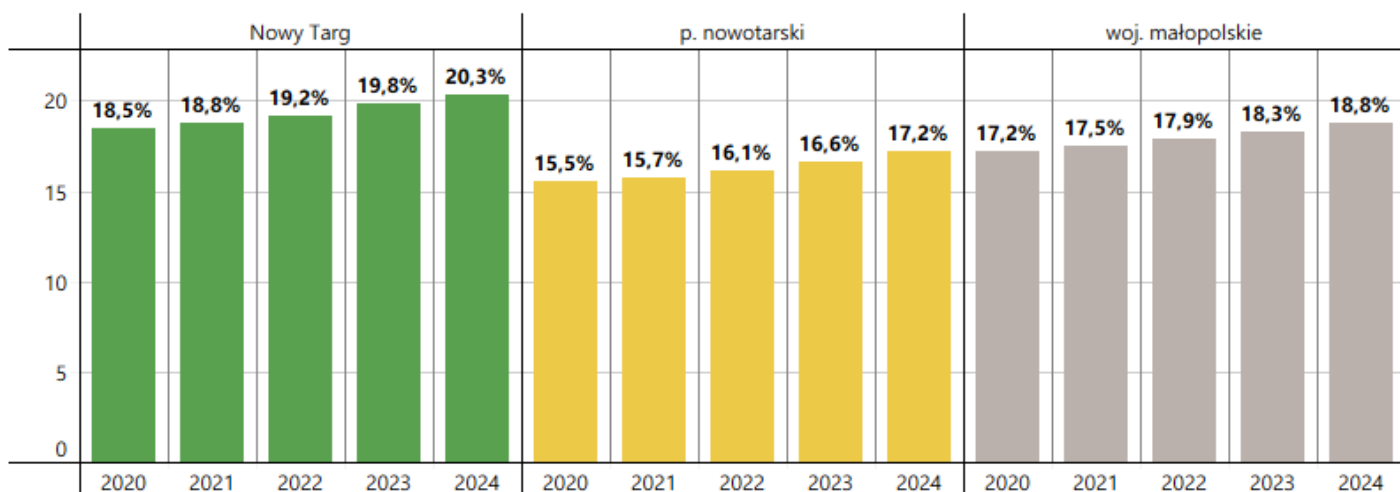
Liczba ludności
- wg ekonomicznych grup wieku -

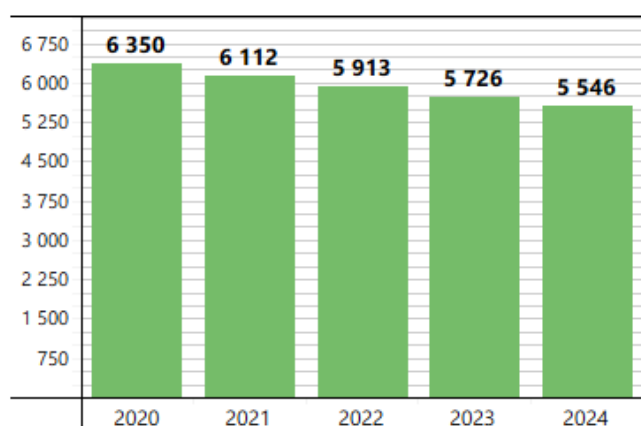
Udział % ludności -wg ekonomicznych grup wieku-

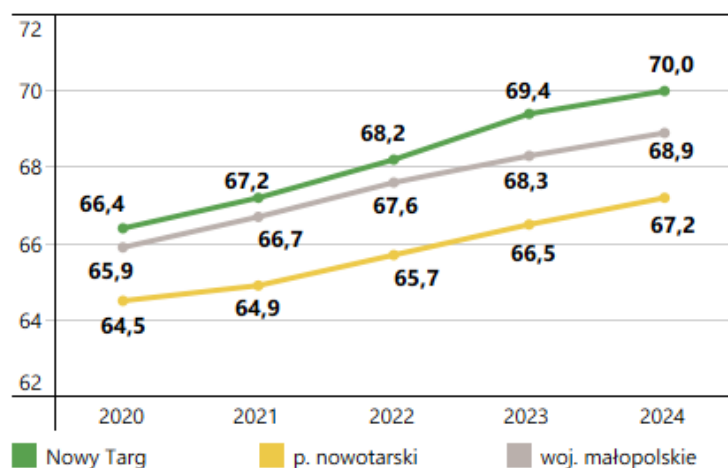
Wskaźnik obciążenia demograficznego
-odsetek osób w wieku 65 lat i więcej w populacji ogółem-

Liczba ludności w wieku 20-34 lata

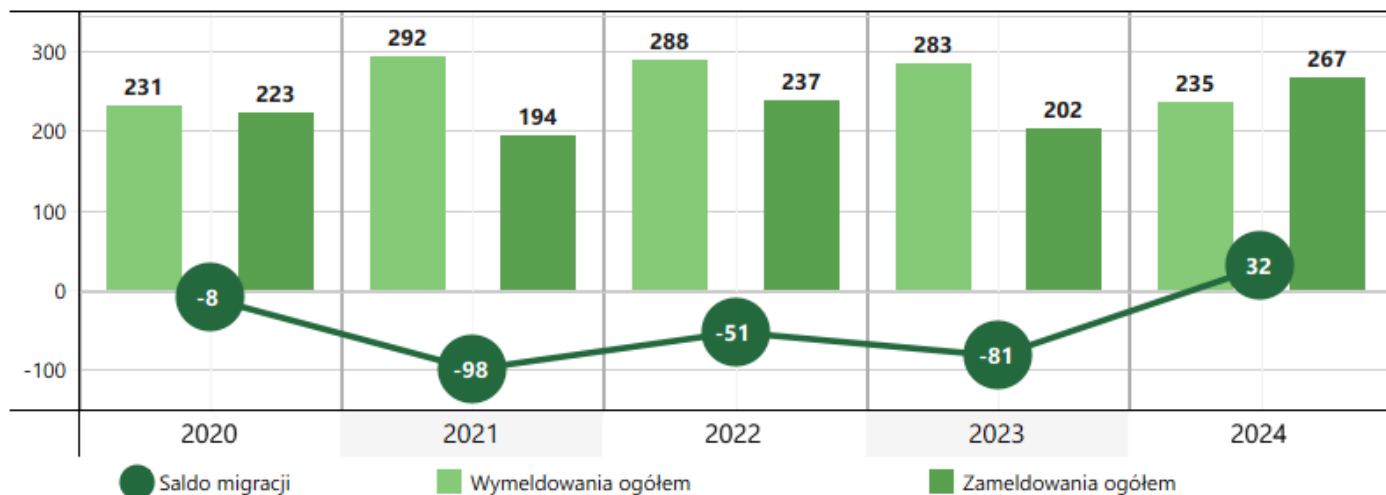

Ludność w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym

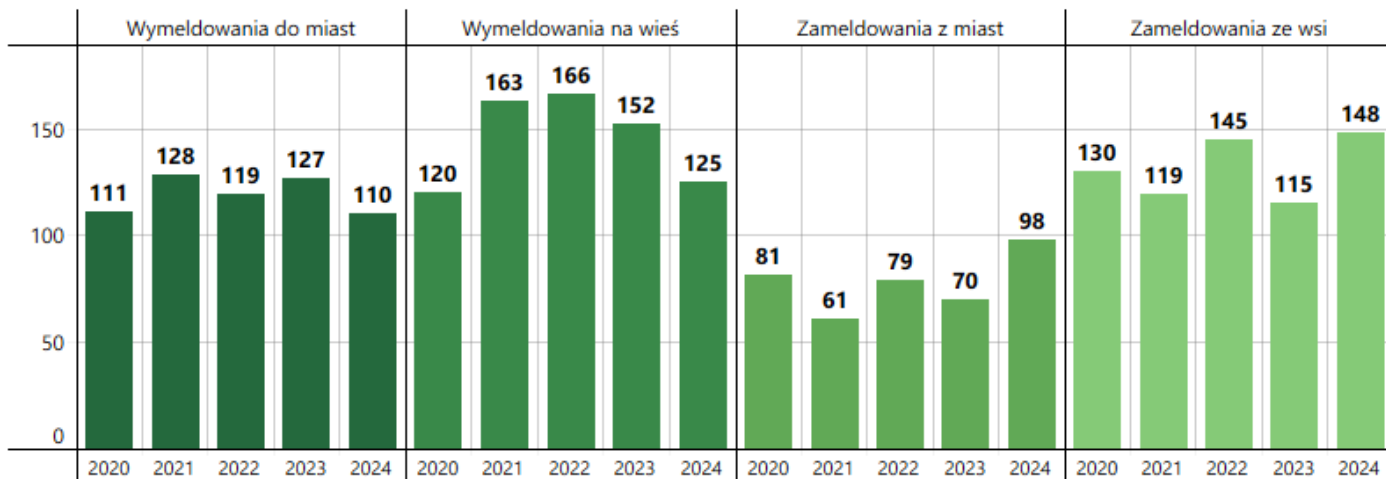

RUCH LUDNOŚCI

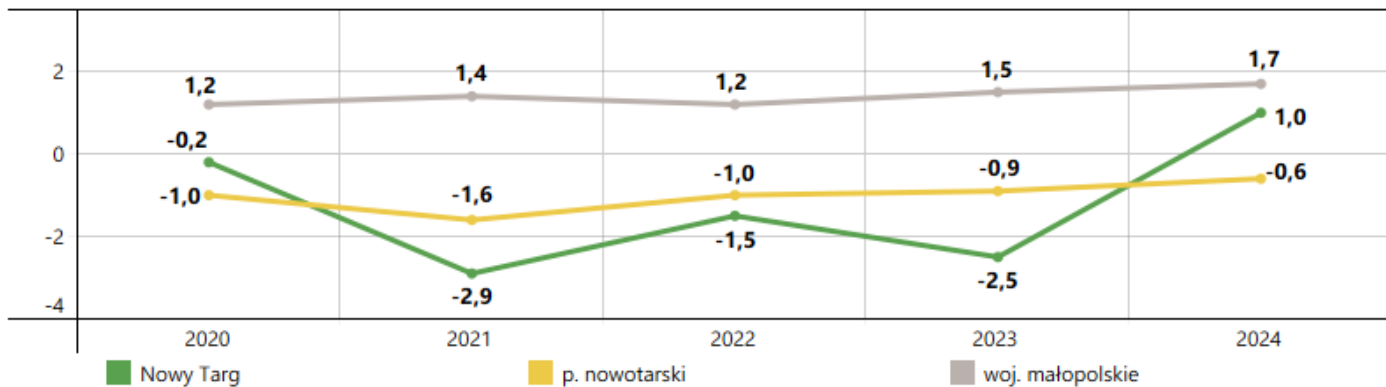
Ruch wędrowkowy ludności

Wymeldowania i zameldowania

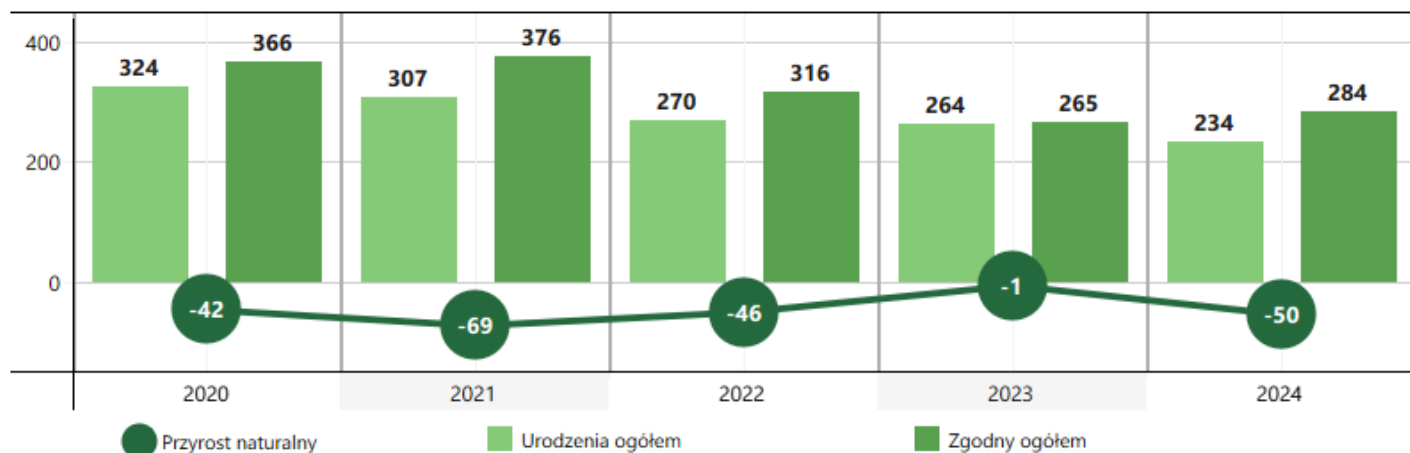
Saldo migracji - na 1000 ludności-

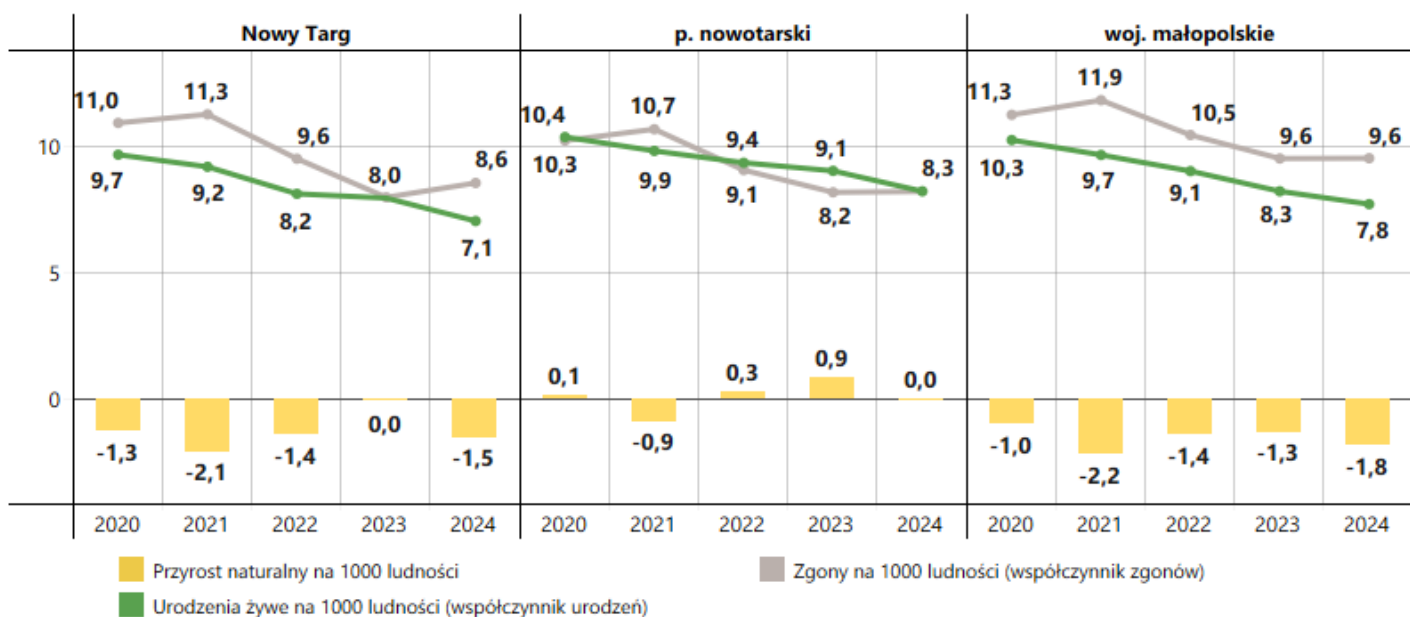
źródło danych: Bank Danych Lokalnych GUS 2020-2024

RUCH LUDNOŚCI

Ruch naturalny ludności

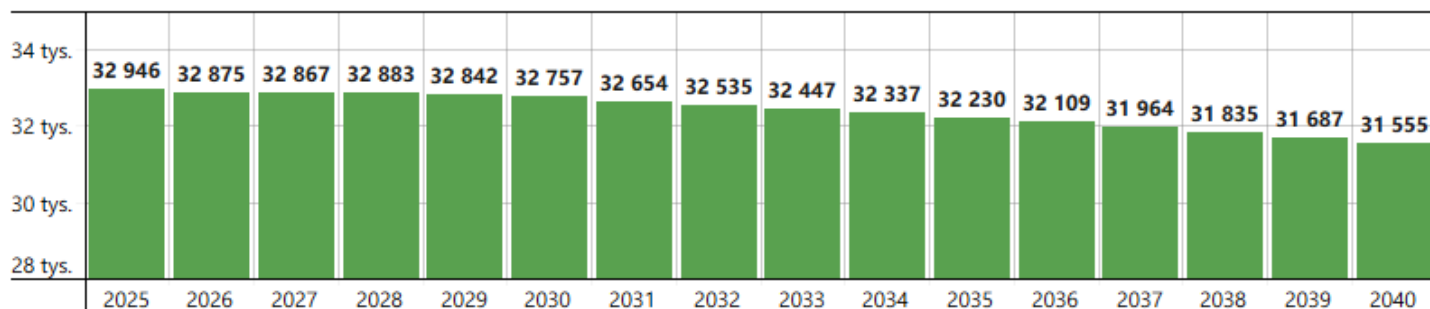
Przyrost naturalny, urodzenia i zgony na 1000 ludności

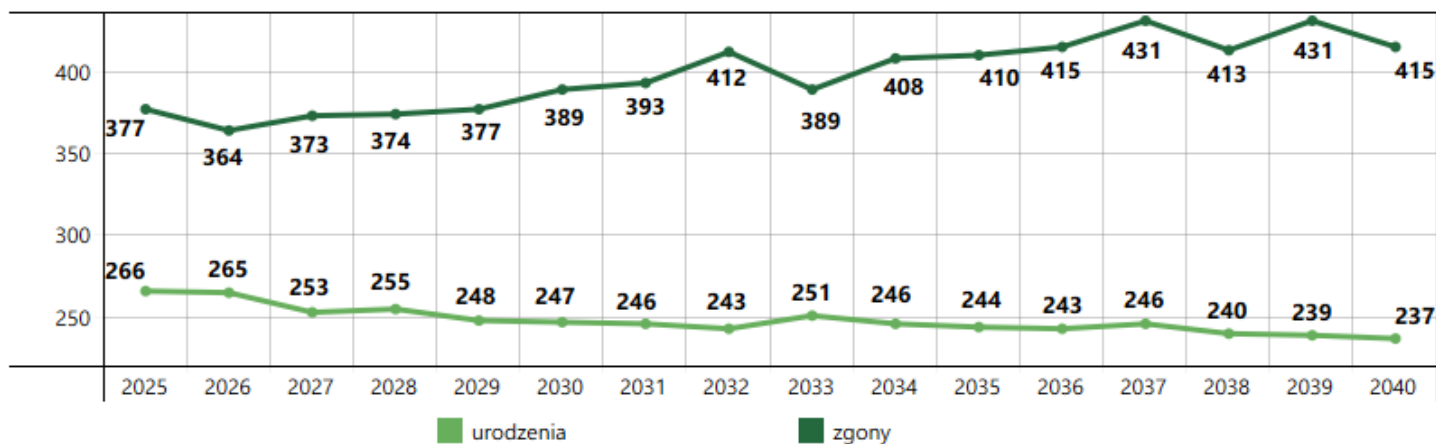
źródło danych: Bank Danych Lokalnych GUS 2020-2024

PROGNOZY DEMOGRAFICZNE DO 2040r.

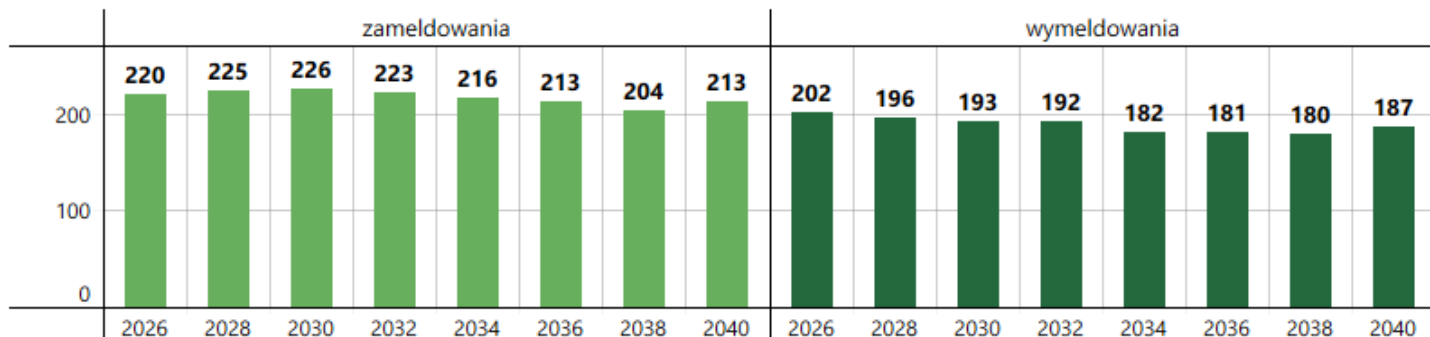
Prognoza ludności

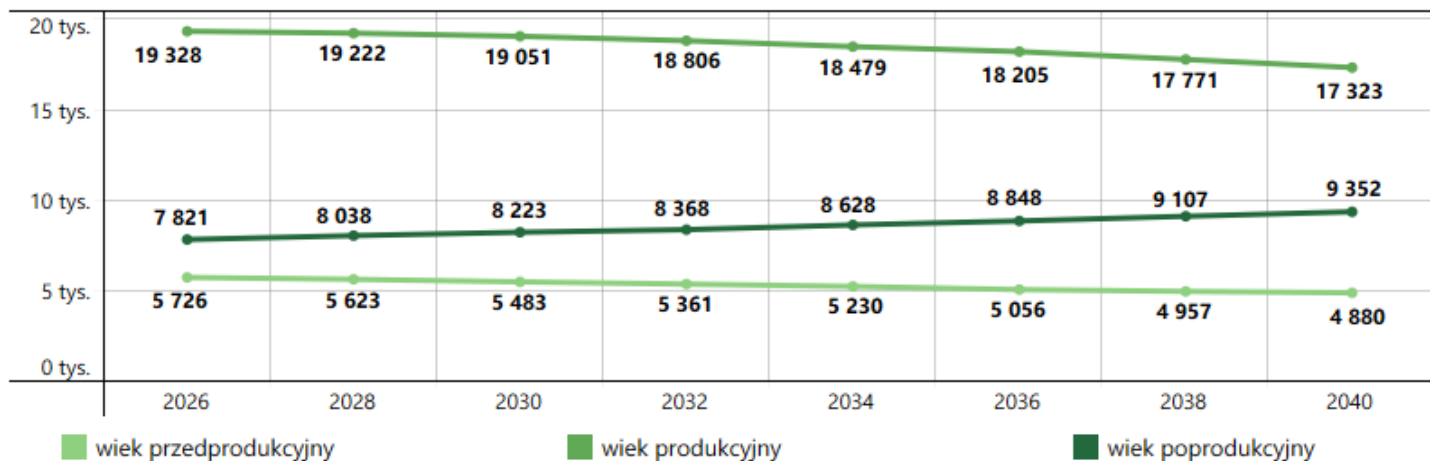
Urodzenia i zgony

Zameldowania i wymeldowania

Prognoza ludności
-wg ekonomicznych grup wieku-

2.2 Pomoc społeczna i ochrona zdrowia

Na terenie miasta głównym podmiotem odpowiedzialnym za realizację zadań z zakresu pomocy społecznej jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Targu (OPS). W latach 2021-2025 liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej zmalała o 17,1% do poziomu 417. W tym czasie zmalała także liczba osób w rodzinach – o 34,4% do poziomu 731. Z danych GUS wynika, że w 2024 r. liczba beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej przypadająca na 10 tysięcy mieszkańców wyniosła 247 – więcej niż w powiecie nowotarskim (222), lecz mniej w porównaniu do województwa małopolskiego (273).

W 2025 r. na realizację zadań własnych gminy OPS przeznaczył 3,6 mln zł, a zatem o 59,4% więcej niż w 2021 r. Analiza struktury beneficjentów pomocy społecznej w latach 2021-2025 wskazuje, że najliczniejszą grupę stanowiły rodziny emerytów i rencistów. W tym samym czasie najwięcej osób pobierało zasiłki celowe, następnie zasiłki okresowe oraz zasiłki stałe – w 2025 r. było to kolejno 250, 127 i 100 osób. Pod względem kwoty zasiłków OPS najwięcej wydawał na zasiłki stałe, następnie celowe, a najmniej na zasiłki okresowe – w okresie 2021-2025 na zasiłki stałe wydano blisko 3,6 mln zł, na celowe 2,1 mln zł, a na okresowe blisko 2,0 mln zł.

W latach 2021-2025 wśród przyznawanych świadczeń dominowały świadczenia pieniężne, które w 2025 r. pobierało 295 rodzin. Świadczenia niepieniężne pobierały natomiast 243 rodziny. Wśród powodów przyznanej pomocy dominowała długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność oraz ubóstwo. W latach 2021-2025 zauważa się wzrost liczby udzielanych świadczeń opiekuńczych o 10,6% do poziomu 15,5 tys. Liczba osób pobierających świadczenia opiekuńcze utrzymywała się na podobnym poziomie – w 2025 r. było to 88 osób. Jednocześnie kwota udzielanych świadczeń wzrosła aż o 85,1% wynosząc 841,3 tys. zł w 2025 r.

W Nowym Targu funkcjonują dwie główne placówki wsparcia dziennego dla osób z niepełnosprawnościami: Powiatowy Środowiskowy Dom Samopomocy „Promyk” oraz Środowiskowy Dom Samopomocy „Chatka”. Obie instytucje zapewniają zajęcia terapeutyczne i aktywizujące, ukierunkowane na rozwój samodzielności i integrację społeczną uczestników. Ich działalność stanowi istotny element lokalnego systemu wsparcia środowiskowego.

Według danych GUS w latach 2020-2024 liczba rodzin otrzymujących zasiłki rodzinne na dzieci zmalała o 55,3% do poziomu 433 rodzin. Liczba dzieci w wieku do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny również zmalała – o 46,6% wynosząc 994 w 2024 r. Odnotowany spadek wynika przede wszystkim z malejącej liczby dzieci, poprawy materialnej rodzin oraz niskich progów dochodowych uprawniających do otrzymania świadczenia.

W zakresie opieki nad najmłodszymi na terenie Nowego Targu funkcjonują dwa żłobki niepubliczne. W 2025 r. podjęto prace nad budową miejskiego żłobka przy ul. Wojska Polskiego, który docelowo będzie posiadał około 100 miejsc. W latach 2020-2024 liczba dzieci w wieku do lat 3 objętych opieką żłobkową wzrosła o 16,1% - w 2024 r. wyniosła 101. Jednocześnie liczba dzieci w tym wieku zmalała

o 18,5% do poziomu 763 dzieci. Odsetek dzieci objętych opieką żłobkową w 2024 r. wyniósł 13,2%, co było wartością wyższą niż w powiecie nowotarskim (6,1%), lecz niższą na tle województwa małopolskiego (21,0%). Liczba miejsc w żłobkach i klubach dziecięcych w przeliczeniu na 1 000 dzieci w wieku do lat 3 w 2024 r. wyniosła 132 – więcej niż w powiecie (69), jednak wyraźnie mniej w porównaniu do województwa (268).

Głównym podmiotem świadczącym usługi medyczne na terenie miasta jest Podhalański Szpital Specjalistyczny im. Jana Pawła II. Zgodnie z danymi GUS w 2024 r. w Nowym Targu funkcjonowało 18 przychodni. W 2024 r. na terenie miasta udzielono 464 tys. porad lekarskich, co w przeliczeniu na 1 mieszkańca wyniosło 14,1 – więcej niż wskaźnik dla powiatu nowotarskiego (6,0) i województwa małopolskiego (8,3). Liczba aptek w 2024 r. wyniosła 18 – na aptekę przypadało zatem 1,8 tys. mieszkańców, mniej niż w powiecie (3,7 tys.) i województwie (3,5 tys.), co wskazuje na lepszą dostępność aptek na terenie miasta. W okresie 2020-2024 liczba podmiotów prowadzących działalność w sektorze opieki zdrowotnej (PKD sekcja Q – 86) wzrosła o 17,6% do poziomu 401, głównie z uwagi na wzrost niepublicznych podmiotów zdrowotnych. Liczba podmiotów w sekcji Q wyniosła 86, co odpowiadało 70,1 na 1 000 podmiotów gospodarczych w 2024 r. – zdecydowanie więcej niż w powiecie (48,2) i województwie (55,6).

2.2.1 Oferta dla seniorów

Przedstawione wcześniej dane dotyczące usług opiekuńczych wskazują na utrzymujące się zapotrzebowanie na ten typ usług, które w dużej mierze kierowane są do osób starszych. W związku z postępującym procesem starzenia się społeczeństwa istotnego znaczenia nabiera rozwój oferty dedykowanej seniorom, obejmującej zarówno wsparcie w miejscu zamieszkania, jak i działania aktywizujące oraz integrujące tę grupę mieszkańców. W odpowiedzi na te wyzwania Miasto rozwija ofertę wsparcia skierowaną do seniorów, obejmującą zarówno usługi opiekuńcze, jak i działania służące aktywizacji oraz integracji społecznej.

Ważnym elementem tej oferty jest działalność Klubu Senior+, prowadzonego przez Ośrodek Pomocy Społecznej. Klub zapewnia mieszkańcom miasta w wieku 60 lat i więcej, nieaktywnym zawodowo, możliwość aktywnego spędzania czasu wolnego, rozwijania zainteresowań oraz uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej. Oferta obejmuje m.in. zajęcia ruchowe i rehabilitacyjne, warsztaty edukacyjne, artystyczne i muzyczne, wycieczki integracyjno-krajoznawcze, spotkania okolicznościowe oraz poradnictwo specjalistyczne. Działalność Klubu sprzyja utrzymaniu sprawności fizycznej i psychicznej seniorów, przeciwdziałaniu izolacji społecznej oraz wzmacnia więzi międzypokoleniowe i zaangażowanie mieszkańców w życie lokalnej społeczności. W 2025 r. z oferty Klubu aktywnie korzystały 52 osoby, przy 140 osobach, które zadeklarowały uczestnictwo, a jego funkcjonowanie było współfinansowane w ramach programu wieloletniego „Senior+” na lata 2021-2025.

Uzupełnieniem oferty wsparcia dla osób starszych jest realizowany przez Ośrodek Pomocy Społecznej Lokalny Program Osłonowy „Złota Rączka dla Nowotarskiego Seniora” na lata 2023-2025. Program skierowany jest do mieszkańców Nowego Targu, którzy ukończyli 70. rok życia i ze względu na stan zdrowia nie są w stanie samodzielnie wykonać drobnych napraw oraz prac domowych i porządkowych w miejscu zamieszkania. Inicjatywa ma na celu zwiększenie bezpieczeństwa seniorów, wspieranie ich samodzielnego funkcjonowania oraz umożliwienie jak najdłuższego pozostawania w dotychczasowym miejscu zamieszkania. W 2025 r. w ramach programu zrealizowano 300 godzin usług, z których skorzystało 52 seniorów, a łącznie odnotowano 65 zgłoszeń – więcej niż w 2024 r. i 2023 r. Program stanowi istotne uzupełnienie systemu wsparcia osób starszych, odpowiadając na ich codzienne potrzeby i ograniczając bariery związane z wiekiem oraz stanem zdrowia.

System wsparcia mieszkańców obejmuje usługi asystencji osobistej, z których korzystają osoby z niepełnosprawnościami, w tym także seniorzy posiadający orzeczenie o niepełnosprawności. Usługi te stanowią istotne uzupełnienie oferty skierowanej do osób starszych, umożliwiając im bardziej samodzielne funkcjonowanie oraz aktywne uczestnictwo w życiu społecznym. Asystenci wspierają uczestników programu w wykonywaniu codziennych czynności, przemieszczaniu się, załatwianiu spraw urzędowych, korzystaniu z opieki zdrowotnej oraz uczestnictwie w wydarzeniach kulturalnych i społecznych, odciążając jednocześnie członków rodzin i opiekunów. W ostatnich latach Ośrodek Pomocy Społecznej realizował Program „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością”. W 2025 r. ze wsparcia skorzystały 72 osoby (więcej niż w latach 2022-2024), łącznie zrealizowano 28 615 godzin usług świadczonych przez 54 asystentów.

Ważnym elementem wsparcia osób starszych jest również realizacja programu „Opieka 75+”, którego celem jest zwiększenie dostępności usług opiekuńczych świadczonych w miejscu zamieszkania dla osób w wieku 75 lat i więcej. Program umożliwia seniorom, zarówno samotnym, jak i pozostającym w rodzinach, uzyskanie pomocy dostosowanej do ich potrzeb, wspierając ich samodzielność oraz możliwość jak najdłuższego pozostawania w środowisku domowym. W 2025 r. usługami opiekuńczymi w ramach programu objęto 66 osób, co oznacza ponad dwukrotny wzrost w porównaniu z 2024 r. (29 osób) oraz ponad trzykrotny w porównaniu z 2023 r. (21 osób). Dane te wskazują na rosnące zapotrzebowanie na usługi opiekuńcze wśród najstarszych mieszkańców oraz zwiększającą się skalę wsparcia świadczonego przez Ośrodek Pomocy Społecznej.

W przypadku osób, których stan zdrowia, wiek lub stopień niesamodzielności uniemożliwiają dalsze funkcjonowanie w środowisku domowym pomimo udzielanego wsparcia, zapewniana jest możliwość korzystania z całodobowej opieki w domu pomocy społecznej. Jest to forma pomocy skierowana do osób wymagających stałej opieki, którym nie można zapewnić odpowiedniego wsparcia poprzez usługi opiekuńcze świadczone w miejscu zamieszkania. Na terenie Miasta Nowy Targ nie funkcjonuje dom pomocy społecznej, dlatego osoby wymagające tej formy wsparcia kierowane są do placówek zlokalizowanych poza obszarem miasta. W 2025 r. Ośrodek Pomocy Społecznej prowadził postępowania

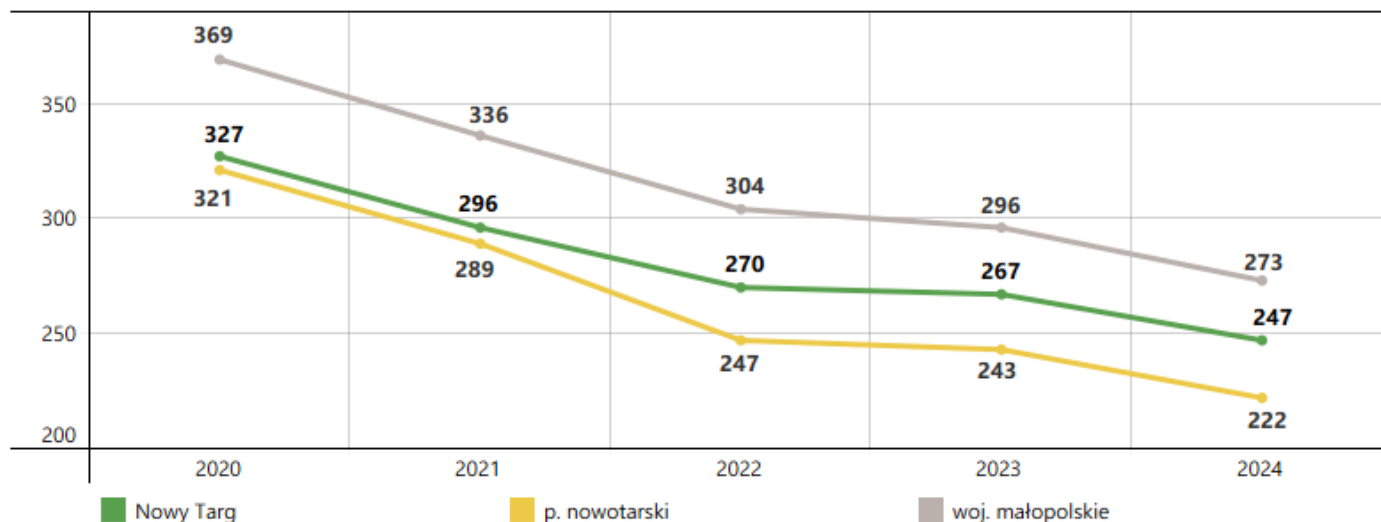
związane ze skierowaniem do domów pomocy społecznej oraz ustalaniem odpłatności za pobyt w tych placówkach. Łącznie w domach pomocy społecznej przebywało 37 mieszkańców skierowanych przez Ośrodek, co potwierdza, że opieka instytucjonalna pozostaje istotnym elementem systemu wsparcia osób starszych i niesamodzielnych wymagających całodobowej pomocy.

POMOC SPOŁECZNA

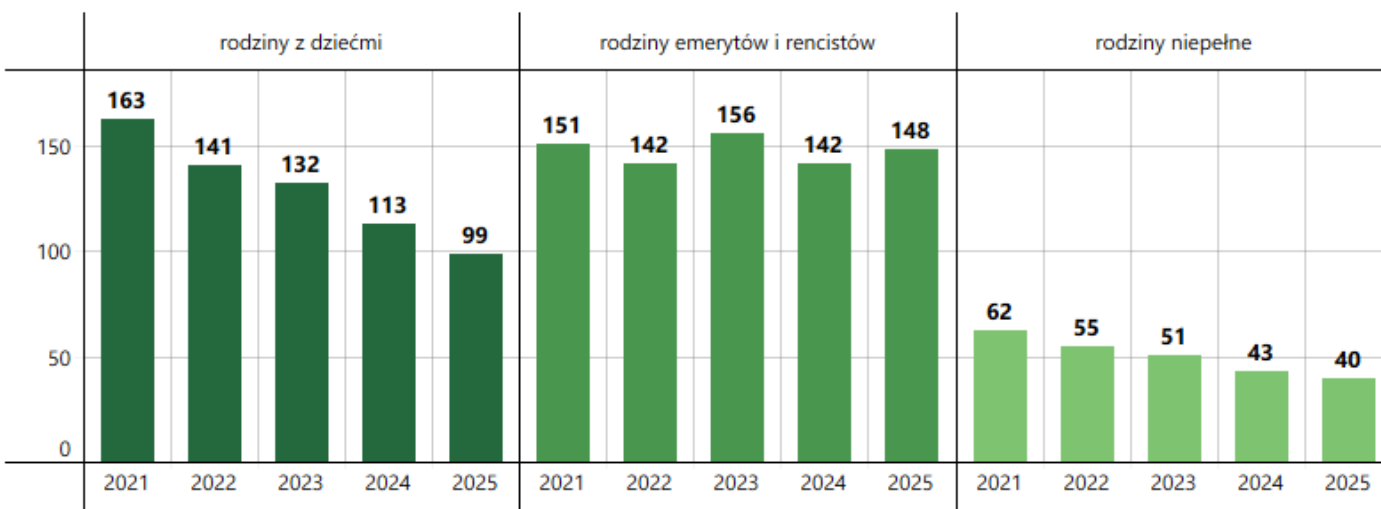
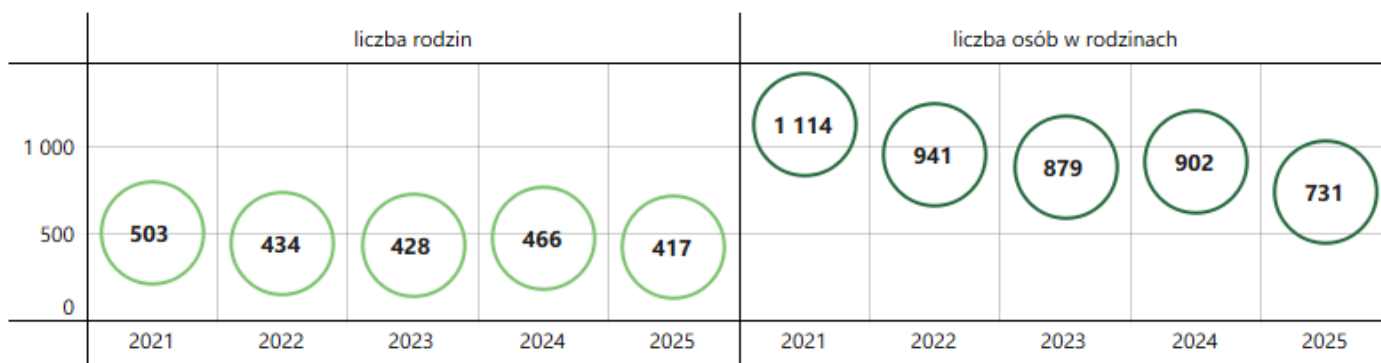
Kwota udzielonych świadczeń ogółem [pln]

Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej - na 10 tys. ludności-

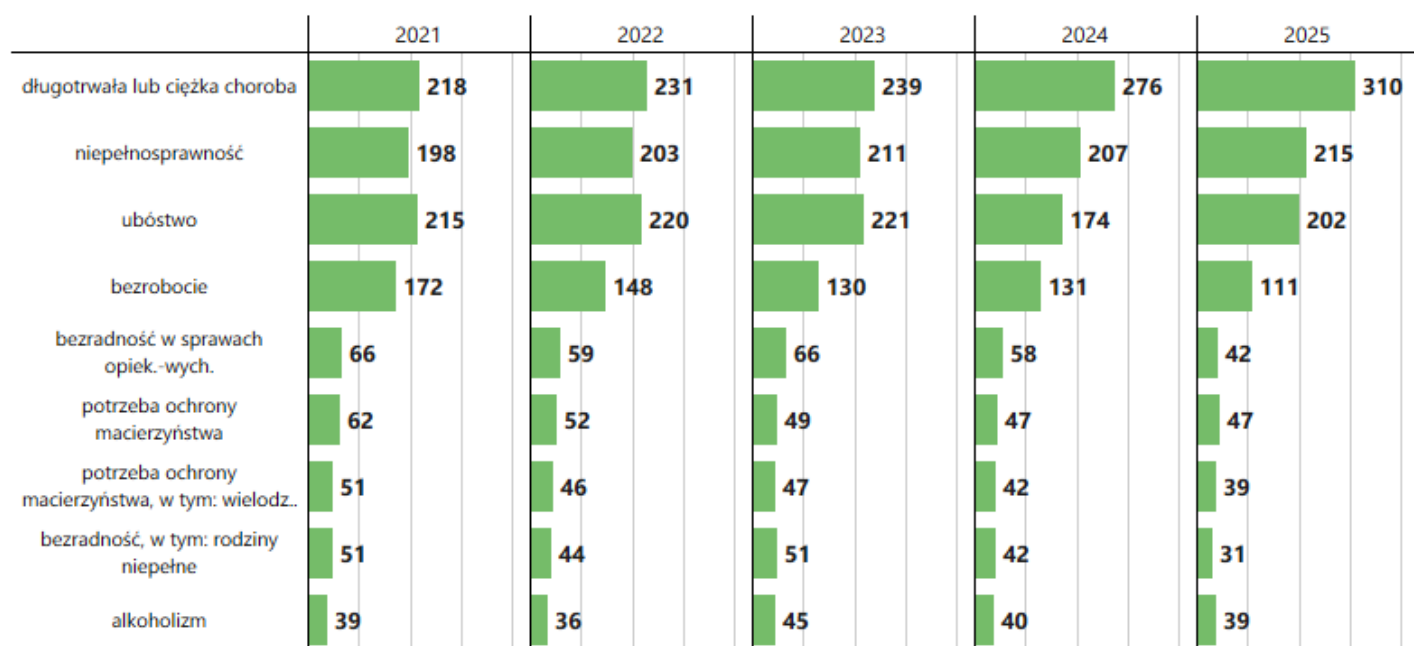

Struktura rodzin objętych pomocą społeczną

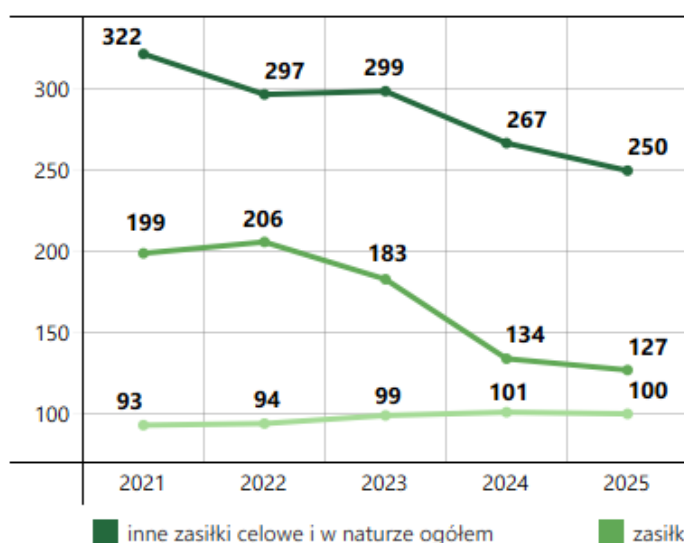

POMOC SPOŁECZNA

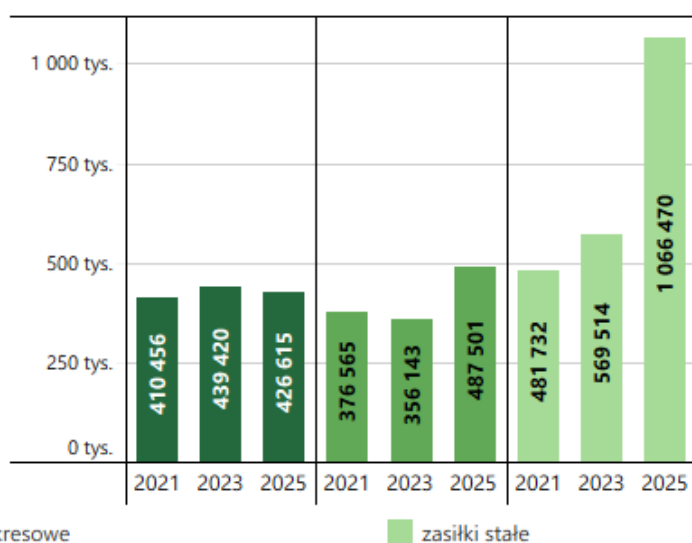
Rodziny, którym przynano pomoc -wg głównych przyczyn-

Liczba osób korzystających z zasiłków

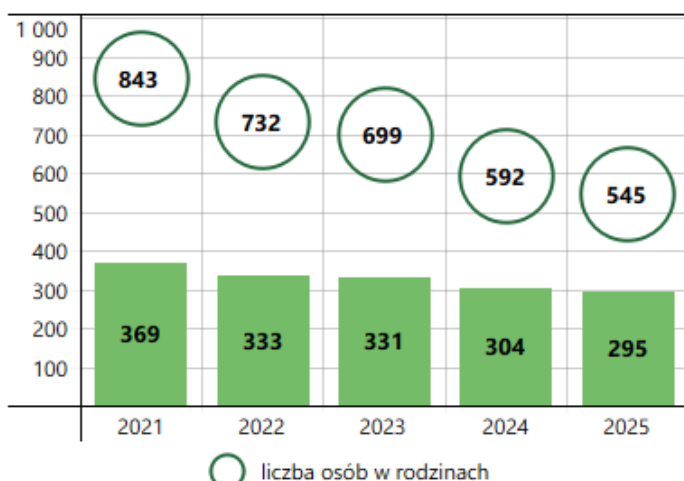

Kwota świadczeń udzielonych zasiłków [pln]

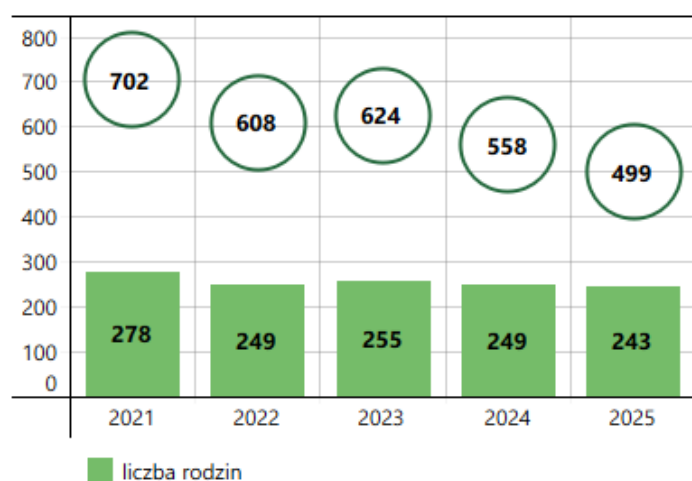

Rodziny, którym udzielono świadczeń

- pieniężnych -

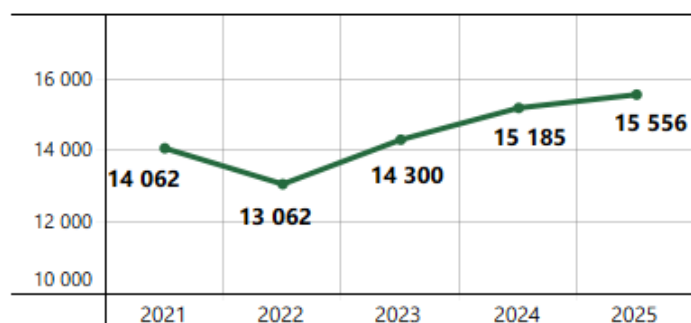
- niepieniężnych -

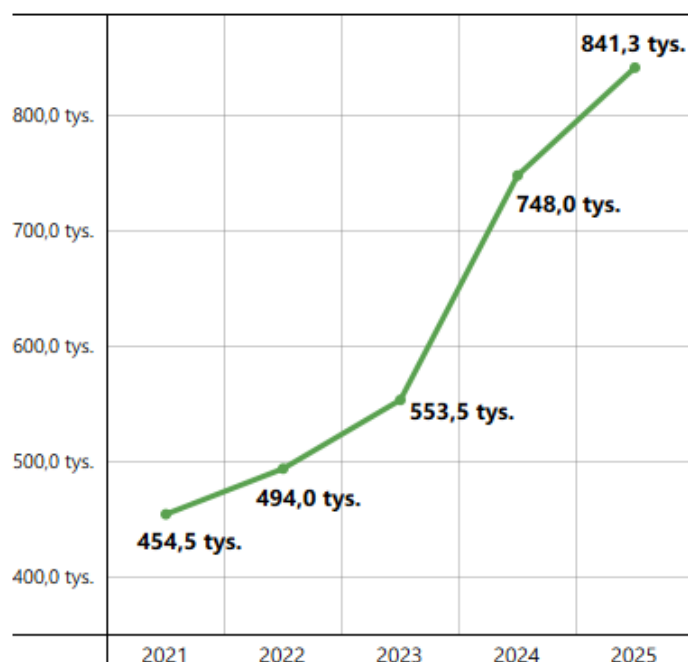
POMOC SPOŁECZNA

Usługi opiekuńcze

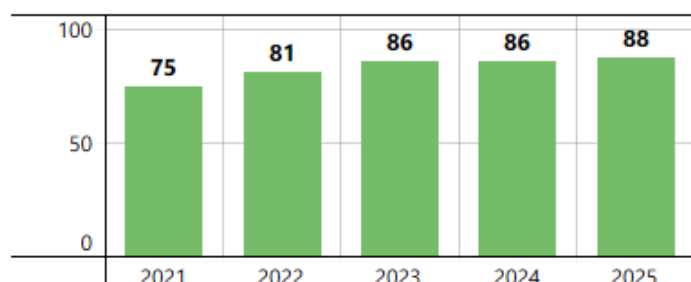
-liczba świadczeń-

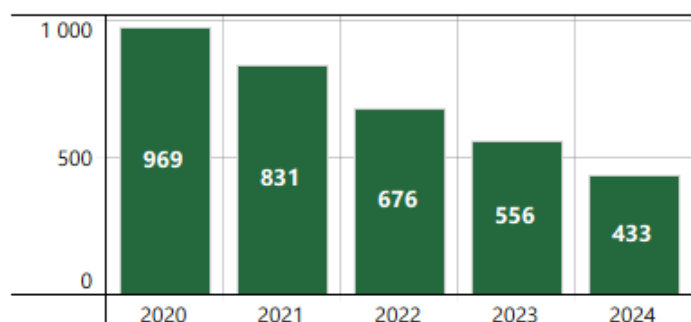
-kwota świadczeń [pln]-

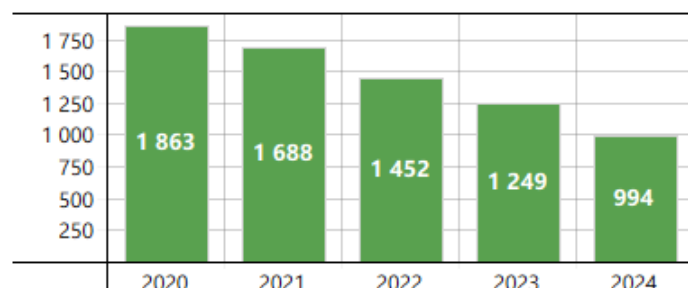
-liczba osób-

Rodziny otrzymujące zasiłki rodzinne na dzieci

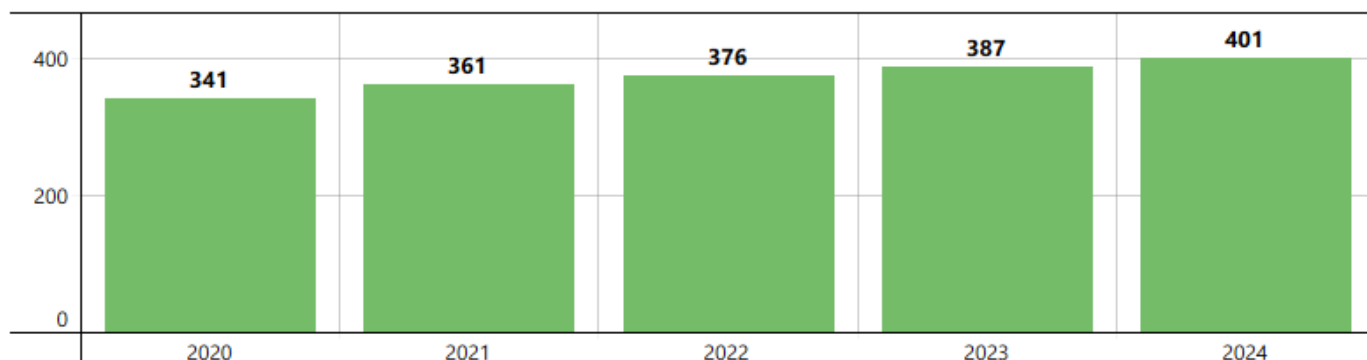
Dzieci w wieku do 17 lat, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny

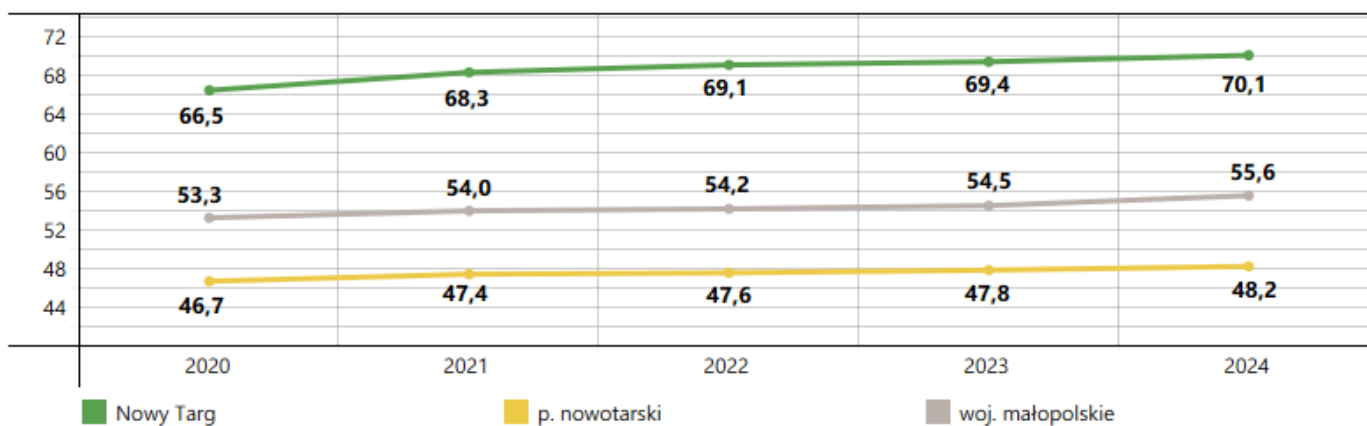
źródło danych: Bank Danych Lokalnych GUS 2020-2024, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Nowy Targ

OCRONA ZDROWIA

Liczba podmiotów gospodarczych prowadzących działalność w sektorze opieka zdrowotna
-(PKD: Sekcja Q - 86)-

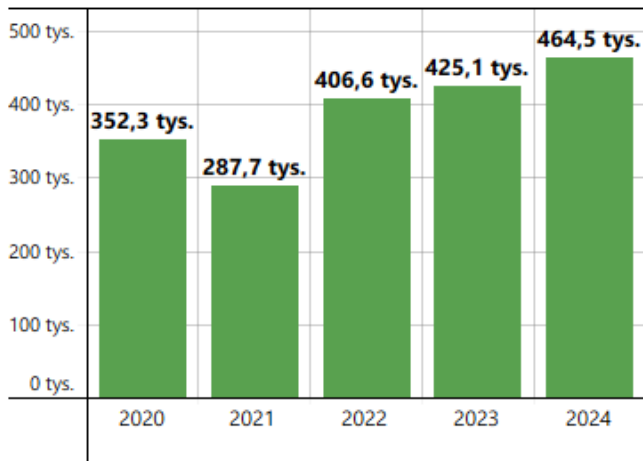
Liczba podmiotów gospodarczych prowadzących działalność w sektorze opieka zdrowotna
- (PKD: Sekcja Q - 86) na 1000 zarejestrowanych podmiotów gospodarczych -

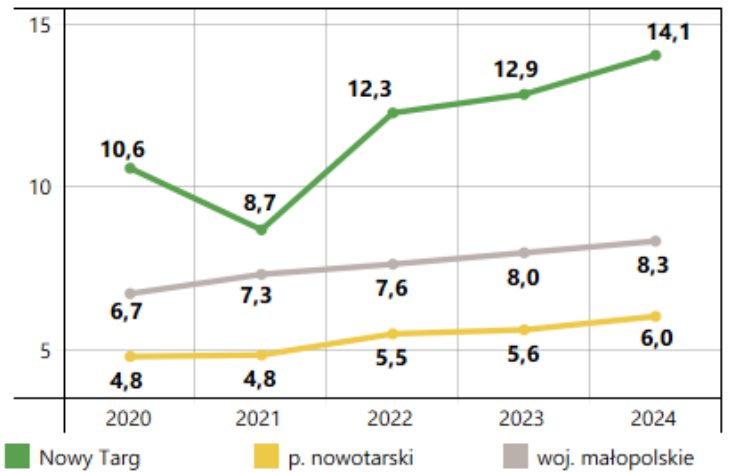
źródło danych: Bank Danych Lokalnych GUS 2020-2024

OCHRONA ZDROWIA

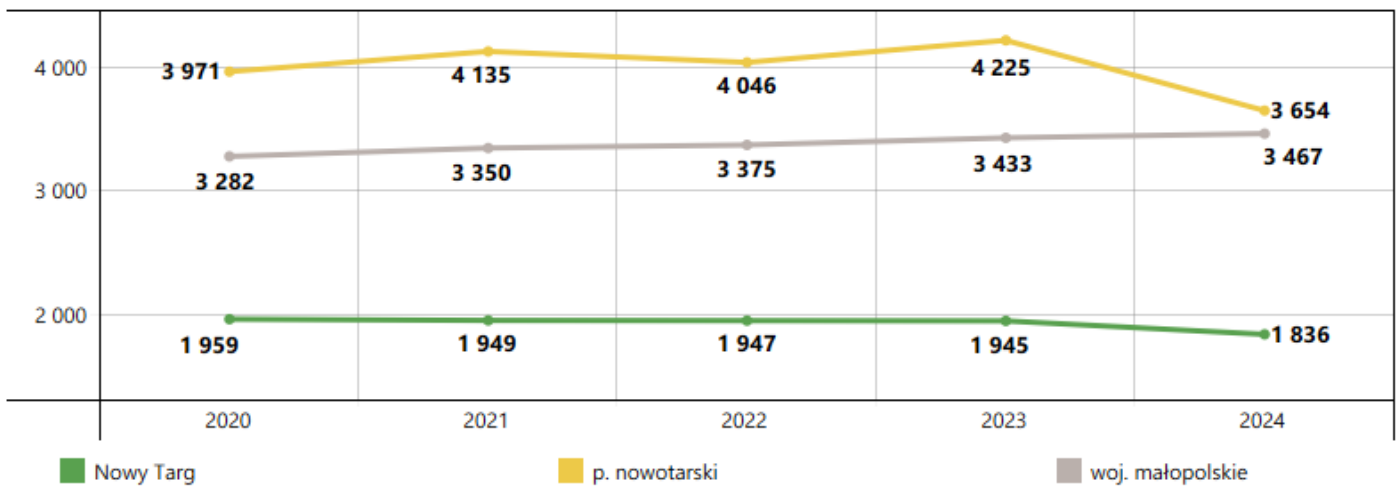
Udzielone porady lekarskie ogółem

Porady lekarskie udzielone na 1 mieszkańca

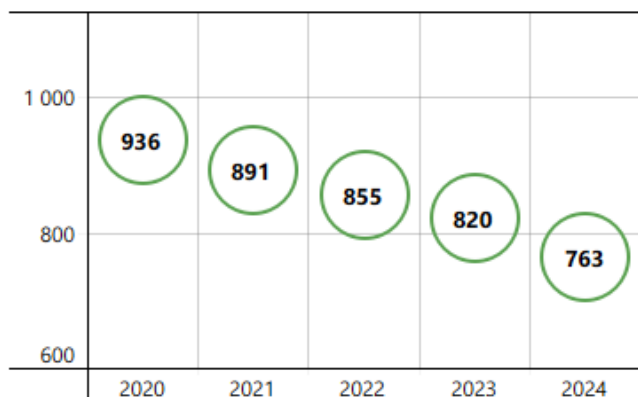
Ludność na aptekę ogólnodostępną

źródło danych: Bank Danych Lokalnych GUS 2020-2024

OPIEKA ŻŁOBKOWA

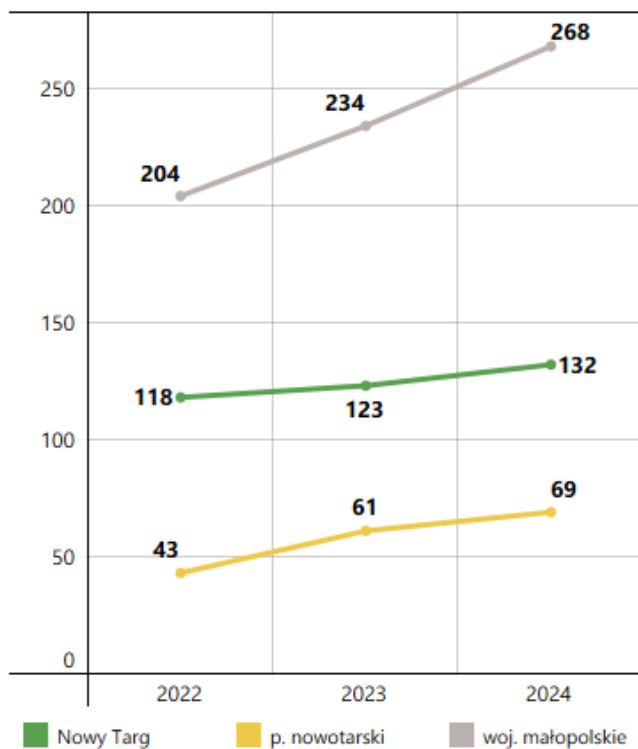
Liczba dzieci do lat 3

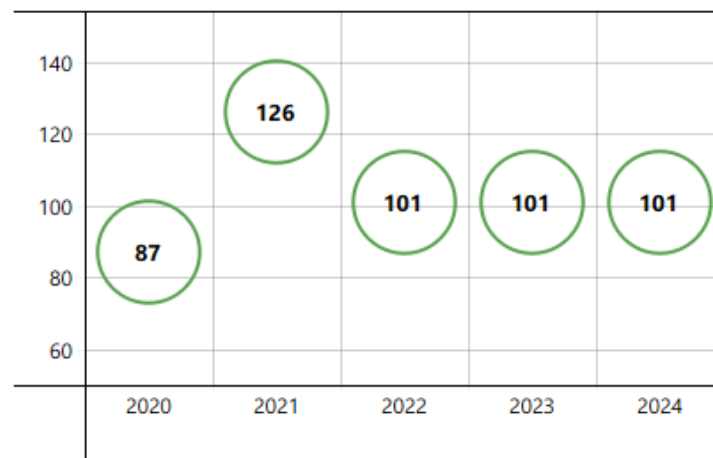
Odsetek dzieci objętych opieką w żłobkach

Miejsca w żłobkach i klubach dziecięcych
- na 1000 dzieci do lat 3 -

Dzieci objęte opieką w żłobkach

źródło danych: Bank Danych Lokalnych GUS 2020-2024

2.3 Edukacja i wychowanie

W 2024 r. na terenie Nowego Targu funkcjonowało:

- 11 przedszkoli – w tym 10 niepublicznych,
- 1 niepubliczny punkt przedszkolny,
- 6 publicznych szkół podstawowych,
- 1 Zespół Szkolno-Przedszkolny,
- 4 technika,
- 3 szkoły branżowe I stopnia,
- 4 licea ogólnokształcące.

W 2024 r. do placówek przedszkolnych uczęszczało łącznie blisko 1,3 tys. dzieci w wieku 3-6 lat – o 11,5% więcej w porównaniu do 2020 r. Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym wyniósł 101,4% - więcej niż w powiecie nowotarskim (92,6%) i województwie małopolskim (97,0%). Co istotne w latach 2020-2024 liczba dzieci w wieku 3-6 lat zmalała o 4,2%.

W latach 2020-2024 liczba uczniów szkół podstawowych wzrosła o 2,7% do poziomu 3,0 tys. uczniów. Współczynnik skolaryzacji brutto² dla miasta wyniósł 112,2% co oznacza, że do lokalnych szkół podstawowych uczęszczają także dzieci z okolicznych gmin. W 2025 r. uczniowie szkół podstawowych osiągnęli wyższe wyniki z egzaminów ósmoklasisty niż w powiecie nowotarskim i zbliżone do wyników egzaminów w województwie małopolskim – dotyczy to egzaminów podstawowych z języka polskiego, matematyki i języka angielskiego.

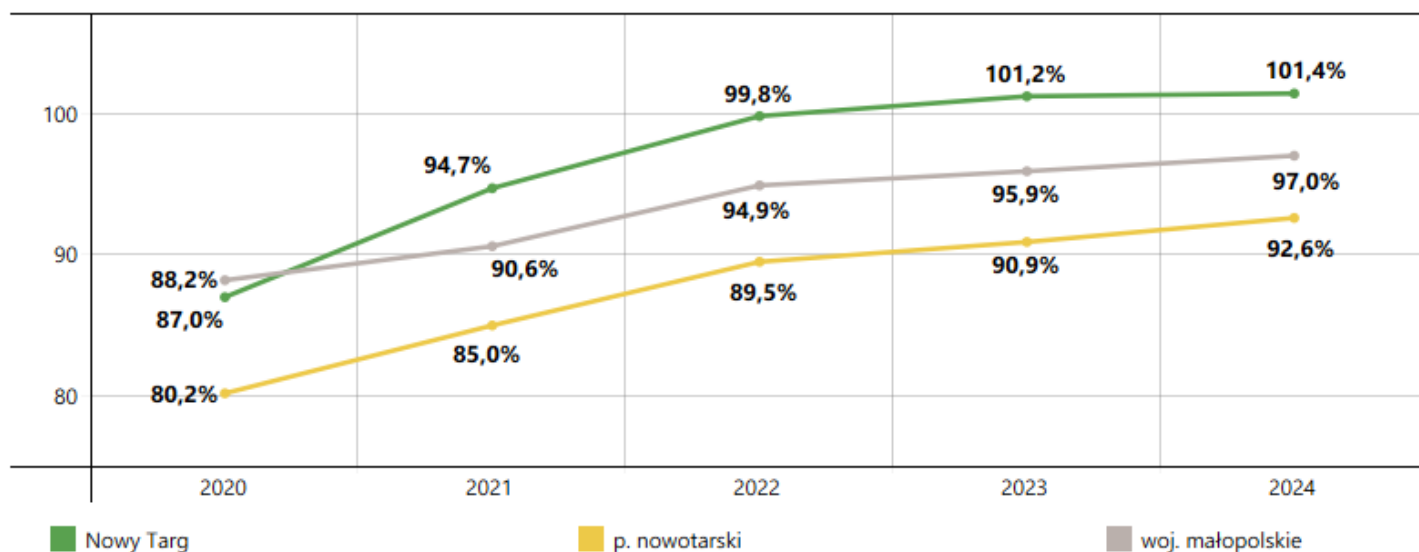
W latach 2020-2024 liczba uczniów szkół ponadpodstawowych utrzymywała się na podobnym poziomie, wynosząc blisko 5,9 tys. w 2024 r. Najwięcej uczniów uczęszczało do techników (44,6% uczniów w 2024 r.), następnie do liceów ogólnokształcących (36,8%) i szkół branżowych I stopnia (18,6%). W 2025 r. uczniowie szkół ponadpodstawowych na terenie miasta osiągnęli wyniki z egzaminu maturalnego zbliżone do średnich dla powiatu nowotarskiego i województwa małopolskiego – dotyczy to egzaminów podstawowych z języka polskiego, matematyki oraz języka angielskiego.

W mieście funkcjonuje ponadto Akademia Nauk Stosowanych w Nowym Targu będąca publiczną uczelnią zawodową, umożliwiającą kształcenie na studiach I stopnia, II stopnia oraz jednolitych magisterskich.

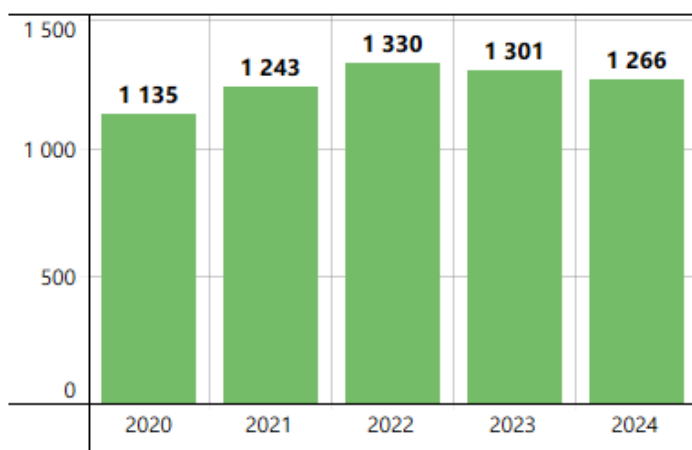
² Według definicji GUS - współczynnik skolaryzacji brutto jest to relacja liczby osób uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia (niezależnie od wieku) do liczby ludności (stan w dniu 31 grudnia) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania.

EDUKACJA I WYCHOWANIE

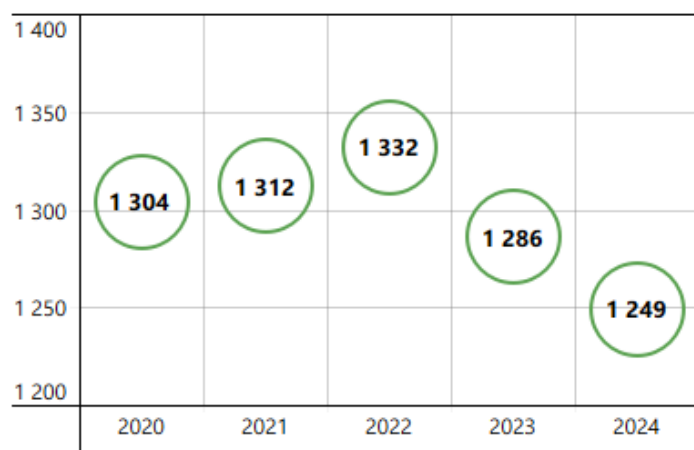
Odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym

Dzieci objęte wychowaniem przedszkolnym

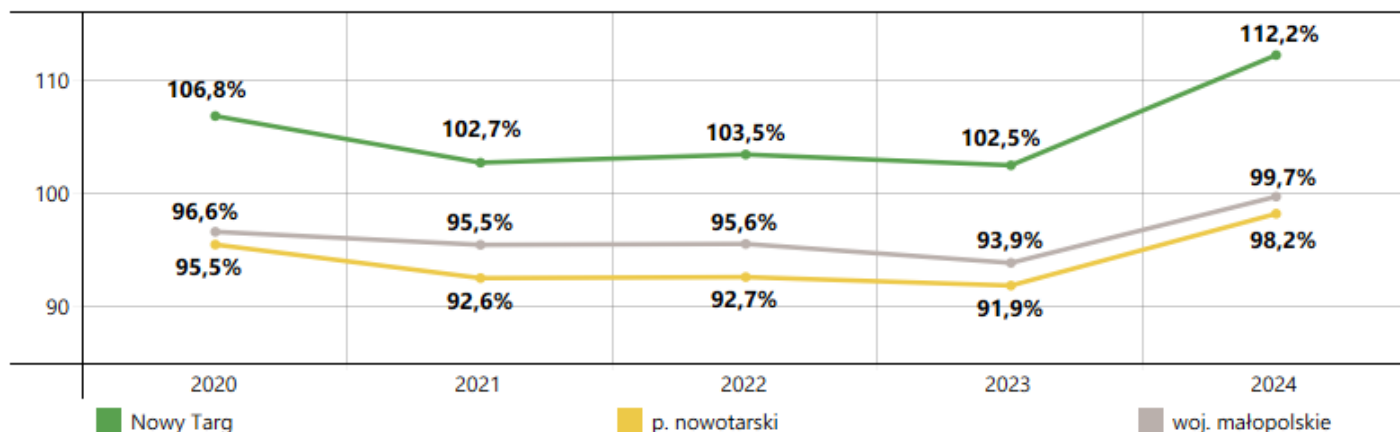
Dzieci w wieku 3-6 lat

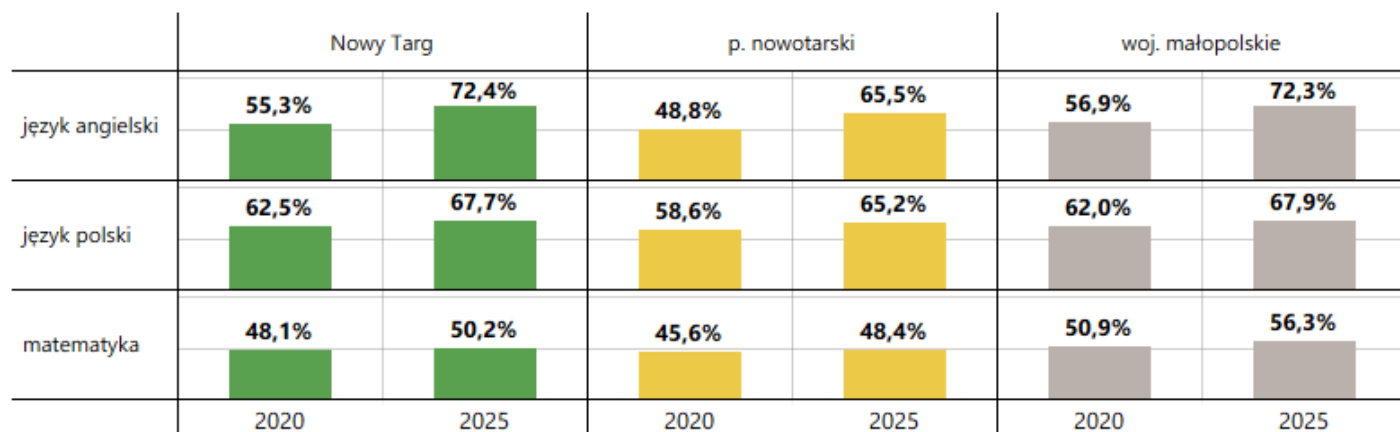
źródło danych: Bank Danych Lokalnych GUS 2020-2024

EDUKACJA I WYCHOWANIE

Współczynnik skolaryzacji brutto -szkoły podstawowe-

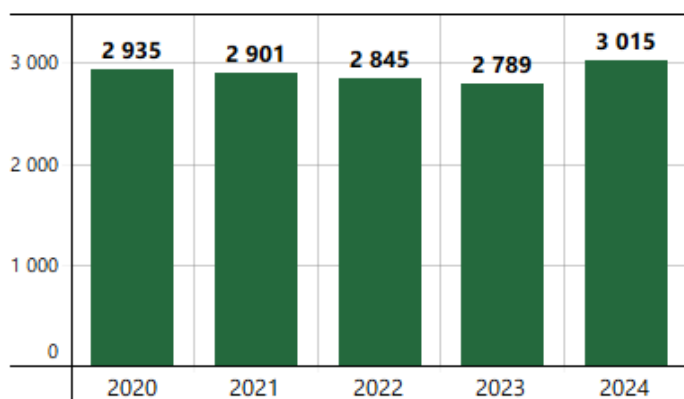

Wyniki egzaminu ósmoklasisty

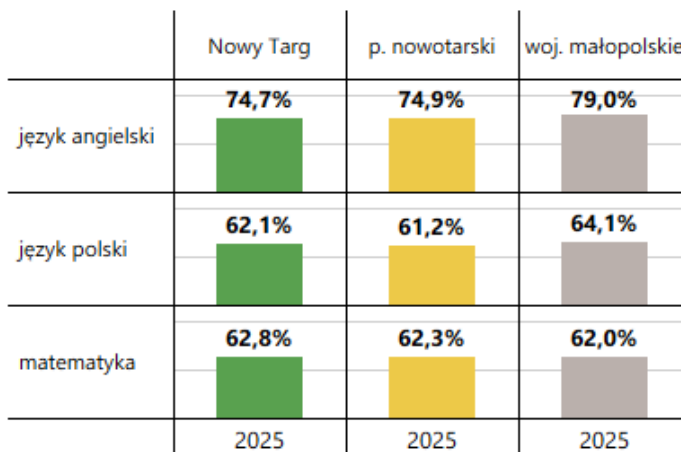

Liczba uczniów

- szkoły podstawowe -

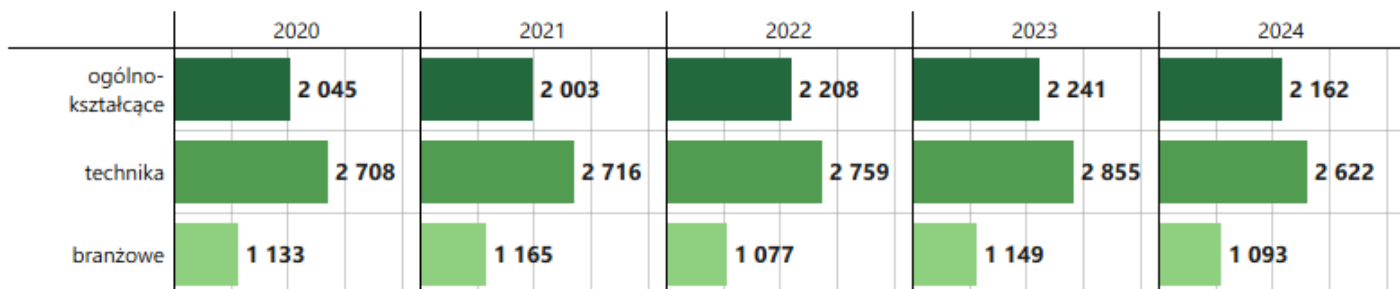

Wyniki egzaminu maturalnego

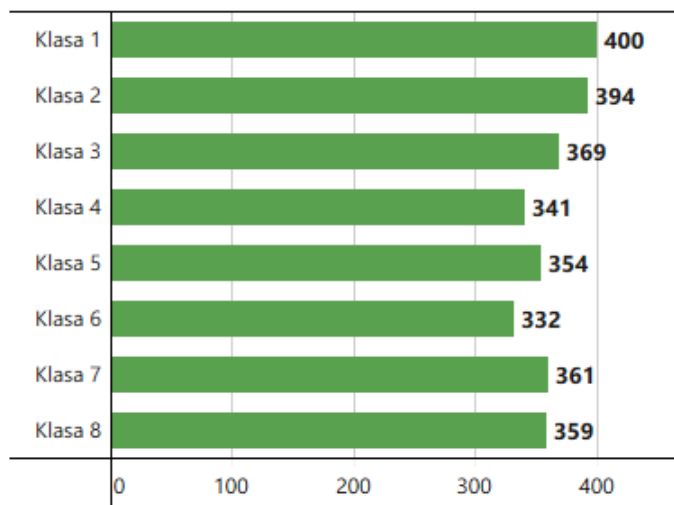
Liczba uczniów

- szkoły ponadpodstawowe -

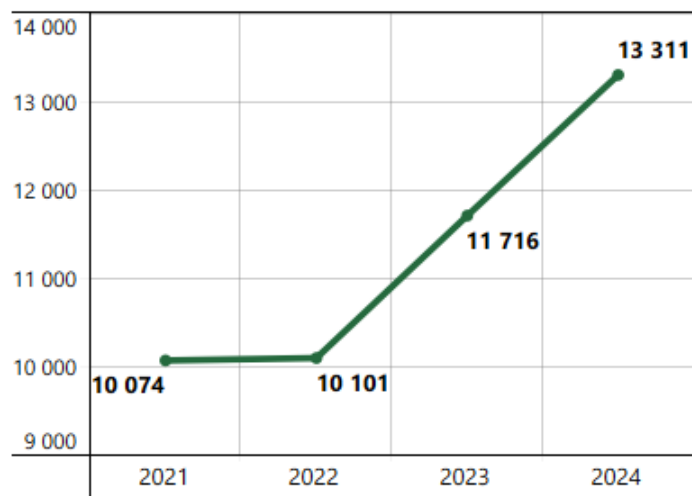

EDUKACJA I WYCHOWANIE

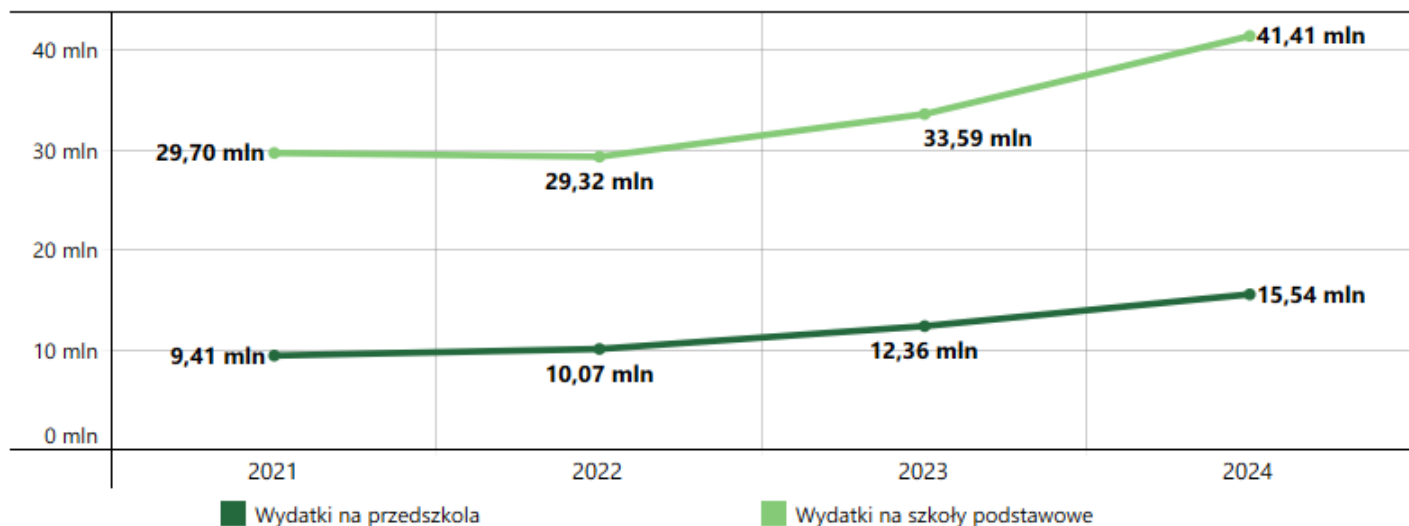
Liczba uczniów w poszczególnych klasach
- 2025r. -

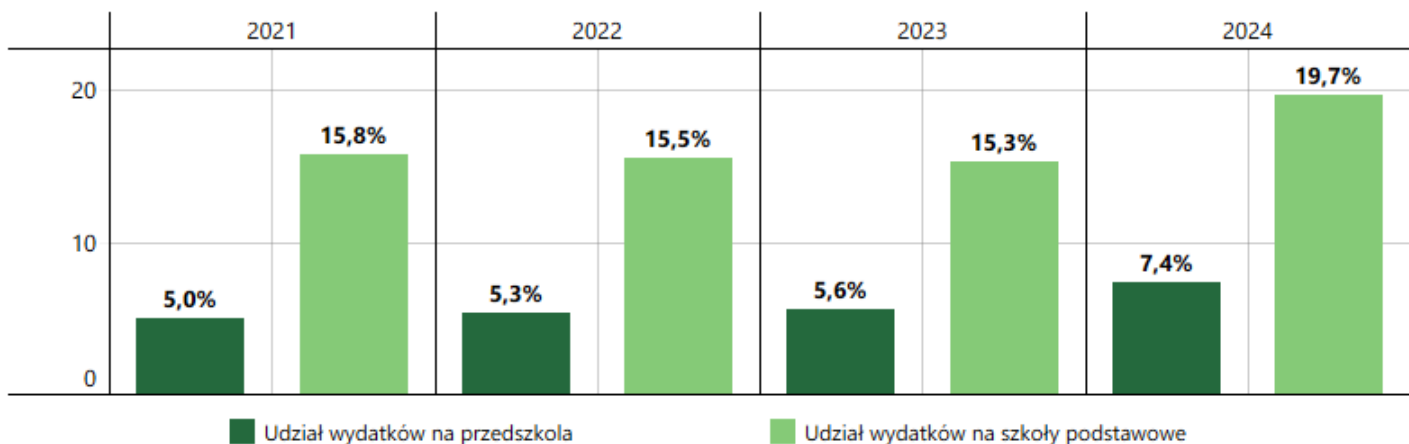
Średni koszt ucznia rocznie [pln]
- szkoły podstawowe -

Wydatki oświatowe

Udział wydatków oświatowych w wydatkach gminy ogółem

źródło danych: Baza Danych Gminy, Informacja o Stanie Realizacji Zadań Oświatowych

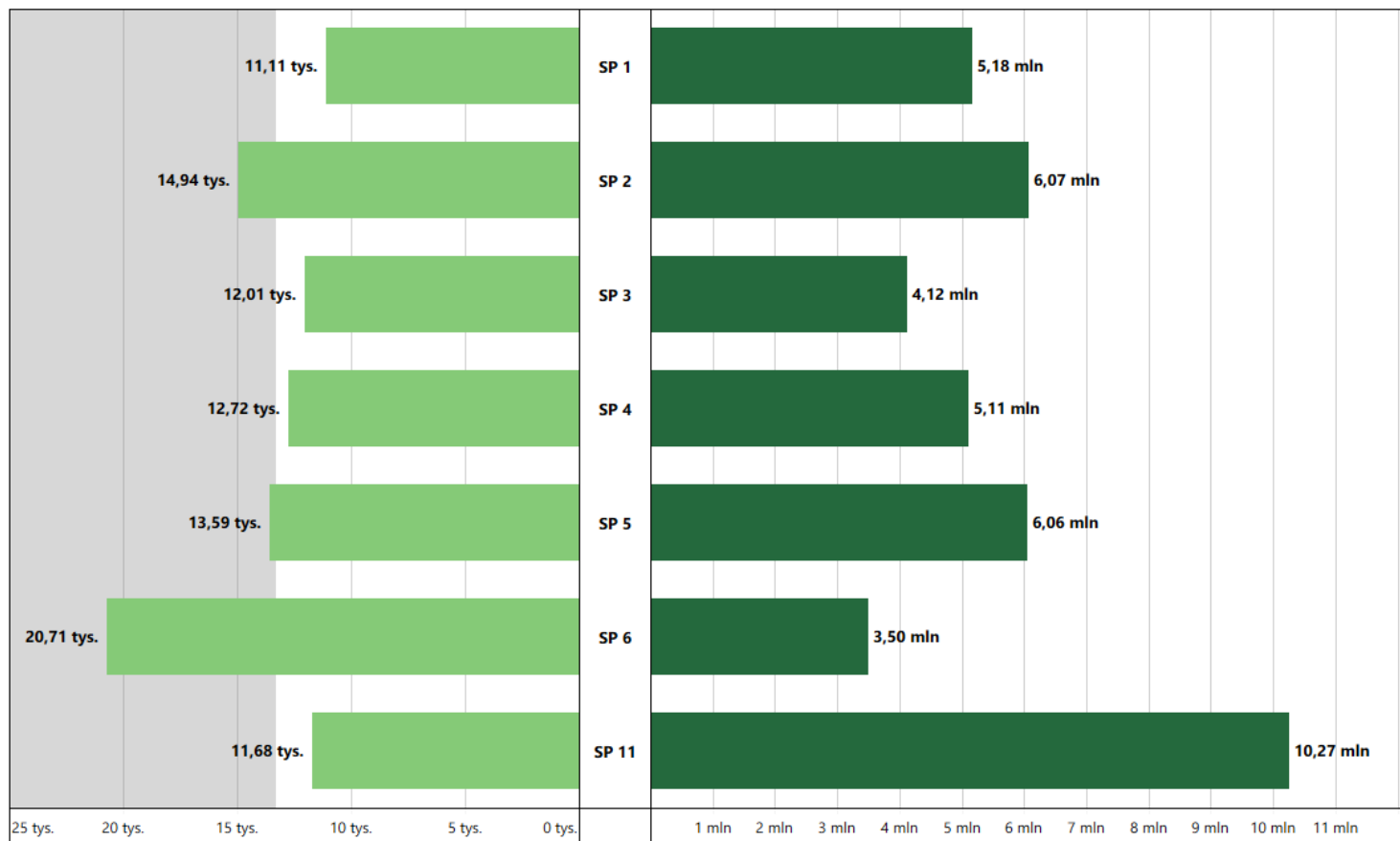
EDUKACJA I WYCHOWANIE

Średni koszt utrzymania ucznia szkoły podstawowej

- według placówek w 2024r [pln] -

Wydatki na szkoły podstawowe

- według placówek w 2024r [pln] -

źródło danych: Baza Danych Gminy, Informacja o Stanie Realizacji Zadań Oświatowych

2.4 Kultura i kapitał społeczny

Główną instytucją kulturalną w mieście jest Miejskie Centrum Kultury w Nowym Targu (MCK), która prowadzi zajęcia artystyczne i warsztaty skierowane do różnych grup wiekowych. Zgodnie z danymi GUS w 2024 r. w mieście funkcjonowały 33 koła, sekcje i kluby kulturalne, zrzeszające łącznie 782 członków. Ponadto działało 10 grup artystycznych zrzeszających 347 uczestników. Przy MCK funkcjonuje również kino. MCK w latach 2020-2024 zorganizowało 1 945 imprez kulturalnych, które zgromadziły łącznie 304,2 tys. uczestników – z roku na rok rośnie zarówno liczba organizowanych imprez, jak i ich uczestników.

W 2024 r. w Nowym Targu działało 25 podmiotów prowadzących działalność związaną z kulturą, rozrywką i rekreacją (sekcja R dział 90 PKD). W porównaniu do 2020 r. odnotowano zatem wzrost o 25,0%. Liczba tych podmiotów w przeliczeniu na 1 000 podmiotów gospodarczych w 2024 r. wyniosła 4,4, co było wartością niższą na tle powiatu nowotarskiego (5,0) i województwa małopolskiego (5,7).

Ważną instytucją kulturalną działającą w mieście jest także Miejska Biblioteka Publiczna w Nowym Targu, której głównym zadaniem jest gromadzenie i udostępnianie zbiorów bibliotecznych. Według danych GUS w 2024 r. liczba czytelników biblioteki wyniosła 3,8 tys. osób – o 7,2% mniej niż w 2020 r. Pomimo spadku liczby czytelników, czego powodem była prawdopodobnie pandemia COVID-19, liczba wypożyczeń księgozbioru na zewnątrz wzrosła o 44,2% - do poziomu 59,7 tys. wypożyczeń w 2024 r. Księgozbiór bibliotek przypadający na 1 000 ludności w Nowym Targu wyniósł 2,6 tys. woluminów, co było wartością niższą na tle powiatu nowotarskiego (3,7 tys.) i województwa małopolskiego (3,3 tys.).

Ponadto w Nowym Targu funkcjonują dwa muzea: Muzeum Drukarstwa oraz Muzeum Podhalańskie im. Czesława Pajerskiego. Pierwsza z wymienionych placówek poświęcona jest tematyce sztuki drukarskiej, historii i tradycji regionu, w tym Nowego Targu. Druga placówka gromadzi zbiory dotyczące historii, sztuki, etnografii i tradycyjnego rzemiosła.

Nowy Targ z uwagi na swoje położenie i historię jest atrakcyjnym miejscem dla turystów. Miasto położone jest w regionie kulturowego Podhala, a na jego terenie zachowały się liczne zabytki, w tym historyczny układ urbanistyczny miasta, kościół pw. Św. Anny, kościół parafialny pw. Św. Katarzyny Aleksandryjskiej, Ratusz. W gminnej ewidencji zabytków według stanu na 2023 r. znajduje się 462 obiektów, a do wojewódzkiego rejestru zabytków wpisanych zostało 13 obiektów.

W Nowym Targu funkcjonuje Punkt Informacji Turystycznej, do zadań którego należy m.in.: udzielanie informacji turystom, dystrybucja materiałów promocyjnych, aktualizacja bazy noclegowej oraz prowadzenie strony internetowej dedykowanej turystyce. W 2024 r. punkt odwiedziło 4,2 tys. osób.

W mieście funkcjonuje Miejskie Centrum Sportu i Rekreacji w Nowym Targu (MCSiR), które jest głównym organizatorem oferty sportowej w mieście. MCSiR zarządza obiektami sportowymi takimi jak:

- Miejska Hala Lodowa – która zapewnia warunki do uprawiania hokeja i łyżwiarstwa figurowego,
- Pływalnia Miejska – składająca się z basenu sportowego, brodzika dla dzieci, zjeżdżalni wodnej, jacuzzi, sauny oraz grotty solnej,
- Stadion Piłkarski im. Józefa Piłsudskiego – stadion odpowiedni do rozgrywek II ligi piłki nożnej, treningów piłkarskich oraz lekkoatletyki,
- Hala Gorce – obiekt składający się ze stadionu lekkoatletycznego, hali sportowej, boiska do piłki nożnej, kortów tenisowych, boiska wielofunkcyjnego.

Oprócz tego w mieście znajdują się m.in. siłownie plenerowe, pumtrack, place zabaw, funkcjonuje także sportowe, cywilne lotnisko zarządzane przez Aeroklub Nowy Targ.

Na koniec 2024 r. Miasto Nowy Targ utrzymywało ponad 25 km tras biegowych dla narciarzy – 20 km w obrębie lotniska, 5 km szlaku w Borze Kombinackim oraz 400 m trasy przy Miejskiej Hali Lodowej. Ponadto na rynku w Nowym Targu w okresie zimowym funkcjonuje sztuczne lodowisko.

W lipcu 2025 r. na terenie Nowego Targu funkcjonowało 8 obiektów noclegowych mających co najmniej 10 miejsc noclegowych. Łącznie obiekty te zapewniały 665 miejsc noclegowych – w latach 2020-2025 najwięcej miejsc noclegowych odnotowano w 2022 r. (719). Na terenie miasta znajdują się także mniejsze obiekty noclegowe, w tym prywatne domki czy apartamenty na wynajem, które jednak nie są ujęte w oficjalnych statystykach dotyczących obiektów noclegowych.

Według danych GUS w 2024 r. na terenie Nowego Targu funkcjonowały 32 fundacje oraz 151 stowarzyszeń i organizacji społecznych. Łącznie w mieście działały 183 podmioty tzw. trzeciego sektora, a zatem o 27,1% więcej niż w 2020 r. Liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców w 2024 r. wyniosła 5,5 – więcej niż w wskaźnik dla powiatu nowotarskiego (3,9) i województwa małopolskiego (4,7).

Frekwencja wyborcza w wyborach samorządowych stanowi jeden z kluczowych wskaźników aktywności obywatelskiej. W 2024 r. odnotowano spadek frekwencji wyborczej w stosunku do 2018 r. zarówno w Nowym Targu, powiecie nowotarskim, jak i województwie małopolskim. Co istotne, frekwencja wyborcza w Nowym Targu zarówno w 2018 r., jak i 2024 r. pozostawała na poziomie niższym w porównaniu do powiatu i województwa, co świadczy o niższym poziomie aktywności obywatelskiej mieszkańców miasta.

Aktywność społeczna w mieście realizowana jest m.in. poprzez „Program Współpracy Miasta Nowy Targ z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami”, który określa zasady partnerstwa samorządu

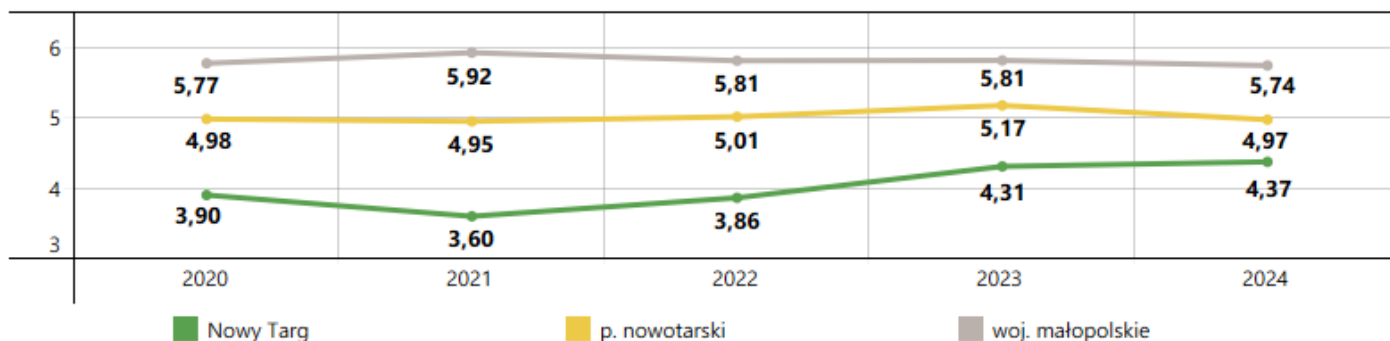
z sektorem NGO oraz zlecania im realizacji zadań publicznych. Współpraca ta ma zarówno wymiar finansowy, obejmujący m.in. otwarte konkursy ofert, tryb małych zleceń, partnerstwa projektowe czy inicjatywy lokalne, jak i pozafinansowy, związany z konsultacjami, wymianą informacji, tworzeniem zespołów doradczych oraz promocją działań organizacji. Uzupełnieniem są inne formy wsparcia, takie jak udostępnianie lokali i infrastruktury, pomoc w pozyskiwaniu środków zewnętrznych, działania promocyjne, szkoleniowe oraz organizacja wydarzeń integrujących sektor pozarządowy. W ostatnich latach Miasto Nowy Targ podejmowało współpracę z lokalnymi NGO w zakresie obejmującym m.in. sport, rekreację, kulturę, edukację, pomoc społeczną. W latach 2021-2025 kwota przeznaczana na realizację programu współpracy wzrosła – w 2025 r. wyniosła blisko 2,6 mln zł, z czego największe kwoty przeznaczano na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej i sportu.

Uzupełnieniem mechanizmów partycypacji społecznej w mieście jest Budżet Obywatelski, który w 2025 r., po kilkuletniej przerwie, został ponownie uruchomiony jako narzędzie bezpośredniego współdecydowania mieszkańców o wydatkowaniu części środków publicznych. Na realizację wybranych projektów przeznaczono łącznie 350 000 zł, a do głosowania zakwalifikowano inicjatywy dotyczące m.in. rekreacji, edukacji, bezpieczeństwa oraz aktywności sportowej i społecznej. W głosowaniu mieszkańcy oddali 2 391 ważnych głosów, co przełożyło się na wybór projektów o łącznej wartości 315 000 zł, potwierdzając ich wysokie zaangażowanie w sprawy lokalne. Budżet Obywatelski stanowi tym samym istotne narzędzie wzmacniające dialog społeczny oraz realny wpływ mieszkańców na kierunki rozwoju miasta.

KULTURA

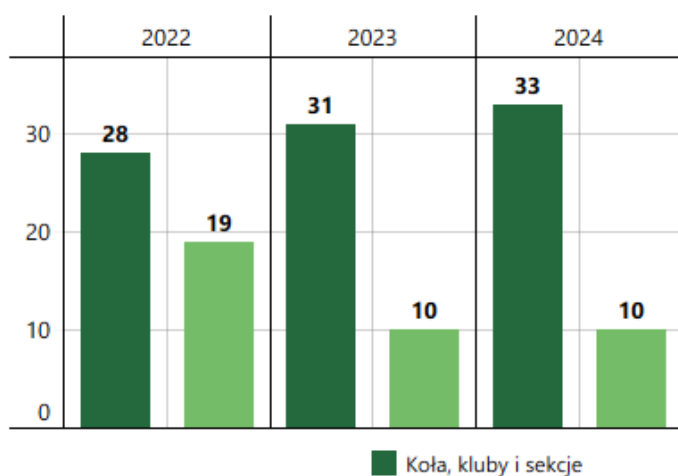
Liczba podmiotów gospodarczych prowadzących działalność twórczą
związaną z kulturą i rozrywką

-(PKD: sekcji R - 90) na 10 tys. ludności -

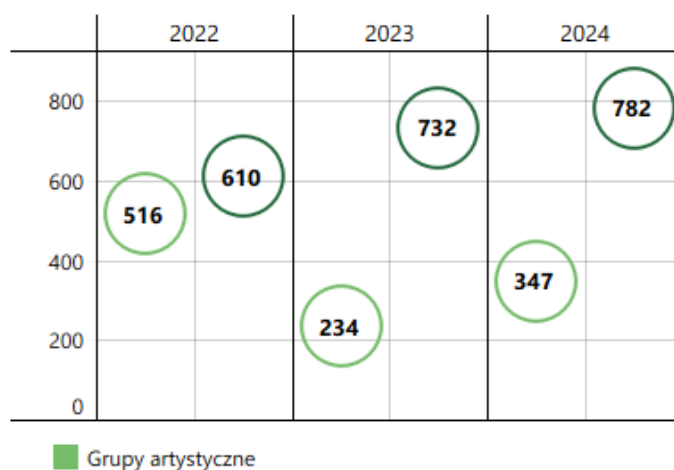

Grupy artystyczne oraz koła, kluby i sekcje

-liczba ogółem-

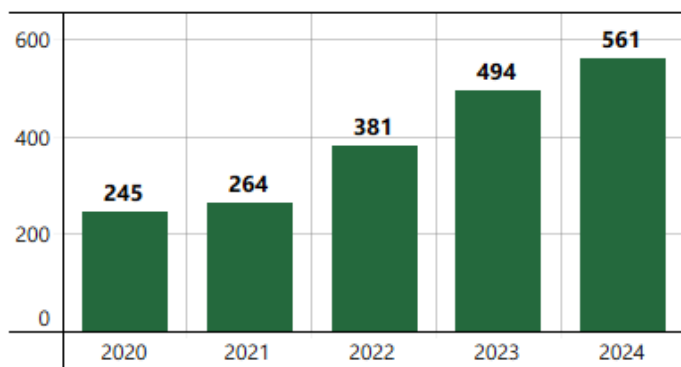

-członkowie-

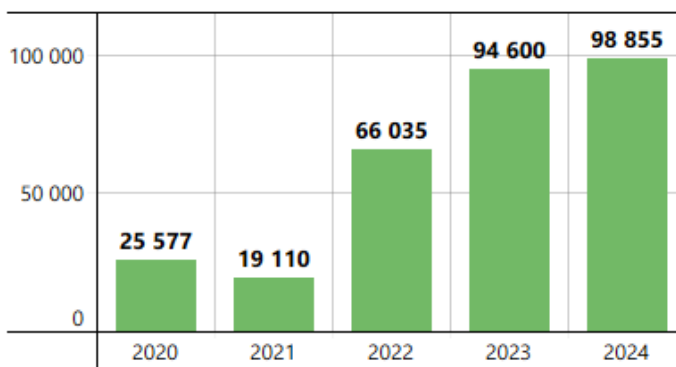

Centra, domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice

-imprezy-

-uczestnicy imprez-

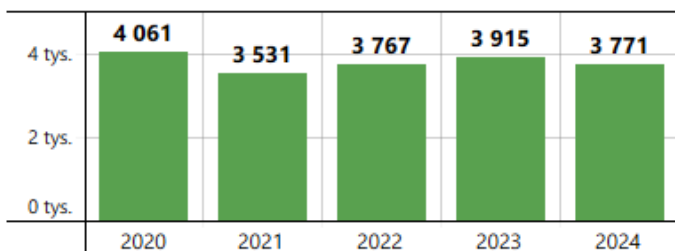

źródło danych: Bank Danych Lokalnych GUS 2020-2024

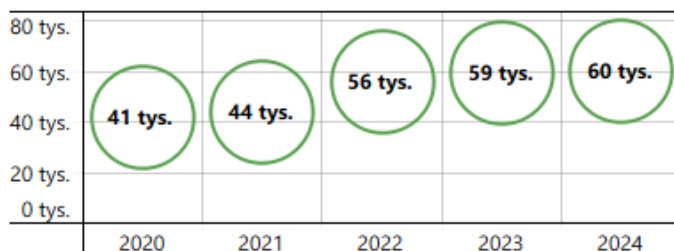
KULTURA

Biblioteki

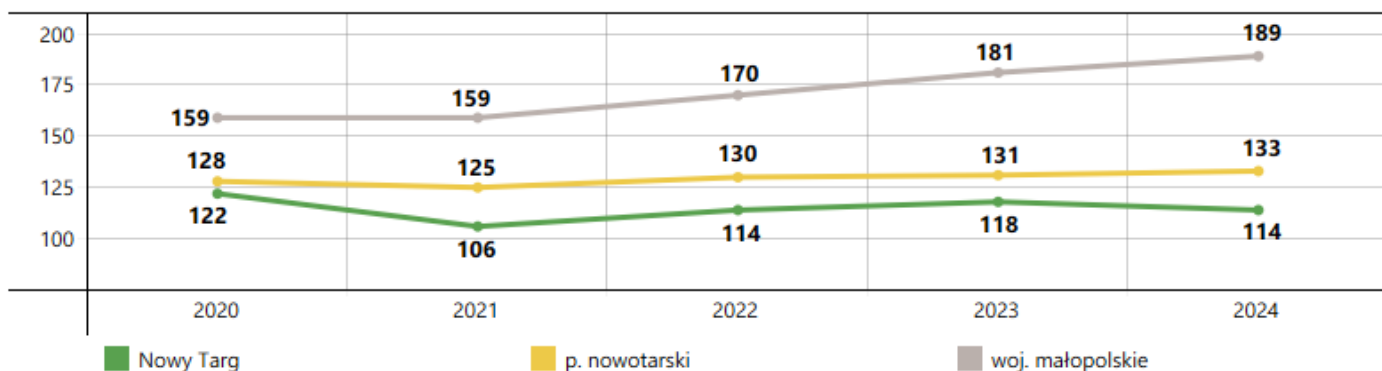
-liczba czytelników-

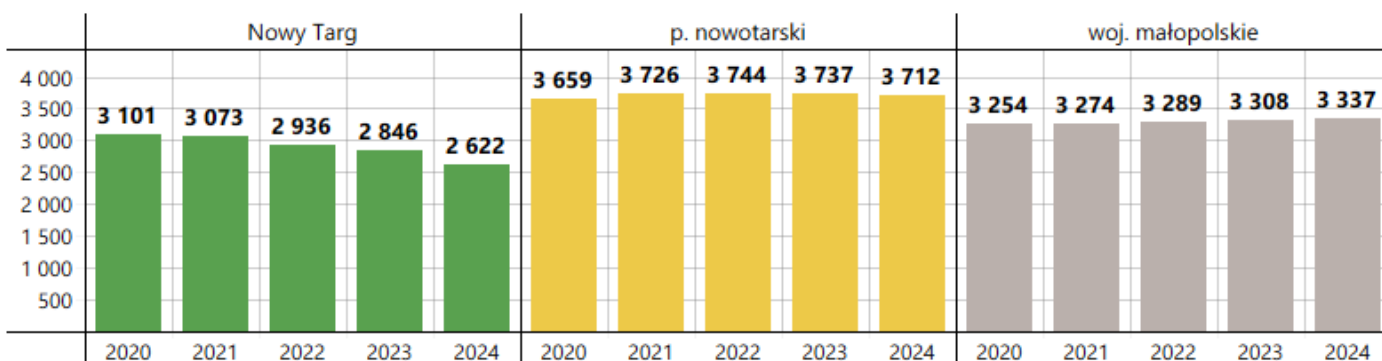
-wypożyczenia księgozbioru na zewnątrz-

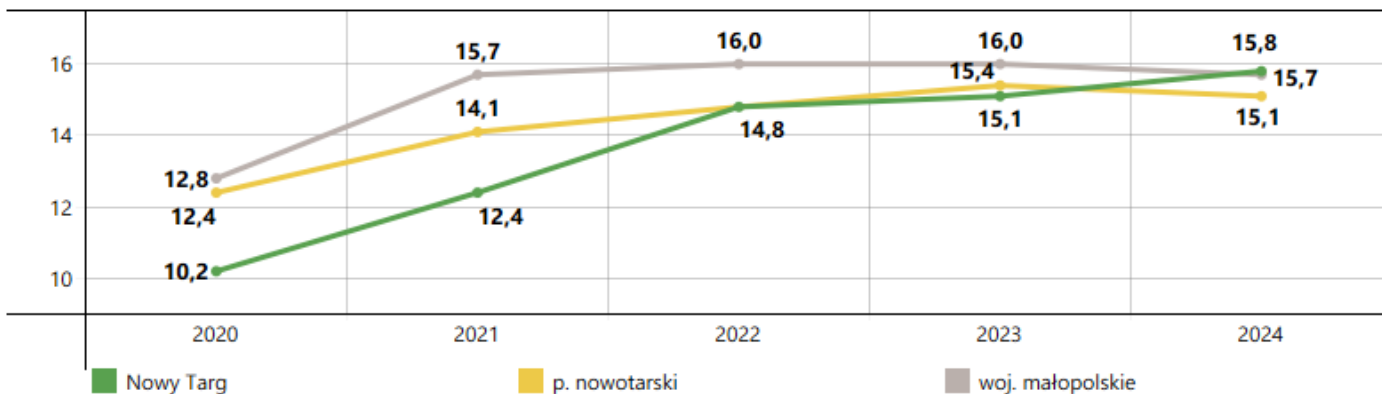
Czytelnicy bibliotek publicznych na 1000 ludności

Księgozbiór bibliotek na 1000 ludności

Wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika w woluminach

źródło danych: Bank Danych Lokalnych GUS 2020-2024

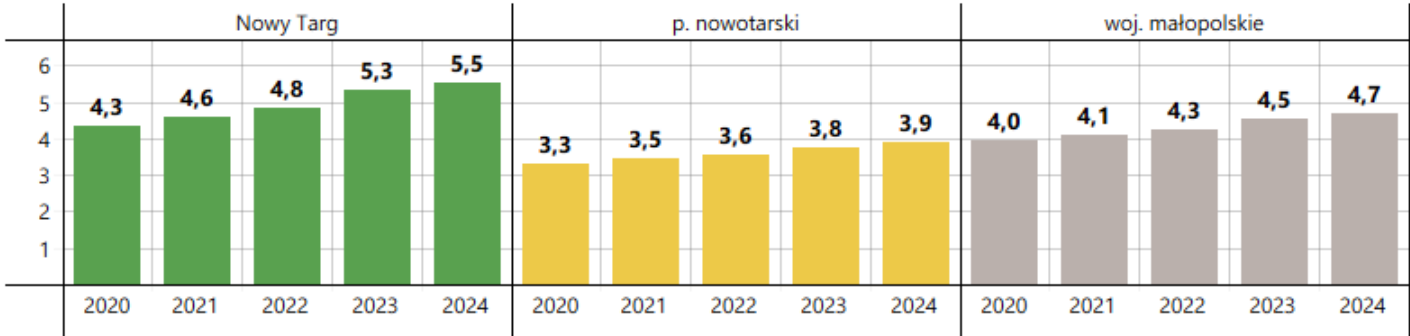
KAPITAŁ SPOŁECZNY

Frekwencja wyborcza

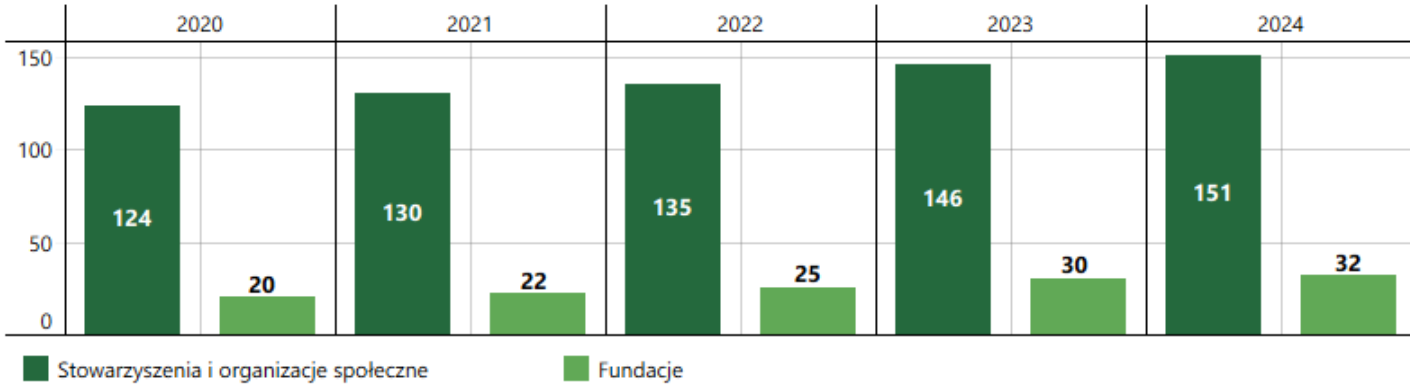
	Nowy Targ		p. nowotarski		woj. małopolskie	
	2018	2024	2018	2024	2018	2024
Rady gmin i rady miast w miastach na prawach powiatu	49,5%	45,3%	49,6%	49,2%	55,5%	52,9%
Rady powiatów	49,1%	45,0%	49,5%	49,2%	54,5%	53,1%
Sejmiki województw	48,9%	44,9%	49,5%	49,2%	55,2%	52,6%
Wójtowie, burmistrzowie i prezydenci miast	49,5%	45,3%	49,6%	49,2%	55,3%	52,6%

Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne

- na 1 000 ludności -

Wybrane podmioty wg sektorów własnościowych

źródło danych: Bank Danych Lokalnych GUS 2018-2024

2.5 Bezpieczeństwo

Na terenie Nowego Targu w zakresie bezpieczeństwa działają następujące podmioty:

- Komenda Powiatowa Policji,
- Państwowa Straż Pożarna,
- Ochotnicza Straż Pożarna,
- Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna
- Górskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe,
- Wodne Pogotowie Ratunkowe,
- Szpitalny Oddział Ratunkowy
- Gminny Zespół Zarządzania Kryzysowego, w którego skład wchodzi przedstawiciele różnych służb.

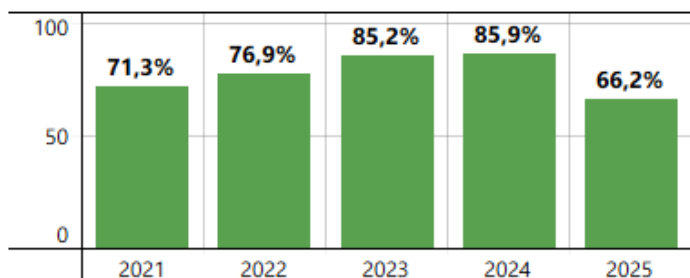
Według danych policji w latach 2021-2025 odnotowano wzrost liczby odnotowanych przestępstw o 9,2% do poziomu blisko 2,5 tys. – wzrost ten był szczególnie wysoki w porównaniu do 2024 r. (o 77,7%). Jednocześnie wykrywalność przestępstw zmalała – w 2025 r. wyniosła 66,2%, natomiast w latach poprzednich utrzymywała się na poziomie co najmniej 71,3%. W całym okresie 2021-2025 łączna liczba nieletnich sprawców wyniosła 96 osób, co stanowi istotny, choć relatywnie niewielki, udział w ogólnej liczbie sprawców.

W tym samym czasie odnotowano pozytywny trend w obszarze bezpieczeństwa ruchu drogowego. Liczba zdarzeń drogowych zmniejszyła się o 7,4%, osiągając w 2025 r. poziom niespełna 1,5 tys. zdarzeń. Łącznie w latach 2021-2025 zatrzymano około 1,5 tys. nietrzeźwych kierowców, przy czym ich roczna liczba wahała się w przedziale od 251 do 314. Utrzymujący się poziom zatrzymań kierowców prowadzących pojazdy pod wpływem alkoholu w latach 2021-2025 wskazuje na konieczność dalszych działań profilaktycznych i kontrolnych w obszarze bezpieczeństwa drogowego

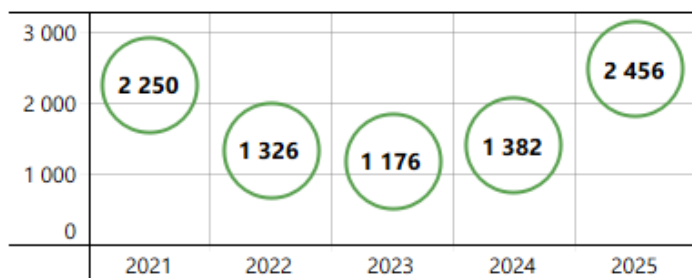
W latach 2020-2024 liczba zdarzeń wymagających interwencji jednostek ochrony przeciwpożarowej była zróżnicowana – łącznie odnotowano 1 953 zdarzeń, z czego najwięcej w 2024 r. Większość zdarzeń stanowiły miejscowe zagrożenia (70,3% zdarzeń w 2024 r.), następnie pożary (16,4%) oraz alarmy fałszywe (13,3%). Liczba zdarzeń ogółem w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców wyniosła 13 w 2024 r., co było taką samą wartością jak w powiecie nowotarskim (13) i nieco niższą na tle województwa małopolskiego (14).

BEZPIECZEŃSTWO

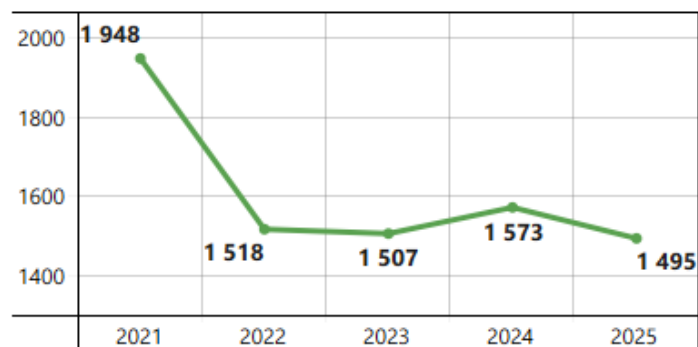
Wykrywalność ogólna przestępstw

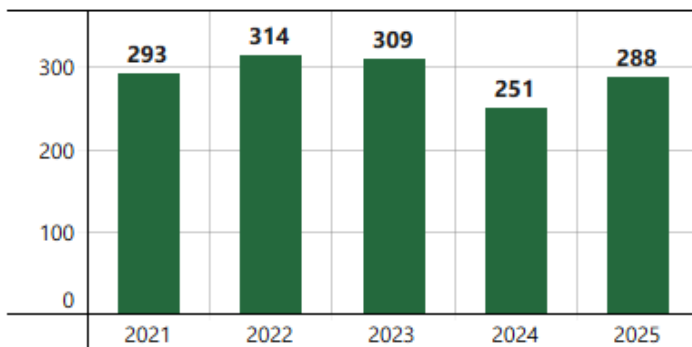
Przestępstwa stwierdzone ogółem

Liczba zdarzeń drogowych

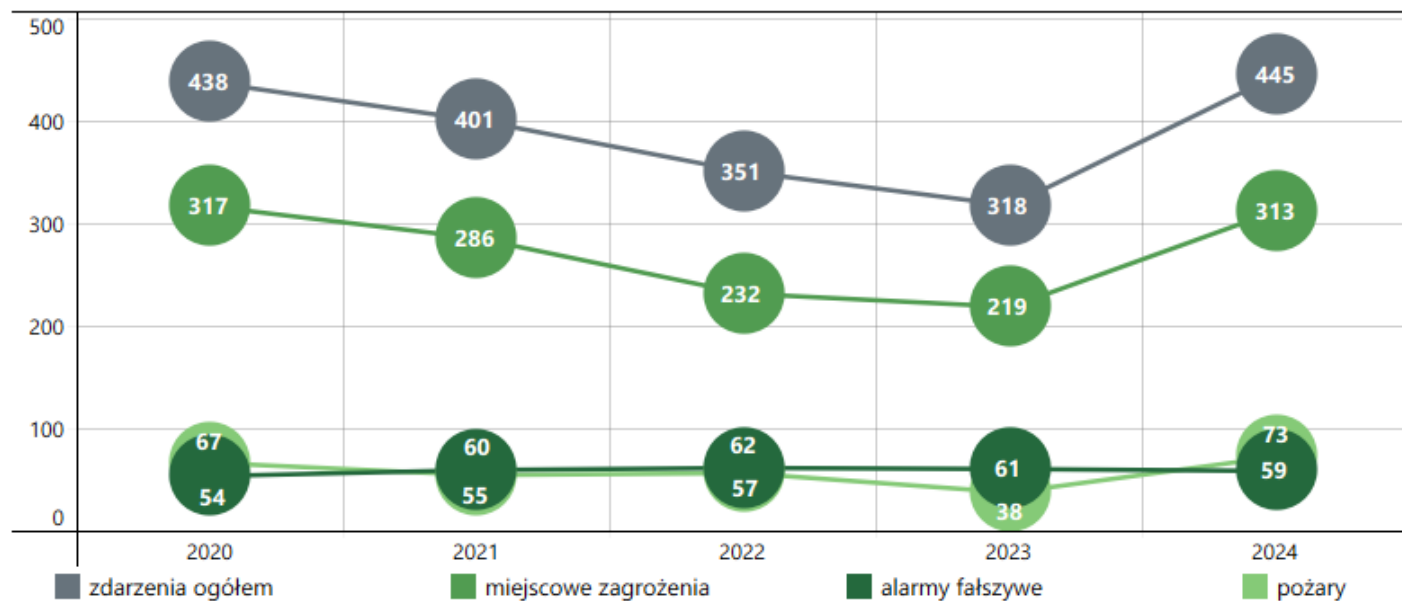
Nietrzeźwi kierujący

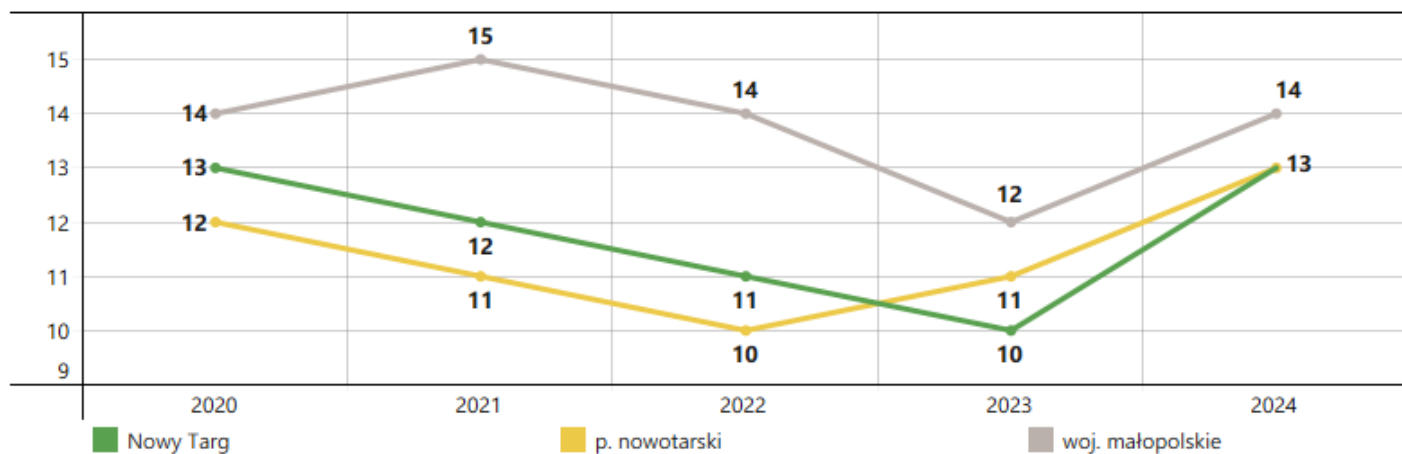
źródło danych: Komenda Powiatowa Policji w Nowym Targu

BEZPIECZEŃSTWO

Ochrona przeciwpożarowa

Zdarzenia wymagające udziału jednostek ochrony przeciwpożarowej na 1000 ludności

źródło danych: Bank Danych Lokalnych GUS 2020-2024

3. Diagnoza sfery gospodarczej

3.1 Przedsiębiorczość i rynek pracy

W 2024 r. na terenie Nowego Targu funkcjonowało 5,7 tys. podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON – o 11,5% więcej niż w 2020 r. Liczba podmiotów w przeliczeniu na 10 tys. ludności wyniosła 1 731 – wyraźnie więcej niż w powiecie nowotarskim (1 144) i województwie małopolskim (1 456). W okresie 2020-2024 liczba podmiotów nowo rejestrowanych przewyższała liczbę wyrejestrowywanych – w 2024 r. różnica ta wyniosła 155.

W strukturze wielkościowej podmiotów gospodarczych w Nowym Targu większość stanowią mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające 0-9 osób – w 2024 r. było to 96,7% wszystkich podmiotów. Poza tym w 2024 r. w mieście funkcjonowało 148 podmiotów zatrudniających 10-49 osób, 35 podmiotów zatrudniających 50-249 osób oraz 6 podmiotów zatrudniających co najmniej 250 osób.

Pod względem profilu działalności gospodarczej w 2024 r. w Nowym Targu dominowały przedsiębiorstwa działające w sekcji G – handel i naprawa pojazdów, stanowiące 26,1% wszystkich podmiotów. Na drugim miejscu znalazły się podmioty z sekcji F – budownictwo (12,1%), a na trzecim z sekcji C – przetwórstwo przemysłowe (9,9%).

Warto zwrócić uwagę na podmioty z sekcji M PKD 2007 – działalność profesjonalna, naukowa i techniczna, które obejmują m.in. usługi prawnicze, doradztwo w zakresie zarządzania, działalność rachunkową, badania naukowe oraz specjalistyczne usługi techniczne. W okresie 2020-2024 liczba tych przedsiębiorstw wzrosła o 9,8% do poziomu 536 podmiotów. W przeliczeniu na 1 000 podmiotów ogółem ich liczba wyniosła 93,7 – więcej niż w powiecie nowotarskim (64,5), lecz mniej na tle województwa małopolskiego (109,0). Świadczy to o tym, że sektor profesjonalny w mieście rozwija się, lecz nadal pozostaje na poziomie relatywnie niższym w porównaniu z województwem.

Nowoczesna gospodarka charakteryzuje się m.in. wysokim udziałem usług, zwłaszcza usług wyższego rzędu, które wymagają specjalistycznej wiedzy, zaawansowanych technologii i wykwalifikowanej kadry. Na terenie Nowego Targu w 2024 r. liczba podmiotów gospodarczych działających w usługach wyższego rzędu (sekcje J-R PKD 2007) w przeliczeniu na 1 000 ludności wyniosła 59,4 – więcej niż w powiecie nowotarskim (29,9) i województwie małopolskim (58,2).

Niewątpliwie istotnym elementem nowoczesnej gospodarki jest również tzw. sektor kreatywny, obejmujący działalność związaną ze sztuką, produkcją kreatywną (np. filmową, radiową) i usługami kreatywnymi (m.in.: reklama, moda, wzornictwo). W 2024 r. na terenie Nowego Targu udział nowo

zarejestrowanych podmiotów sektora kreatywnego w liczbie wszystkich nowo zarejestrowanych firm wyniósł 5,3% - więcej niż w powiecie (4,6%), lecz mniej niż w województwie (7,6%).

W latach 2020-2024 liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w Nowym Targu wzrosła o 9,5% do poziomu 4,3 tys. w 2024 r. Liczba osób fizycznych w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców w 2024 r. wyniosła 1 308, a zatem znacznie więcej niż wskaźnik dla powiatu nowotarskiego (934) i województwa małopolskiego (1 069).

Na terenie miasta funkcjonują dwie Strefy Aktywności Gospodarczej – jedna od 2016 r. mieści się we wschodniej części miasta, natomiast druga od 2023 r. obejmuje południowo-zachodnie tereny miasta.

Jednym z filarów lokalnej gospodarki pozostaje rolnictwo, jednakże jego rola stopniowo maleje. Według Powszechnych Spisów Rolnych w 2020 r. powierzchnia gruntów rolnych ogółem wyniosła 1,2 tys. ha – o 31,8% mniej niż w 2010 r. Powierzchnia użytków rolnych także uległa zmniejszeniu – o 19,0% do poziomu 1,0 tys. ha. W 2020 r. w Nowym Targu funkcjonowało 225 gospodarstw rolnych, a zatem o 84,2% mniej niż w 2010 r. – szczególnie zmalała liczba niewielkich gospodarstw posiadających mniej niż 5 ha powierzchni. W analizowanym dziesięcioleciu wzrosło natomiast pogłowie zwierząt gospodarskich, zwłaszcza drobiu.

W latach 2022-2024³ liczba pracujących mieszkańców Nowego Targu wzrosła o 2,2% do poziomu 12,6 tys. osób. W przeliczeniu na 1 000 mieszkańców liczba pracujących w 2024 r. wyniosła 381 – więcej niż wskaźnik dla powiatu nowotarskiego (369), lecz mniej na tle województwa małopolskiego (422). Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto oferowane na terenie Nowego Targu w 2024 r. wyniosło 7 151 zł – więcej niż w powiecie nowotarskim (6 990 zł), mniej niż w województwie małopolskim (8 950 zł).

Liczba bezrobotnych mieszkańców Nowego Targu zmalała o 31,0% w latach 2020-2024 do poziomu 684 osób. Udział bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym wyniósł 3,5% - więcej niż w powiecie nowotarskim (2,9%) i województwie małopolskim (3,0%).

W mieście obowiązuje *Program przedsiębiorczości dla Miasta Nowy Targ na lata 2025-2030*, którego celem jest rozwój gospodarczy Nowego Targu. W ramach tworzenia przytoczonego programu

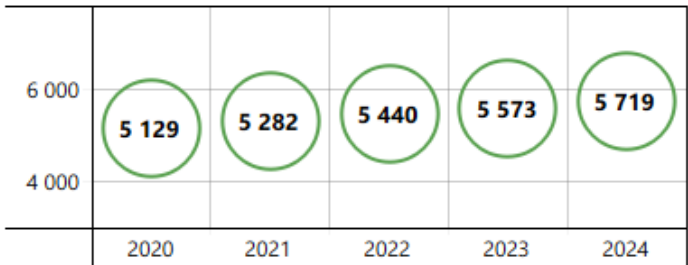
³ Dane za lata wcześniejsze nie uwzględniały pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w fundacjach, stowarzyszeniach i innych organizacjach społecznych oraz podmiotach zatrudniających mniej niż 10 pracowników. Dane od 2022 r. są pełniejsze i nie uwzględniają jedynie pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego.

przeprowadzono badania jakościowe i ilościowe wśród lokalnych przedsiębiorców oraz młodzieży szkolnej. Z przeprowadzonych badań wynika, że:

- Nowy Targ jest postrzegany jako atrakcyjny do prowadzenia działalności gospodarczej, jednakże nie w pełni wykorzystuje swój potencjał do przyciągania inwestorów,
- Jednym z głównych atutów miasta jest jego położenie, korzystny układ komunikacyjny oraz relatywnie dobrze rozwinięta infrastruktura techniczna,
- Lokalny rynek pracy zdominowany jest przez mikroprzedsiębiorstwa, w tym najczęściej niskopłatne branże, co może stanowić istotny problem rozwojowy,
- Nowy Targ położony jest w pobliżu licznych atrakcji turystycznych, w tym całorocznych, co pomaga rozwijać branżę turystyczną w mieście,
- Wśród proponowanych działań przedsiębiorcy najczęściej wskazywali na potrzebę wsparcia finansowego przeznaczonego na rozwój działalności oraz wsparcia merytorycznego,
- Szansą na rozwój gospodarczy miasta jest zwiększenie atrakcyjności turystycznej, zwłaszcza w centrum, które postrzegane jest jako problematyczne do prowadzenia działalności (problemy z dojazdem samochodem).

PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

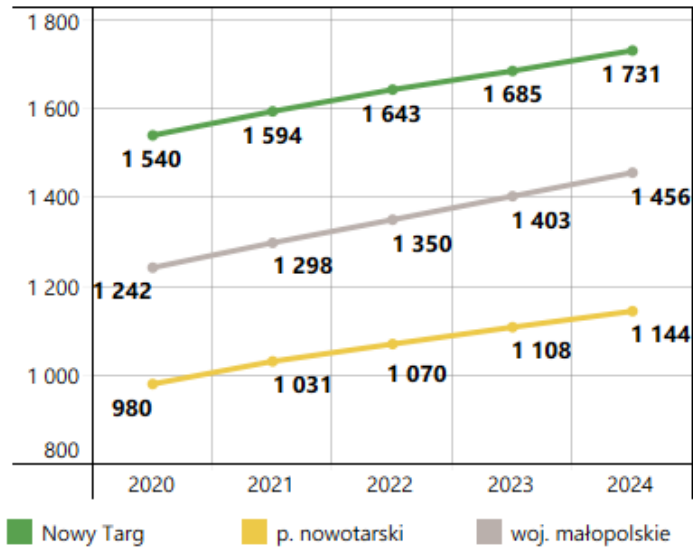
Podmioty gospodarcze ogółem

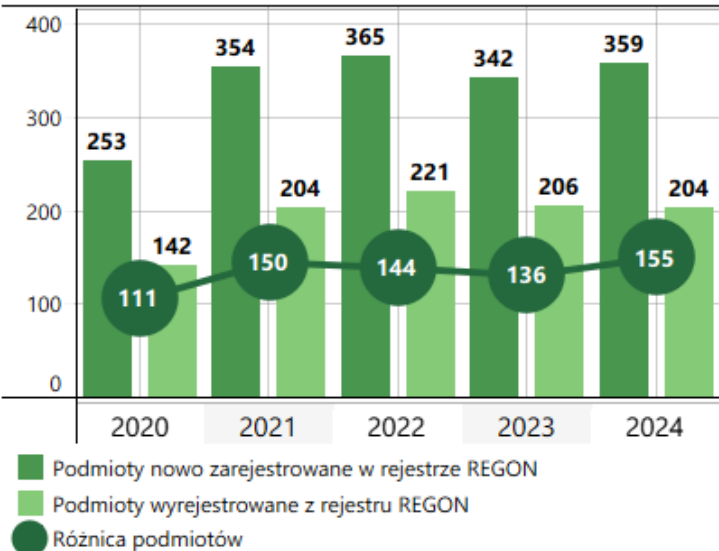
Podmioty wg klas wielkości

	2020	2022	2024
1000 i więcej	1	1	1
250 - 999 osób	4	4	5
50 - 249 osób	38	40	35
10 - 49 osób	154	148	148
0 - 9 osób	4 932	5 247	5 530

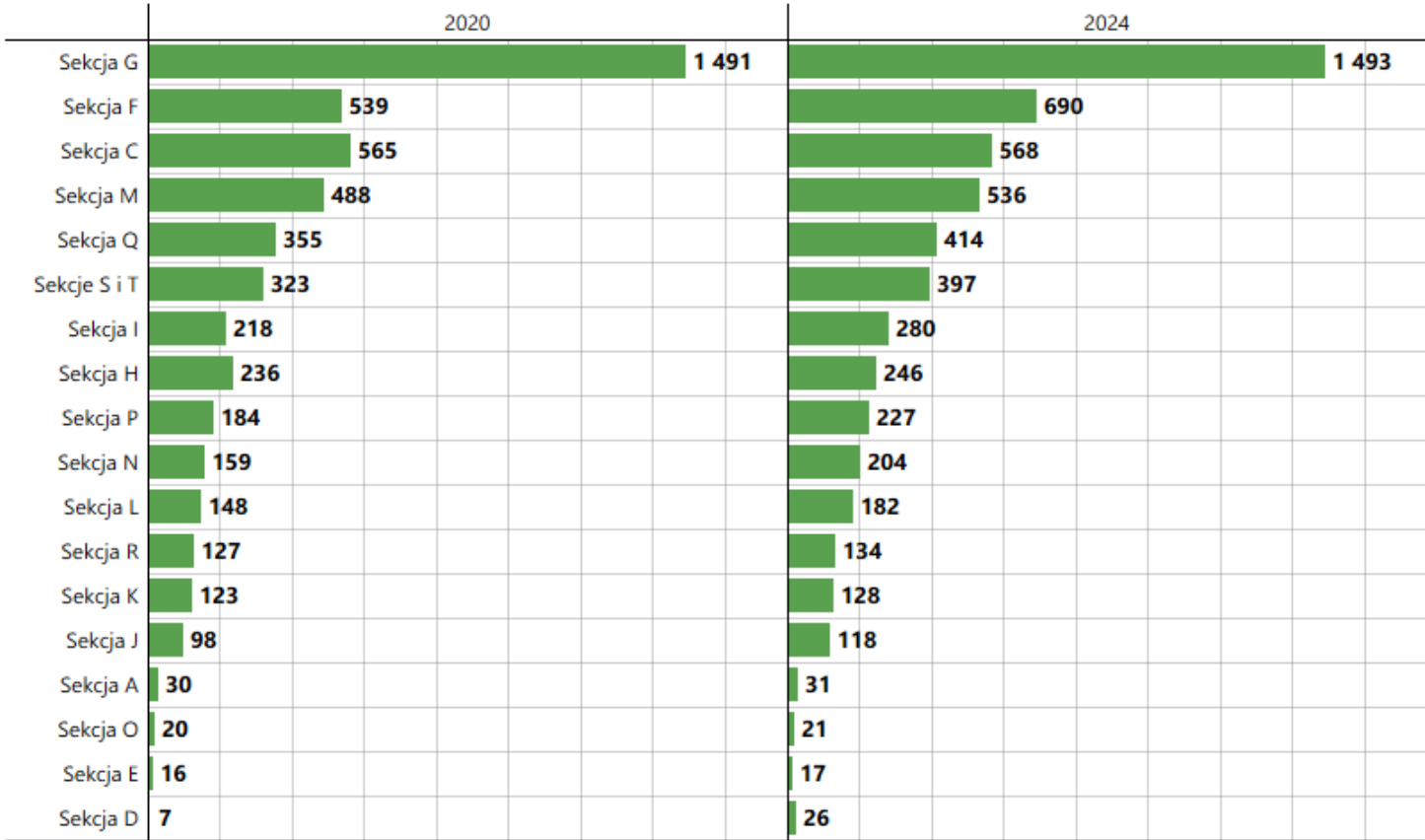
Podmioty wpisane do rejestru REGON
- na 10 tys. ludności-

Podmioty nowo zarejestrowane, wyrejestrowane oraz różnica
podmiotów zarejestrowanych
i wyrejestrowanych w rejestrze REGON

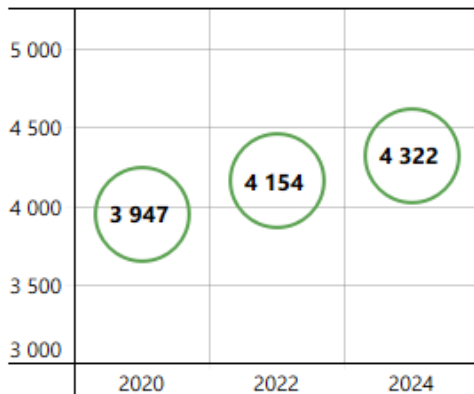
Podmioty wpisane do rejestru REGON -wg sekcji PKD 2007 -

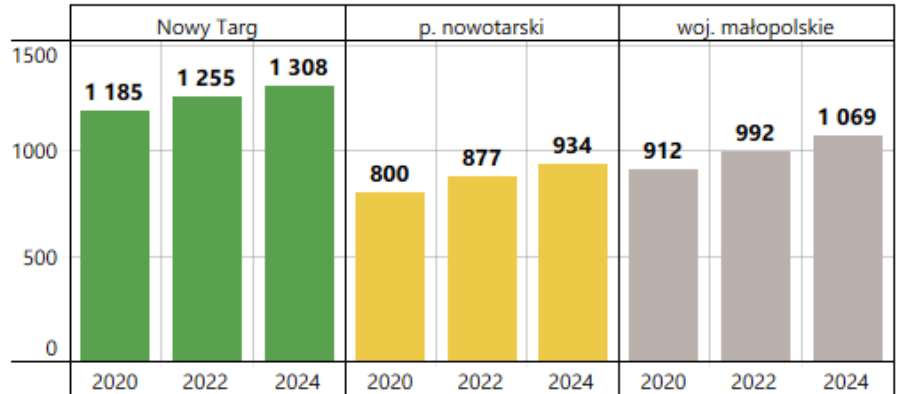
źródło danych: Bank Danych Lokalnych GUS 2020-2024

PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

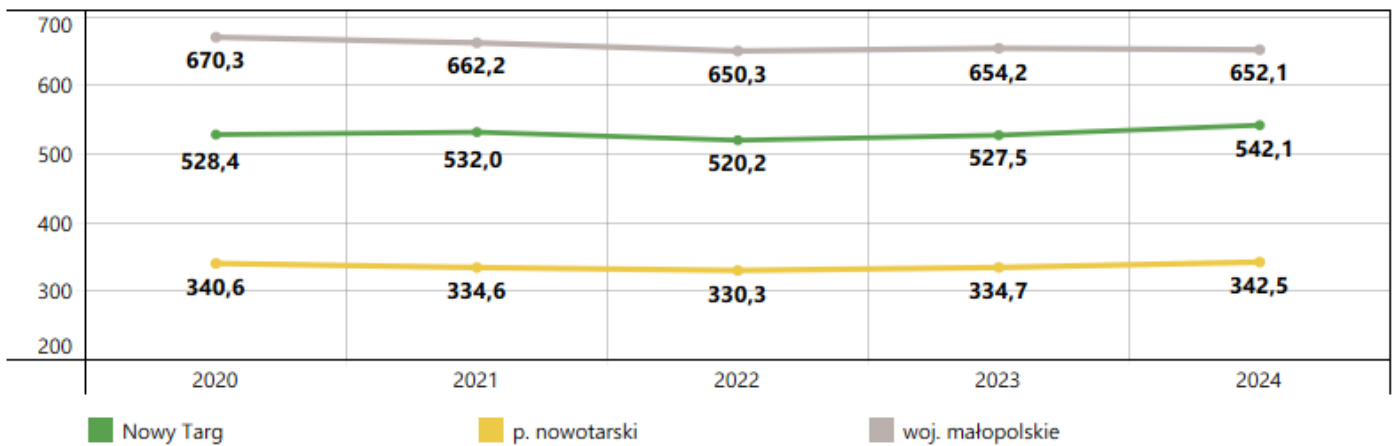
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą

Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą
-na 10 tys. ludności-

Instytucje otoczenia biznesu
-na 10 tys. podmiotów gospodarki narodowej-

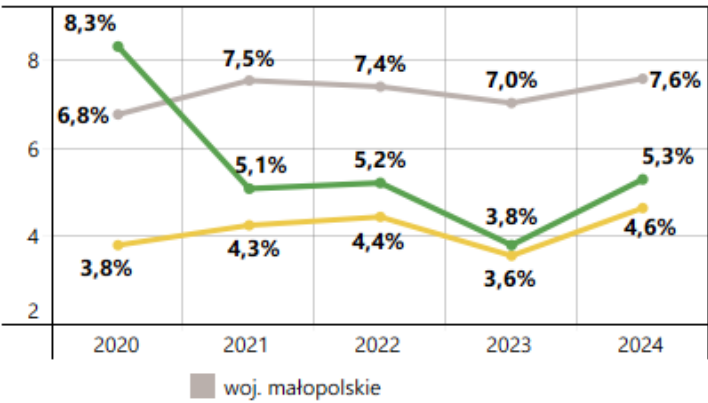
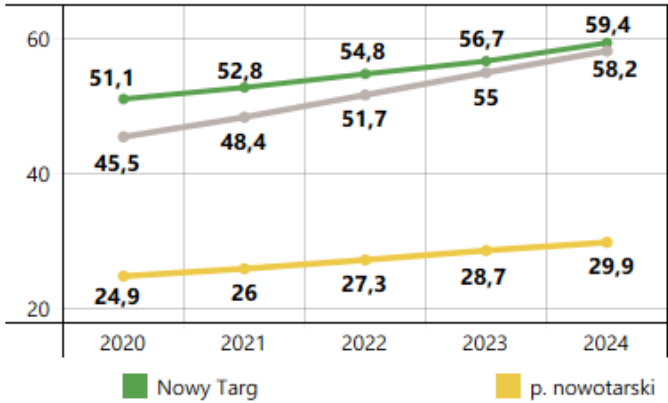

źródło danych: Bank Danych Lokalnych GUS 2020-2024

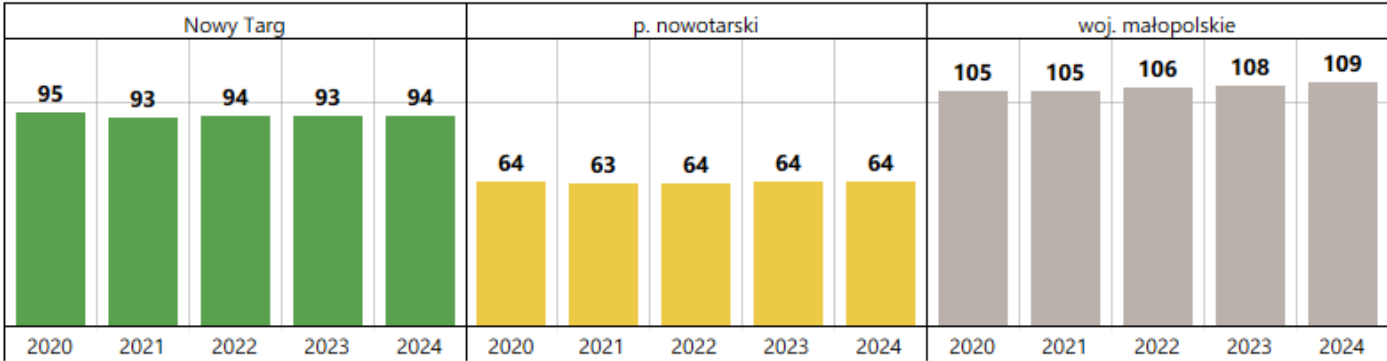
PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ

Podmioty gospodarcze w usługach
wyższego rzędu (sekcje J-R)
-na 1000 ludności-

Udział nowo zarejestrowanych podmiotów sektora
kreatywnego w liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów
ogółem

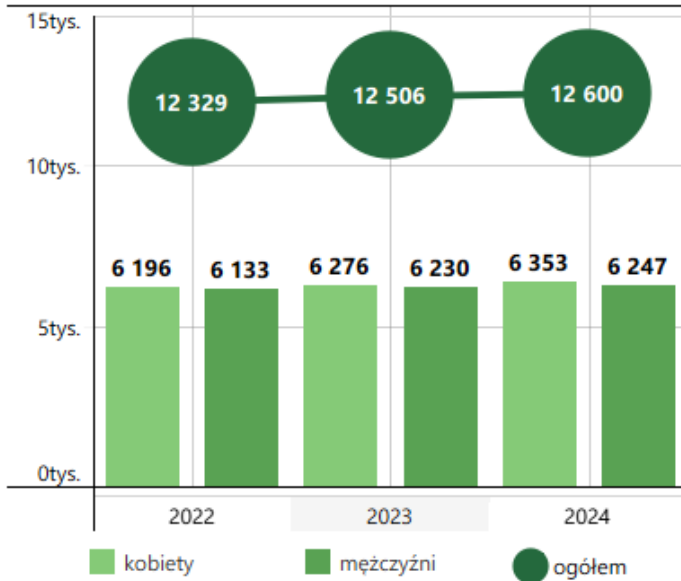
Podmioty gospodarcze w sekcji M
- na 1000 podmiotów ogółem -

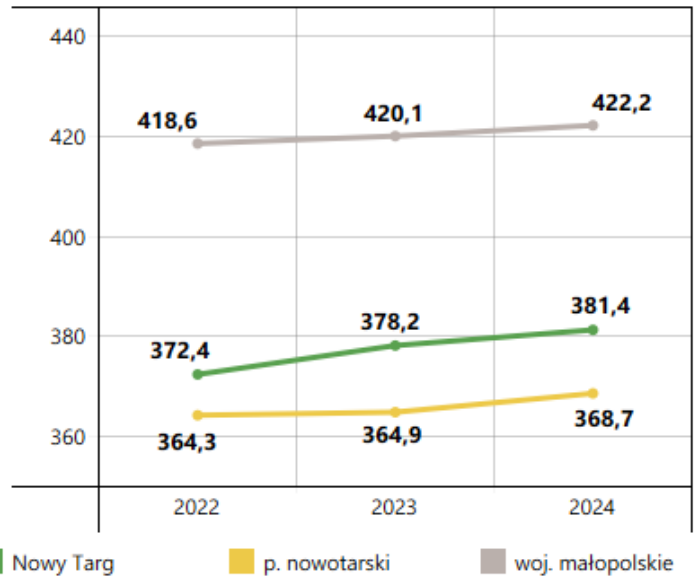
źródło danych: Bank Danych Lokalnych GUS 2020-2024

RYNEK PRACY

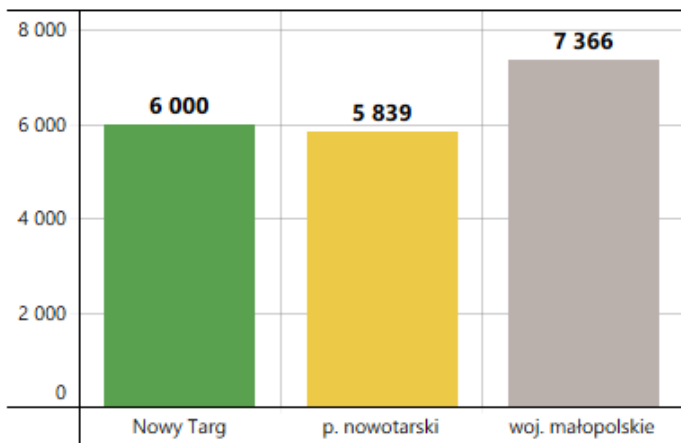
Pracujący według płci

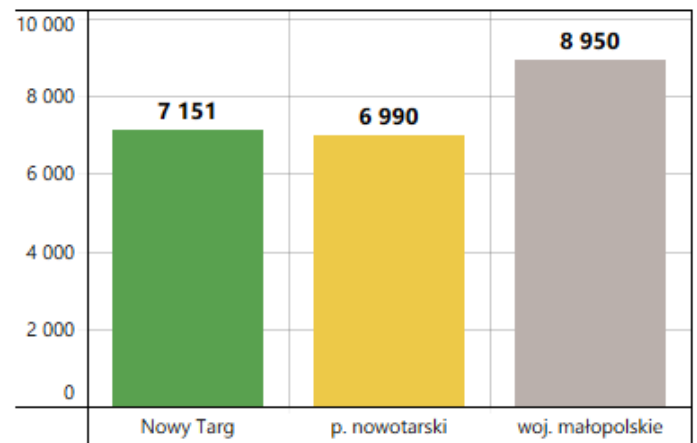
Pracujący na 1000 ludności

Mediana wynagrodzeń według siedziby przedsiębiorstw - 2025r. -

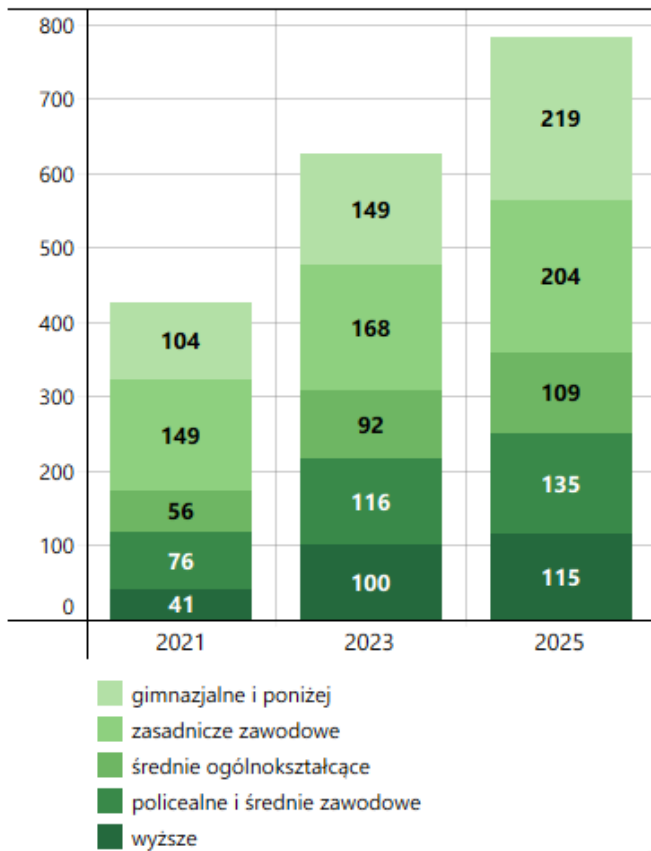
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto wg siedziby przedsiębiorstw - 2025r. -

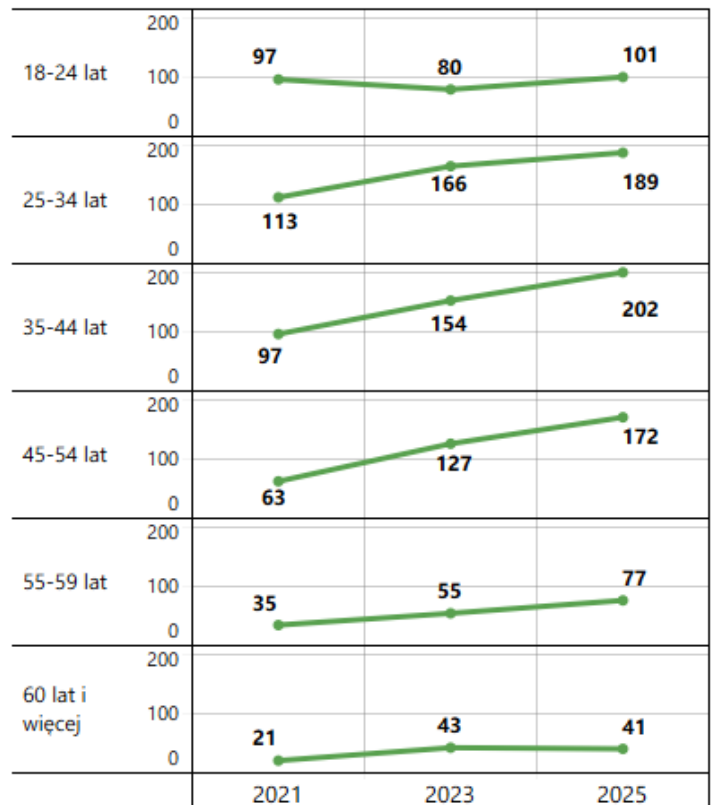
źródło danych: Bank Danych Lokalnych GUS 2022-2025

RYNEK PRACY

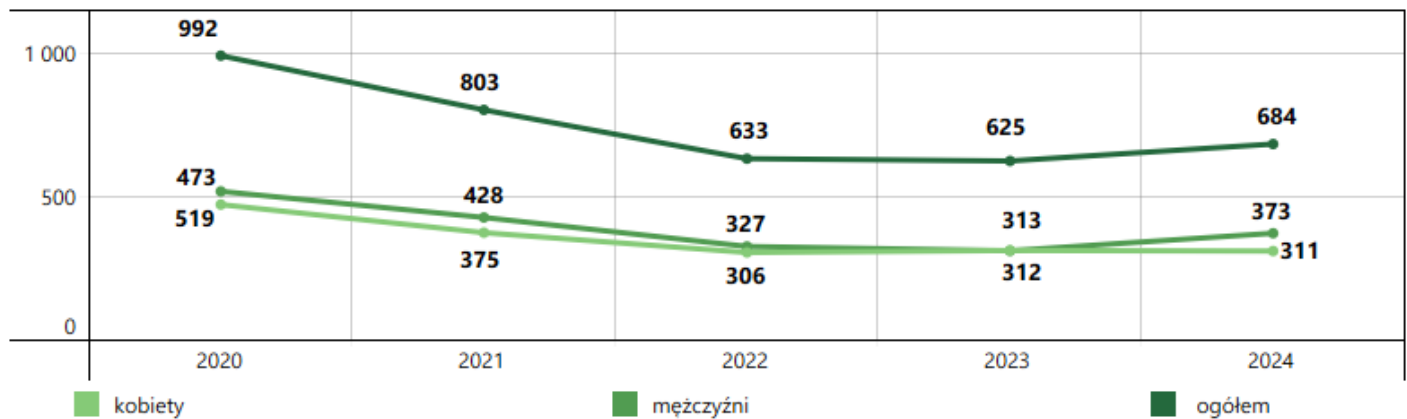
Bezrobotni
-według wykształcenia-

Bezrobotni
-według wieku-

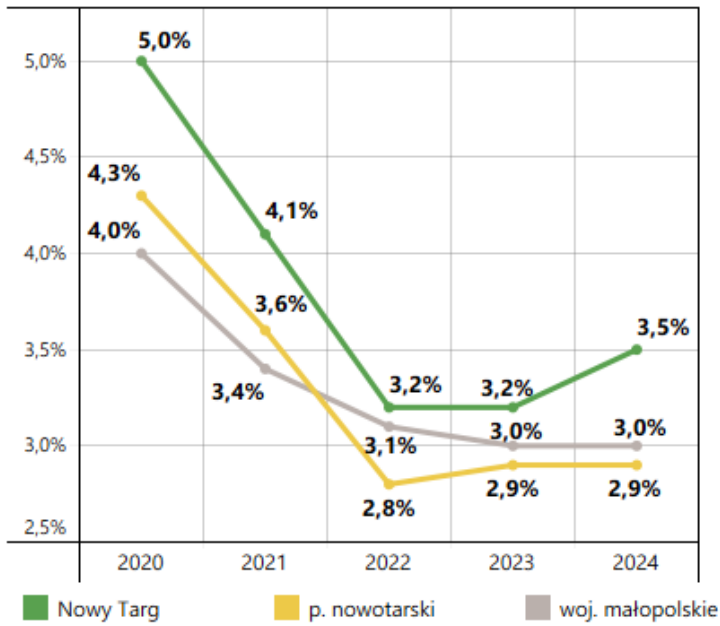
Bezrobotni
-według płci-

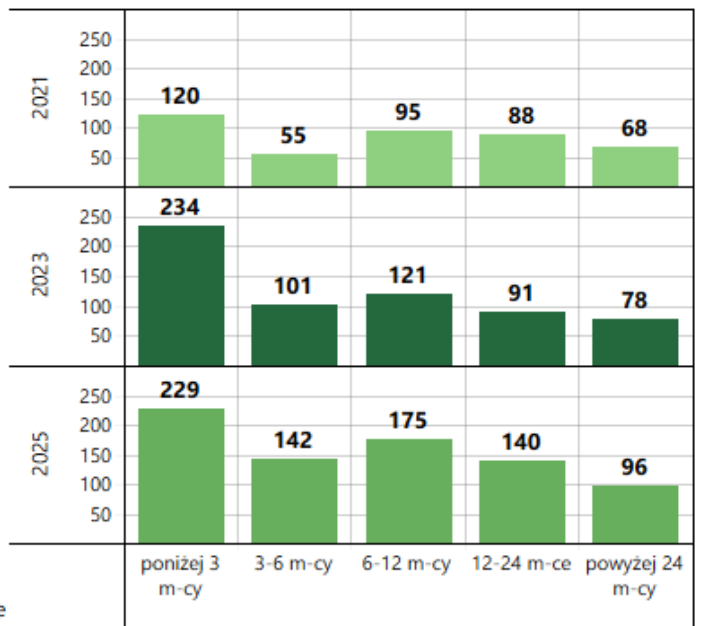
źródło danych: Bank Danych Lokalnych GUS 2020-2024, Powiatowy Urząd Pracy w Nowym Targu

RYNEK PRACY

Udział bezrobotnych
-w liczbie osób w wieku produkcyjnym-

Bezrobotni
-według czasu pozostawania bez pracy-

źródło danych: Bank Danych Lokalnych GUS 2020-2024, Powiatowy Urząd Pracy w Nowym Targu

3.2 Finanse samorządowe

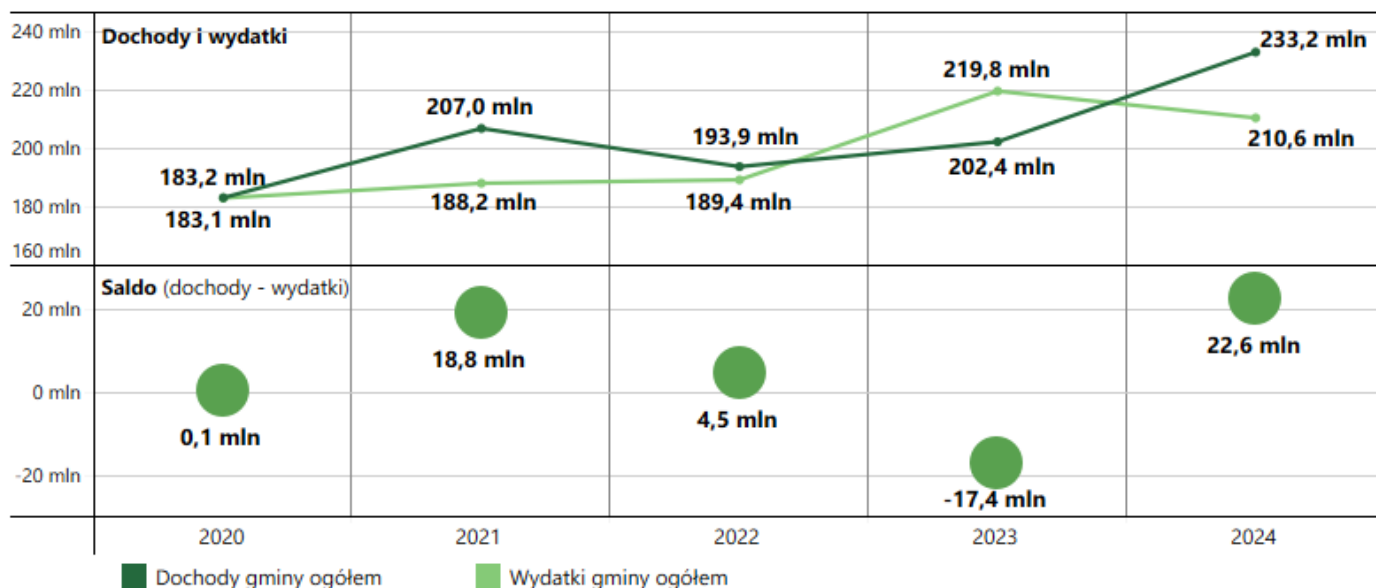
W latach 2020-2024 odnotowano wzrost wydatków budżetowych miasta o 15,0% - do poziomu 210,6 mln zł. W tym samym czasie wzrosły także dochody miasta – o 27,3% do poziomu 233,2 mln zł. W analizowanym okresie różnica pomiędzy dochodami, a wydatkami z reguły pozostawała dodatnia – wyjątek stanowił 2023 r., w którym odnotowano deficyt budżetowy sięgający 17,4 mln zł. Wydatki miasta na 1 mieszkańca w 2024 r. wyniosły 6 369 zł, co było wartością wyższą o 16,0% względem 2020 r. W tym samym okresie dochody gminy na 1 mieszkańca także wzrosły, wynosząc 7 051 zł w 2024 r., co oznacza wzrost o 28,4% względem 2020 r.

W strukturze dochodów miasta dominowały dochody własne, które w 2024 r. stanowiły 61,0% wszystkich dochodów – o 11,8 pp. więcej niż w 2020 r. Pozostałe dochody obejmowały kolejno subwencje (20,4%) oraz dotacje (18,6%). W strukturze dochodów własnych miasta w 2024 r. największy udział miały wpływy z podatku od osób fizycznych, które stanowiły 31,8% wszystkich dochodów własnych. Drugim co do wielkości źródłem dochodów własnych był podatek od nieruchomości, stanowiący 20,3% dochodów własnych miasta. Trzecim istotnym źródłem dochodów własnych były wpływy z majątku, stanowiące 12,7% dochodów własnych miasta.

W latach 2020-2024 wydatki majątkowe inwestycyjne miasta były zróżnicowane, wahając się między 25,6 mln zł a 66,3 mln zł. Najwyższy udział wydatków majątkowych inwestycyjnych odnotowano w 2023 r., gdzie stanowiły 30,2% wszystkich wydatków miasta. Ogólnie w analizowanym okresie udział ten pozostawał na relatywnie wysokim poziomie. Według działów Klasyfikacji Budżetowej wśród wydatków miasta w ostatnich latach dominowały wydatki na oświatę i wychowanie (34,3% wydatków w 2024 r.), następnie na gospodarkę komunalną i ochronę środowiska (16,8%) oraz na administrację publiczną (10,2%).

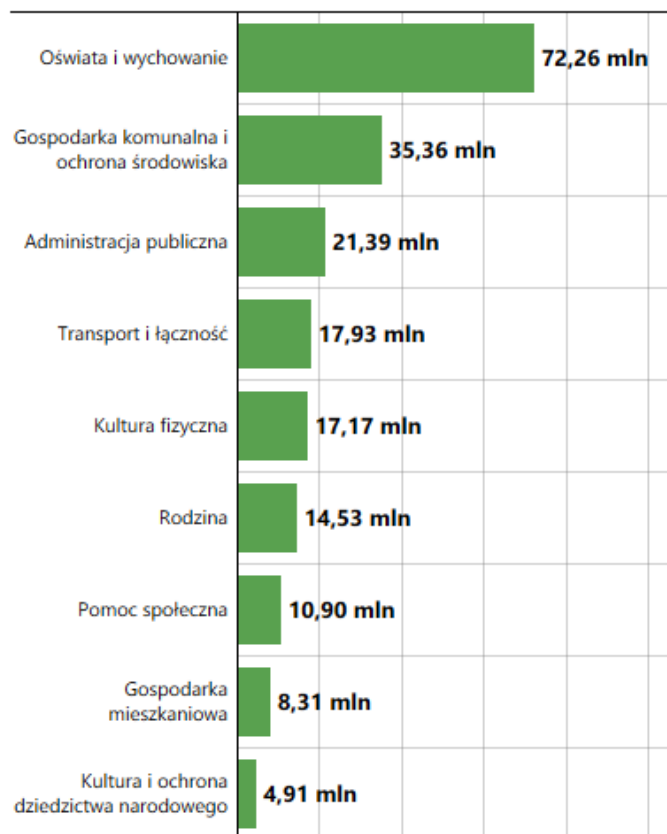
FINANSE SAMORZĄDOWE

Dochody i wydatki gminy ogółem oraz saldo

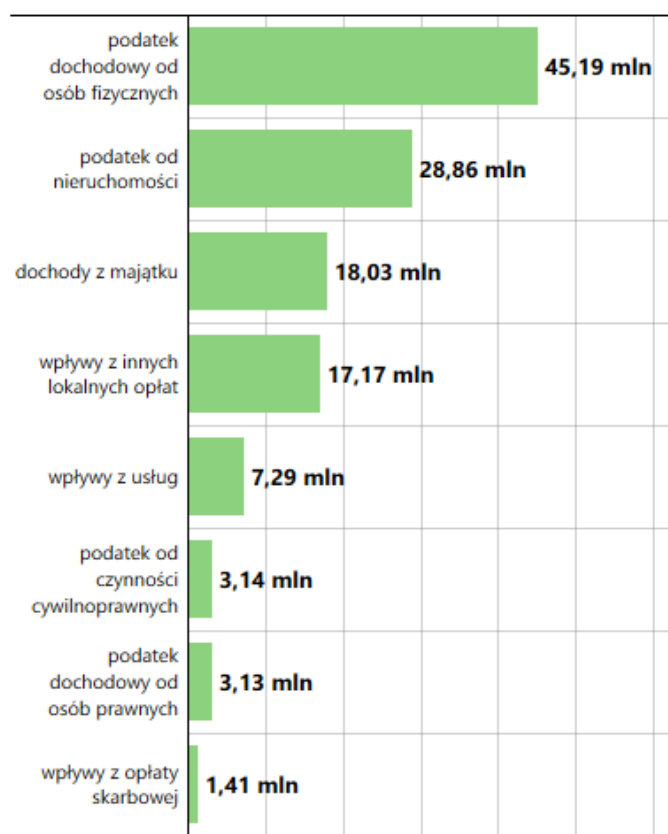
Główne wydatki

-wg działów Klasyfikacji Budżetowej w 2024 r.-

Dochody własne

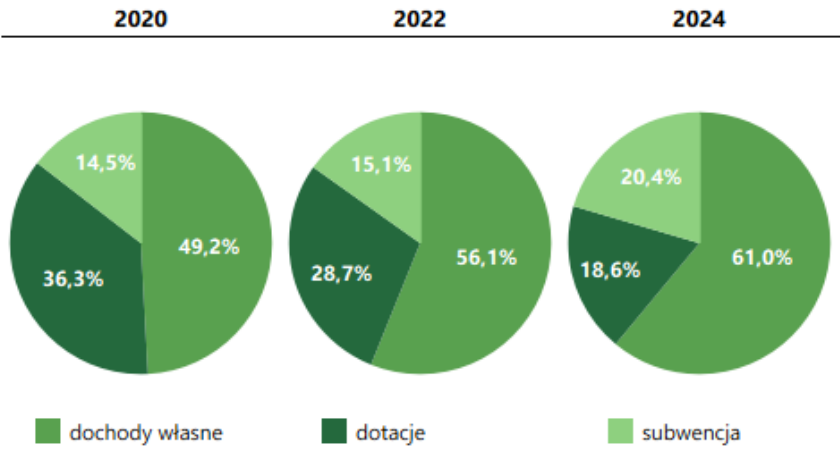
-w 2024 r. wybrane źródła-

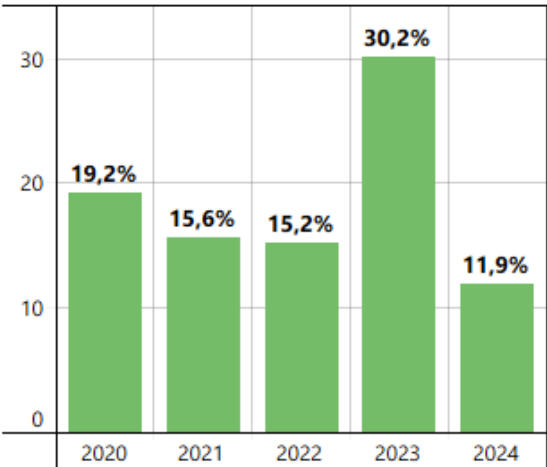
źródło danych: Bank Danych Lokalnych GUS 2020-2024

FINANSE SAMORZĄDOWE

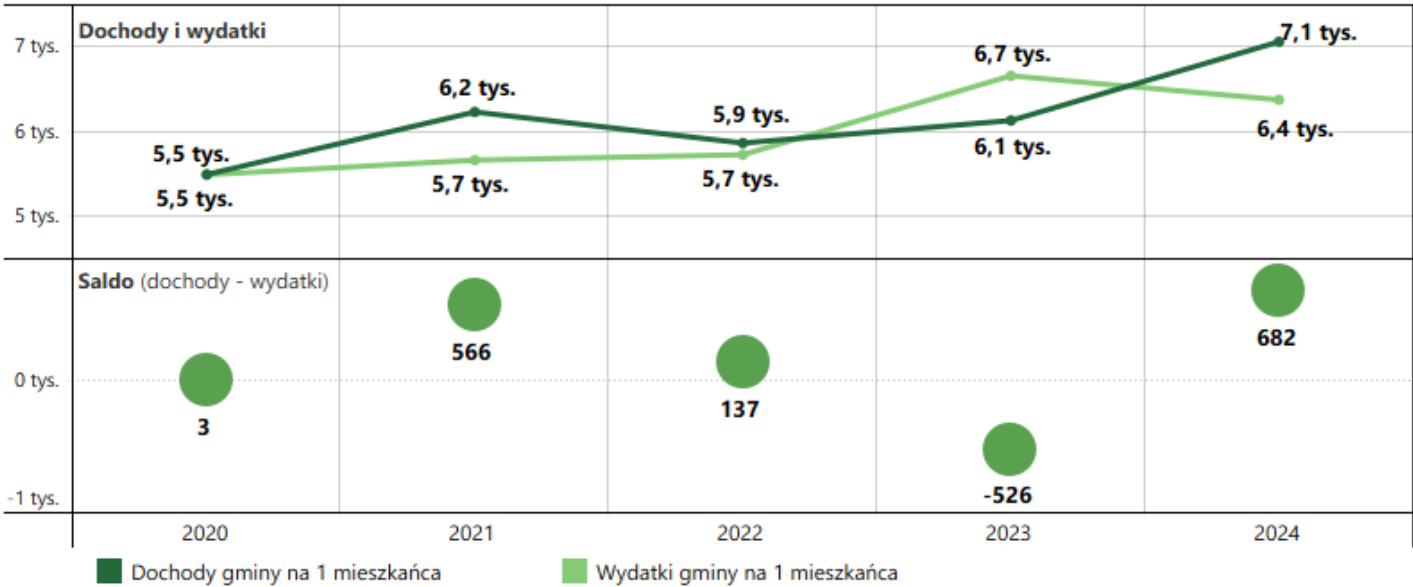
Źródła dochodów

Wydatki majątkowe inwestycyjne

Dochody i wydatki gminy na 1 mieszkańca oraz saldo

źródło danych: Bank Danych Lokalnych GUS 2020-2024

4. Diagnoza strefy przestrzennej

4.1 Zagospodarowanie przestrzenne i zasoby mieszkaniowe

Nowy Targ położony jest w województwie małopolskim, w powiecie nowotarskim. Nowy Targ graniczy z Gminą Nowy Targ oraz Gminą Szaflary. Powierzchnia miasta w 2025 r. wyniosła 51 km². Nowy Targ nie posiada formalnego podziału na dzielnice i osiedla.

Grafika 1 Położenie miasta Nowy Targ

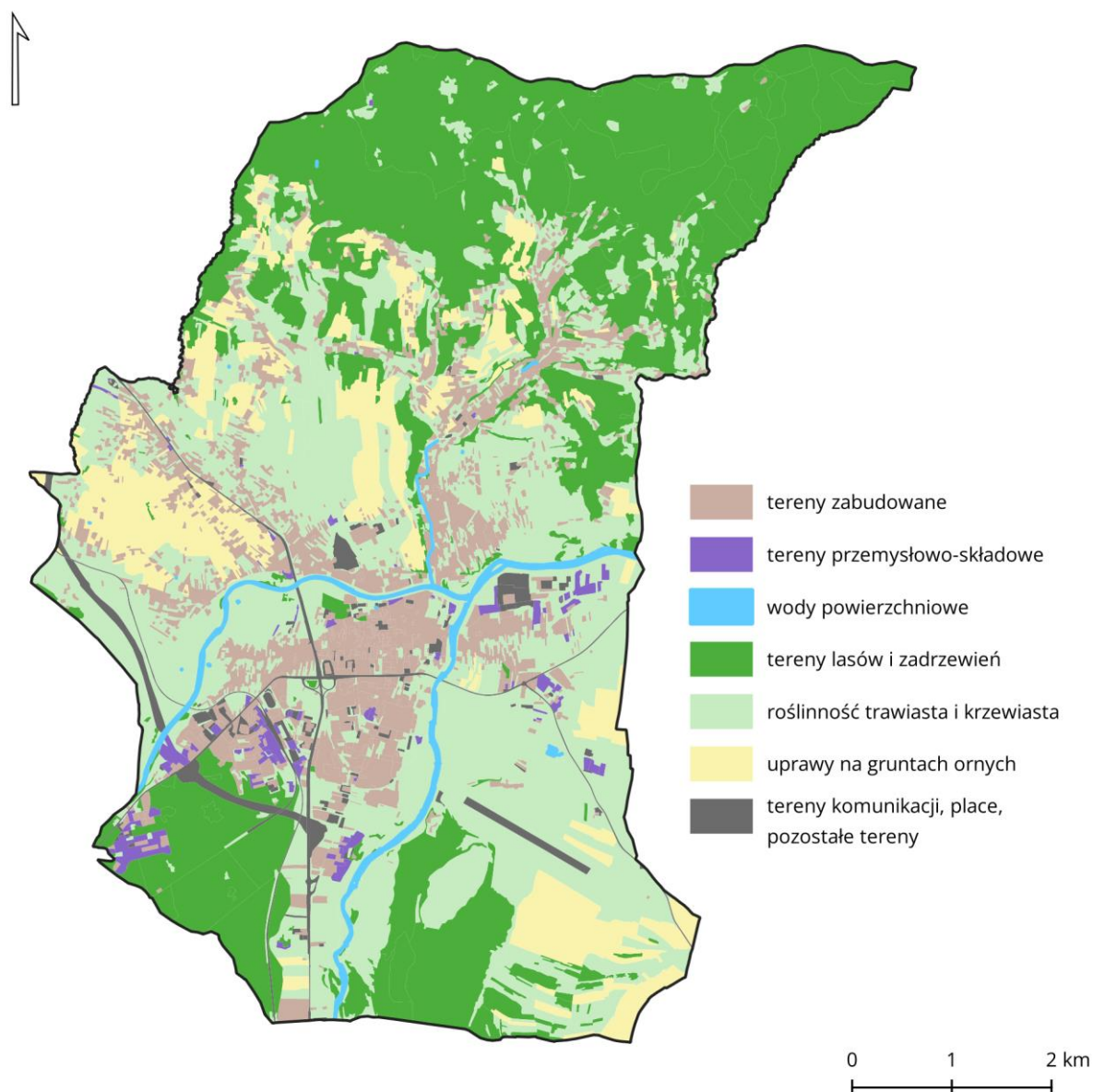

Źródło: opracowanie własne

Analiza struktury zagospodarowania przestrzennego Miasta Nowy Targ wskazuje na wyraźną dominację terenów leśnych oraz rolniczych. Największe kompleksy leśne zlokalizowane są w północnej i południowej części miasta, stanowiąc istotny element jego struktury przyrodniczej. Zabudowa

mieszkaniowa wielorodzinna koncentruje się przede wszystkim w centralnej części miasta, natomiast wraz z oddalaniem się od centrum obserwuje się wzrost udziału zabudowy jednorodzinnej o charakterze bardziej rozproszonym. Istotny wpływ na układ przestrzenny miasta mają bariery naturalne, w szczególności rzeki Czarny Dunajec oraz Biały Dunajec. Rzeka Czarny Dunajec stanowi oś podziału miasta na część północną i południową, natomiast Biały Dunajec wyznacza podział w układzie wschód-zachód. Dodatkowym elementem struktury przestrzennej jest bariera infrastrukturalna w postaci linii kolejowej, która oddziela zachodnią część miasta, wpływając na rozdzielanie terenów przemysłowych od obszarów o funkcji mieszkaniowo-usługowej.

Grafika 2 Schemat zagospodarowania terenu miasta

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDOT

Należy wspomnieć, że w 2023 r. została zapoczątkowana reforma planowania przestrzennego, zgodnie z którą gminy muszą opracować plan ogólny, który ma być podstawą nie tylko do uchwalania planów

miejscowych, ale także do wydawania decyzji o warunkach zabudowy. Uchwałą Nr LX/668/2023 Rady Miasta Nowy Targ z dnia 22 grudnia 2023 r. przystąpiono do sporządzenia Planu Ogólnego Miasta Nowy Targ. Pod koniec 2025 r. odbyły się konsultacje społeczne projektu planu. W dniu 15 czerwca 2026 r. Uchwałą Nr XXXIII/330/2026 przyjęto Plan Ogólny Miasta Nowy Targ. Aktem prawa miejscowego, który w sposób szczegółowy określa przeznaczenie oraz zasady zagospodarowania poszczególnych obszarów gminy, są miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego (mpzp). W 2024 r. mpzp objętych było 73,5% powierzchni miasta, co stanowiło podobny odsetek co w powiecie nowotarskim (73,2%) i województwie małopolskim (70,9%).

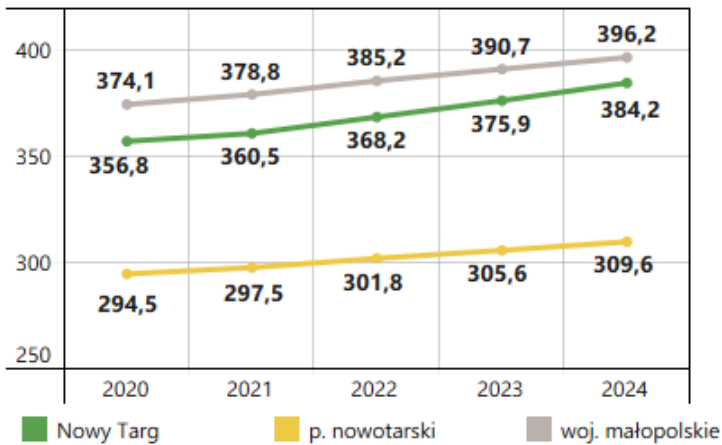
Według danych GUS, w latach 2020-2024 liczba mieszkań na terenie Nowego Targu wzrosła o 6,8% do poziomu 12,7 tys. W przeliczeniu na 1 000 ludności liczba mieszkań wyniosła 384,2, a zatem wyraźnie więcej niż w powiecie nowotarskim (309,6), lecz nieco mniej w porównaniu do województwa małopolskiego (396,2). Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania przypadająca na 1 osobę wyniosła 30,0 m² – nieco mniej niż w powiecie (30,8 m²) i województwie (32,0 m²).

W latach 2020-2024 liczba nowych mieszkań oddawanych do użytkowania na terenie miasta z roku na rok rosła – łącznie w tym czasie oddano 950 mieszkań. Wskaźnik liczby oddawanych mieszkań w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców w 2024 r. wyniósł 8,2, znacznie przewyższając wskaźnik dla powiatu nowotarskiego (4,5) i województwa małopolskiego (5,9). W analizowanym okresie na terenie miasta wydano łącznie 438 pozwoleń na budowę, z czego 384 dotyczyło domów jednorodzinnych.

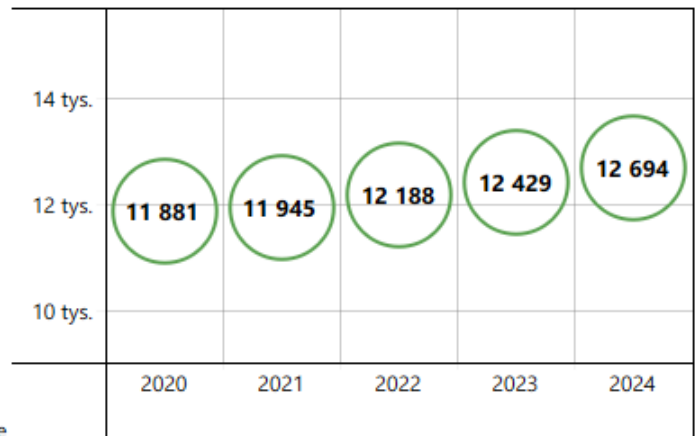
W okresie 2020-2025 zasób mieszkań komunalnych zmalał z 294 w 2020 r. do 251 w 2024 r., co wynikało ze sprzedaży lokali na rzecz dotychczasowych najemców. W 2025 r. zasób mieszkaniowy uległ zwiększeniu względem 2024 r., wynosząc 271 mieszkań, co związane jest z oddaniem do użytku nowo powstałego budynku przy ul. Gen. Wł. Sikorskiego 23A. Budynek powstał dzięki dofinansowaniu z Funduszu Doplát Banku Gospodarstwa Krajowego i jest własnością Zakładu Gospodarki Mieszkaniowej w Nowym Targu sp. z o.o., który był beneficjentem wsparcia. Liczba mieszkań socjalnych w 2025 r. wyniosła 68. Większość mieszkań komunalnych i socjalnych mieści się w starych budynkach, które wymagają bieżących napraw i remontów. Z uwagi na niestabilne i stałe zainteresowanie, w szczególności zasób komunalny jest w całości wykorzystywany na potrzeby lokalnej społeczności.

ZASOBY MIESZKANIOWE

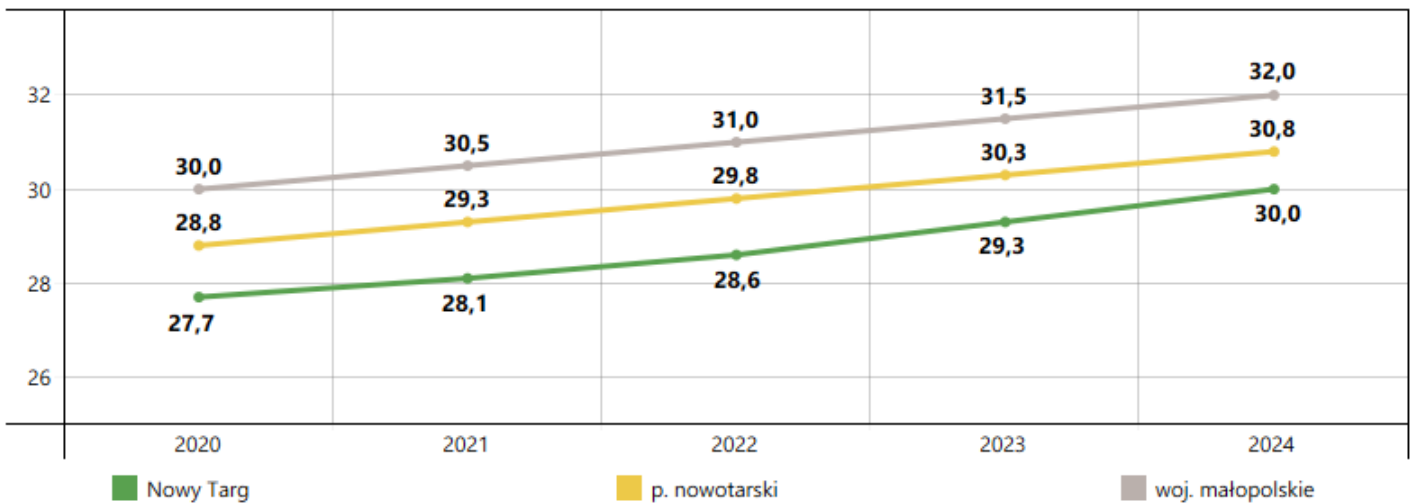
Liczba mieszkań -na 1000 ludności-

Liczba mieszkań -ogółem-

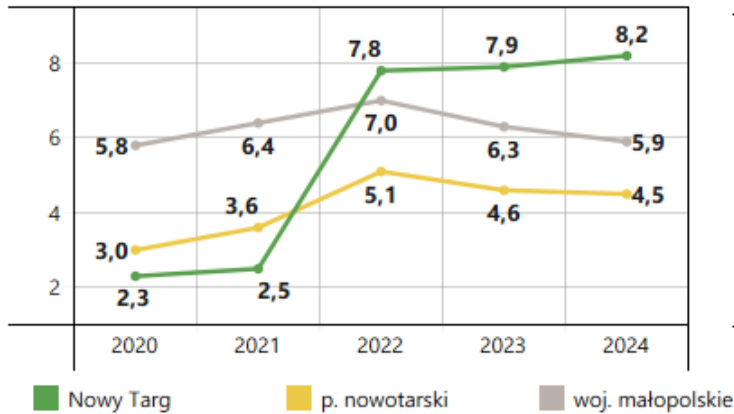
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania
- na 1 osobę w m²-

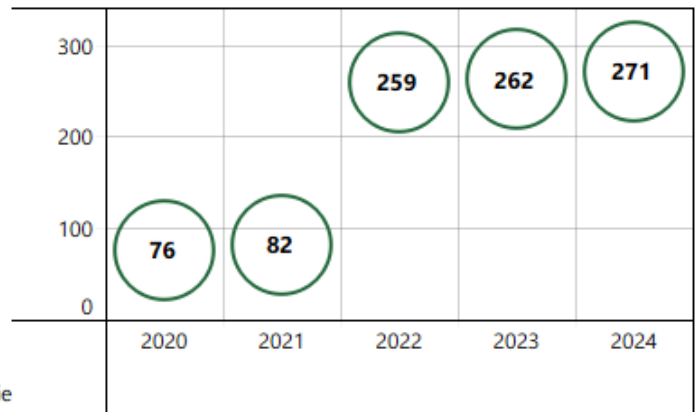
źródło danych: Bank Danych Lokalnych GUS 2020-2024

ZASOBY MIESZKANIOWE

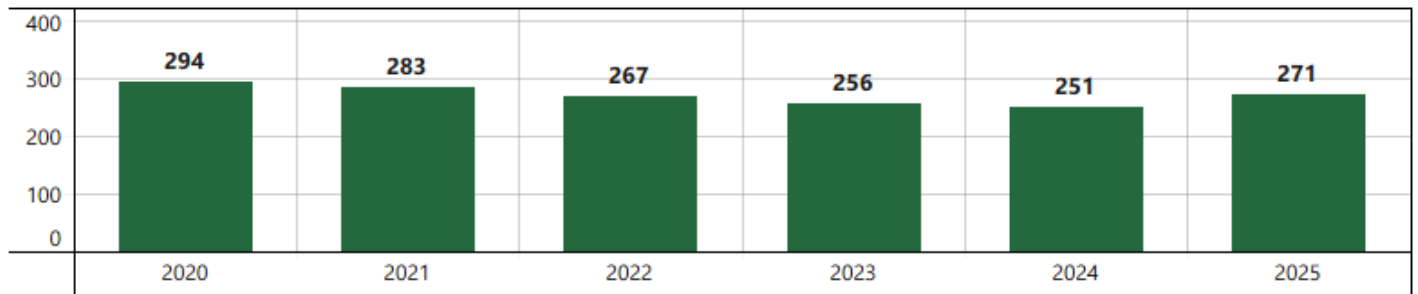
Mieszkania oddane do użytkowania
- na 1000 ludności -

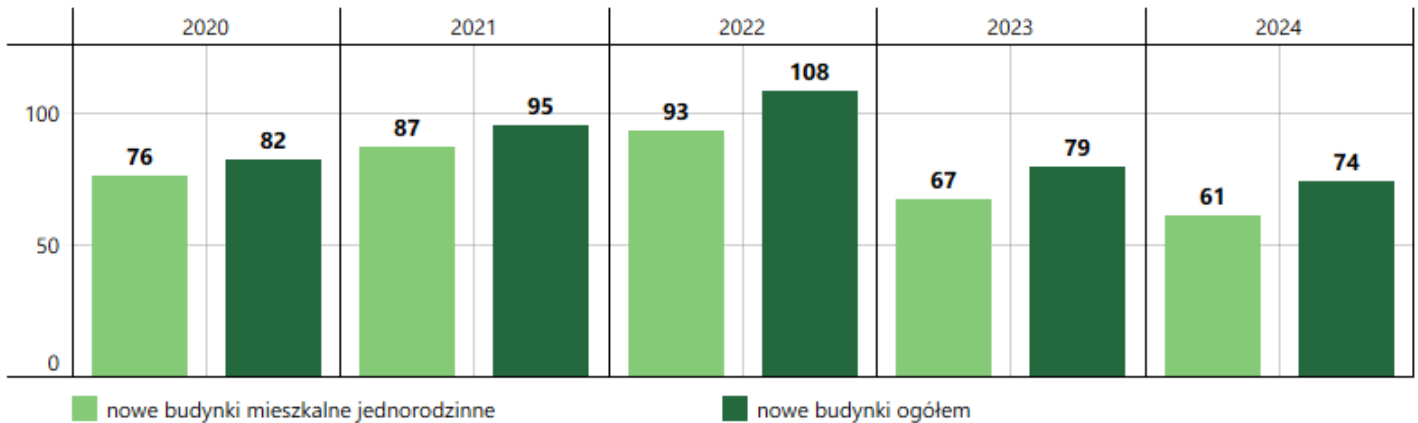
Mieszkania oddane do użytkowania

Liczba lokali komunalnych

Pozwolenia i zgłoszenia z projektem

źródło danych: Bank Danych Lokalnych GUS 2020-2024

4.2 Infrastruktura techniczna

W 2024 r. długość eksploatowanej sieci wodociągowej (rozdzielczej i przesyłowej) wyniosła 103,0 km, o 2,0% więcej niż w 2020 r. W okresie 2020-2024 zwiększyła się również liczba przyłączy wodociągowych prowadzących do budynków mieszkalnych z 3,2 tys. do 3,3 tys. (wzrost na poziomie 2,3%). Zużycie wody z wodociągów przypadające na jednego korzystającego w 2024 r. wyniosło 25,9 m³, co było wartością wyższą niż w powiecie nowotarskim (24,2 m³), lecz mniejszą na tle województwa małopolskiego (36,1 m³). W 2024 r. z sieci wodociągowej korzystało 82,8% mieszkańców miasta – więcej niż wskaźnik dla powiatu nowotarskiego (47,7%) i nieco więcej niż wskaźnik dla województwa małopolskiego (82,7%).

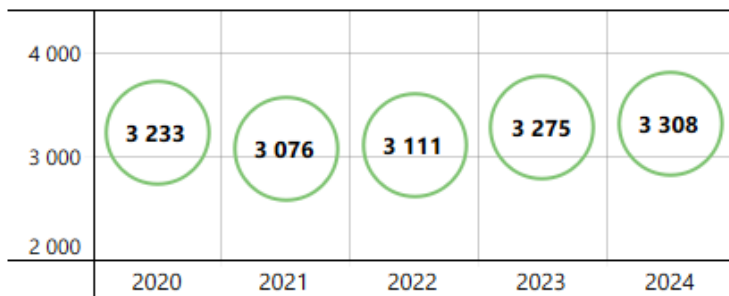
W 2024 r. długość czynnej sieci kanalizacyjnej wyniosła 117,9 km, a zatem prawie tyle samo co w 2020 r. (o 0,6% mniej). Liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych wzrosła w tym czasie o 10,2% do poziomu blisko 4,8 tys. W latach 2020-2024 liczba zbiorników bezodpływowych (tzw. szamb) wzrosła z 593 do 693. Mimo to udział ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej w 2024 r. wyniósł 94,4% - więcej niż w powiecie (63,7%) i województwie (66,8%).

Długość sieci gazowej w 2024 r. na terenie miasta wyniosła 94,1 – o 36,7% więcej niż w 2020 r., co świadczy o dynamicznym rozwoju w tym obszarze. Liczba czynnych przyłączy do budynków mieszkalnych i niemieskalnych w 2024 r. wyniosła 2,7 tys., a zatem o 40,7% więcej niż w 2020 r. W tym czasie wzrósł także udział mieszkańców korzystających z sieci gazowej – do poziomu 29,6%, co było wartością wyższą na tle powiatu nowotarskiego (23,7%), lecz niższą niż w województwie małopolskim (68,1%).

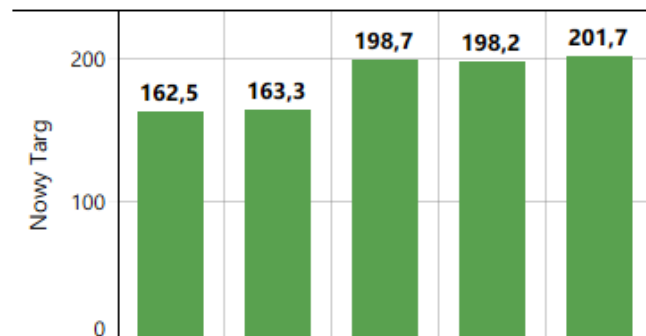
Jednym z podstawowych zadań własnych gminy jest organizacja systemu odbioru oraz zagospodarowania odpadów komunalnych powstających na jej obszarze. Według danych GUS za 2024 r. na terenie miasta zebrano 12,2 tys. ton odpadów komunalnych, z czego większość (94,3%) pochodziła z gospodarstw domowych. W 2024 r. ilość zmieszanych odpadów komunalnych pochodzących z gospodarstw domowych przypadająca na jednego mieszkańca wyniosła 215,9 kg – więcej niż wskaźnik dla powiatu nowotarskiego (127,7 kg) i województwa małopolskiego (179,5 kg). Odsetek odpadów zebranych selektywnie z gospodarstw domowych wyniósł 39,0% - więcej niż odsetek w powiecie (36,7%), lecz nieco mniej na tle województwa (44,0%).

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

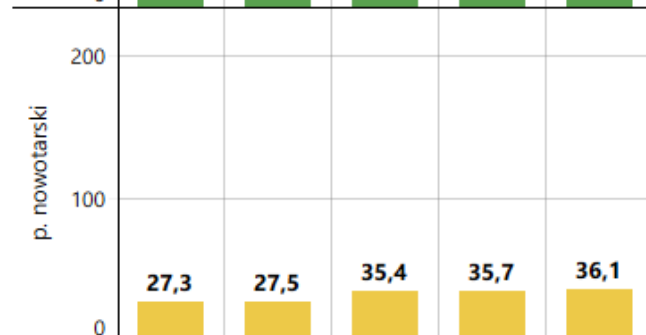
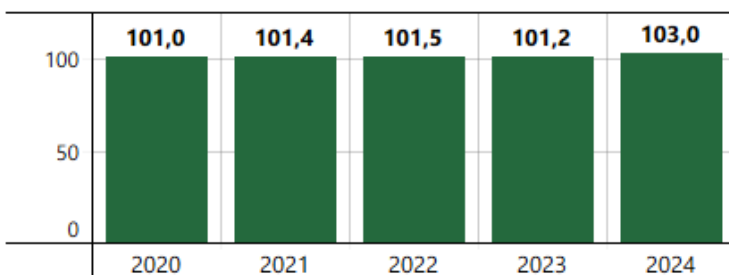
Przyłącza wodociągowe prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania

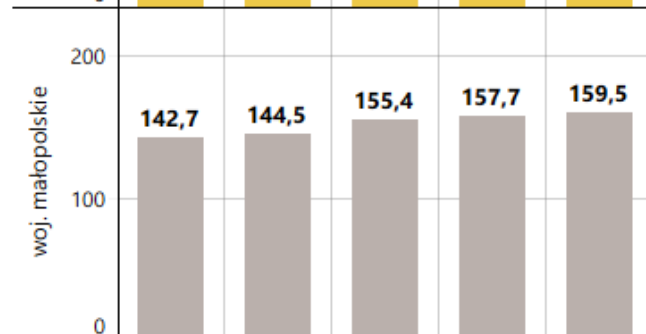
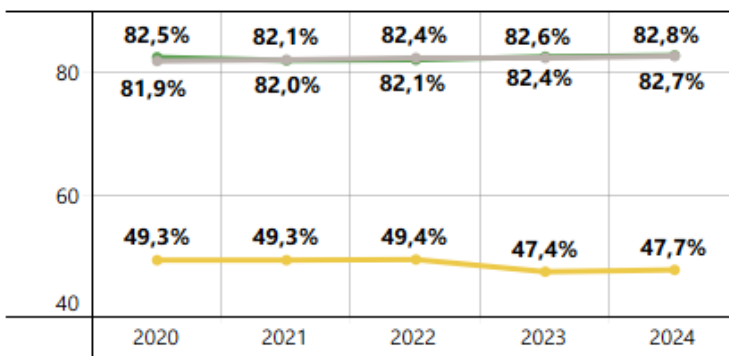
Sieć wodociągowa na 100 km²

Długość eksploatacyjnej sieci wodociągowej [km]

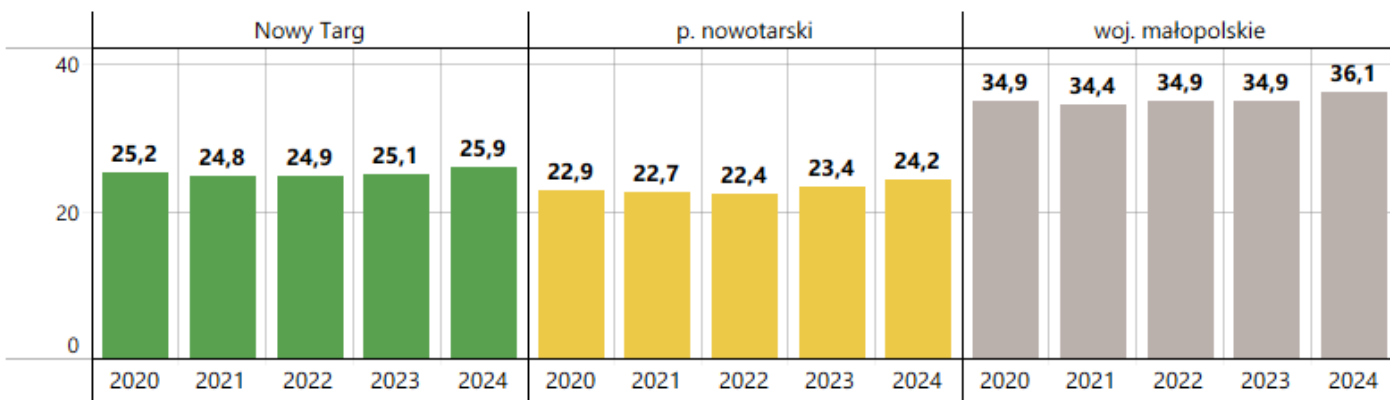

Udział ludności korzystającej z sieci wodociągowej

■ Nowy Targ ■ p. nowotarski ■ woj. małopolskie

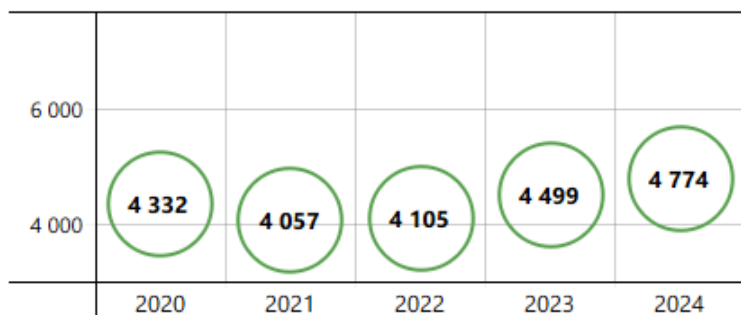
Zużycie wody z wodociągów na 1 korzystającego [m³]

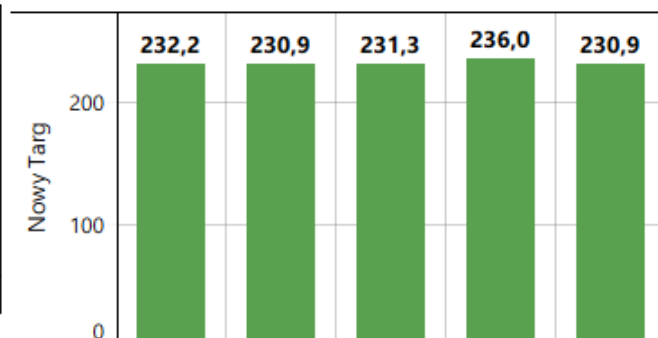
źródło danych: Bank Danych Lokalnych GUS 2020-2024

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

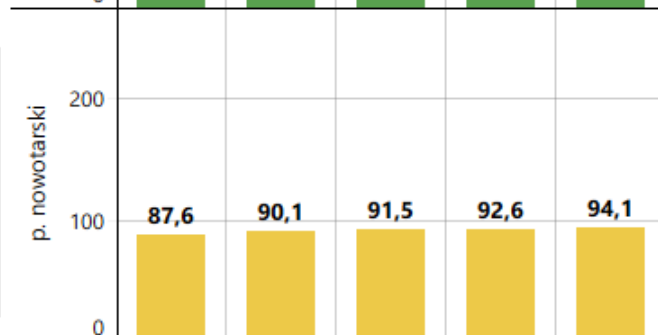
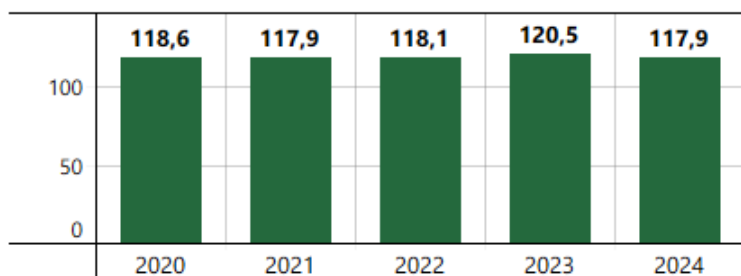
Przylączy kanalizacyjne prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania

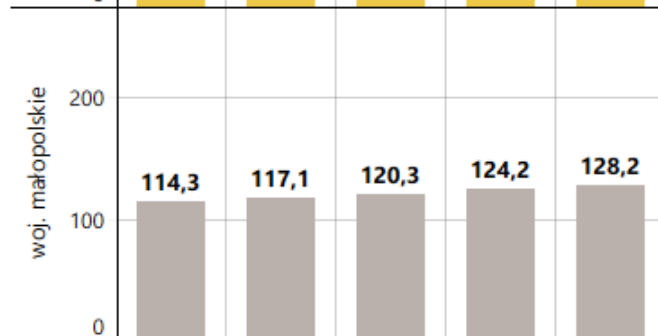
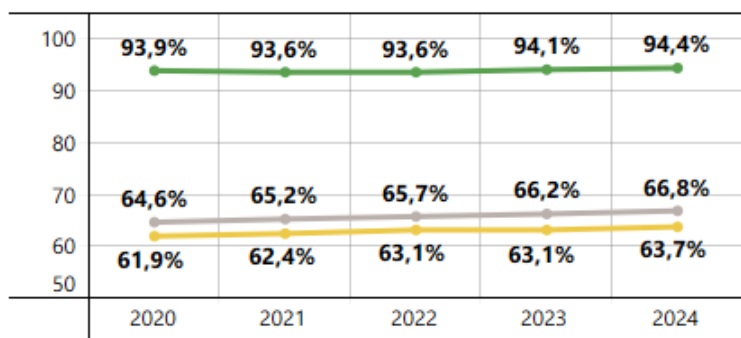
Sieć kanalizacyjna na 100 km²

Długość czynnej sieci kanalizacyjnej [km]

Udział ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej

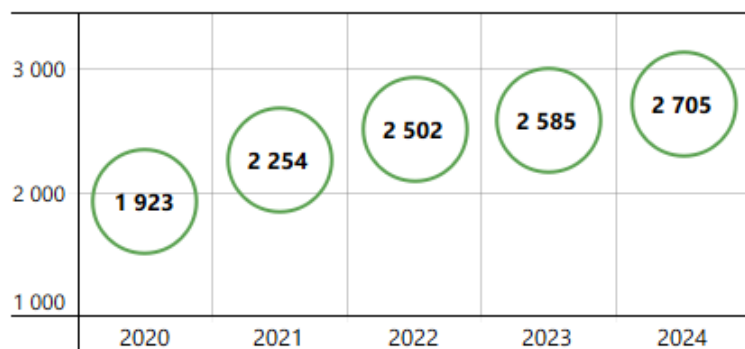

■ Nowy Targ ■ p. nowotarski ■ woj. małopolskie

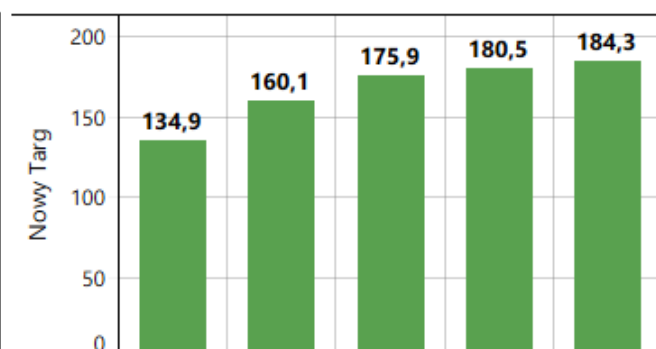
źródło danych: Bank Danych Lokalnych GUS 2020-2024

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

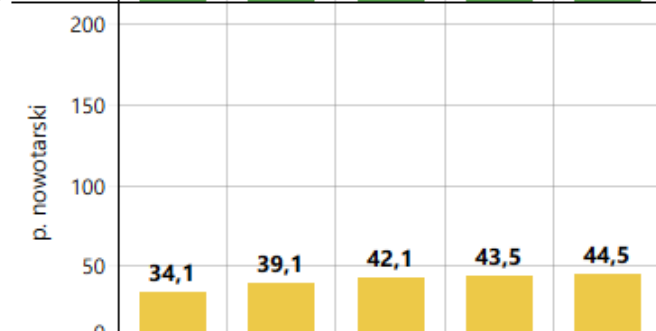
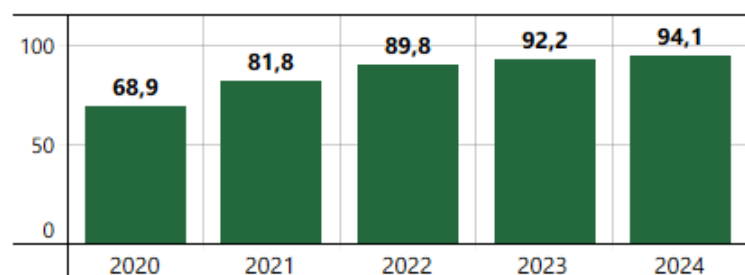
Przyłącza gazowe prowadzące do budynków ogółem

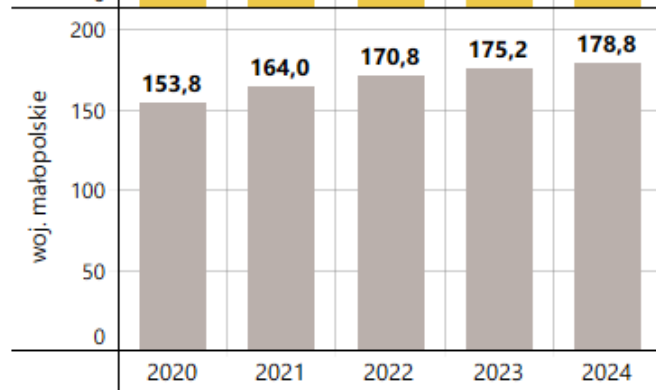
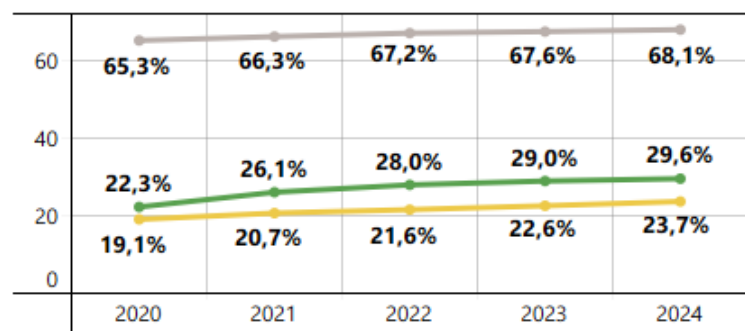
Sieć gazowa na 100 km²

Długość czynnej sieci gazowej [km]

Udział ludności korzystającej z sieci gazowej

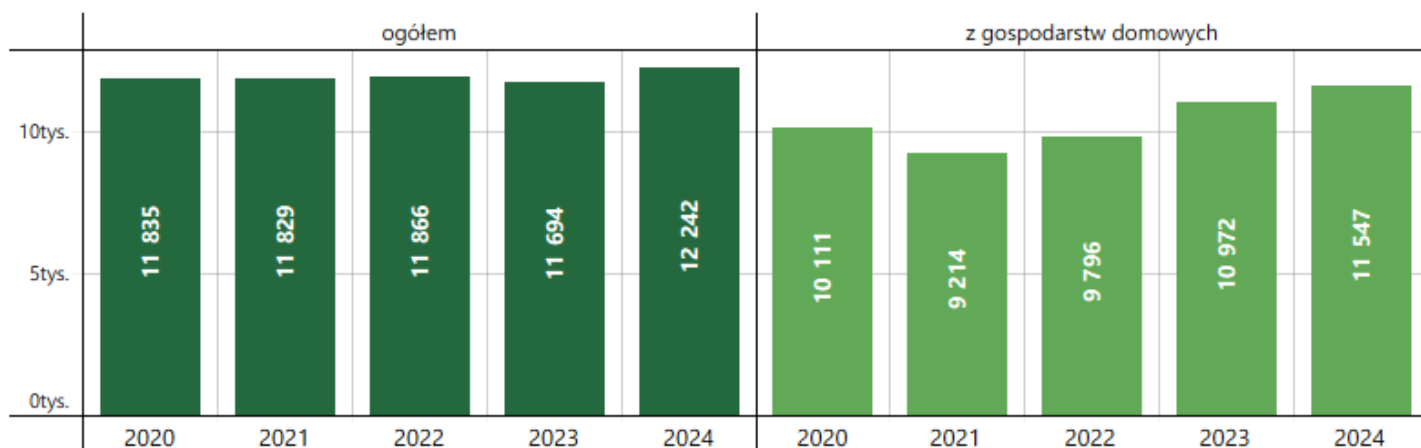

■ Nowy Targ ■ p. nowotarski ■ woj. małopolskie

źródło danych: Bank Danych Lokalnych GUS 2020-2024

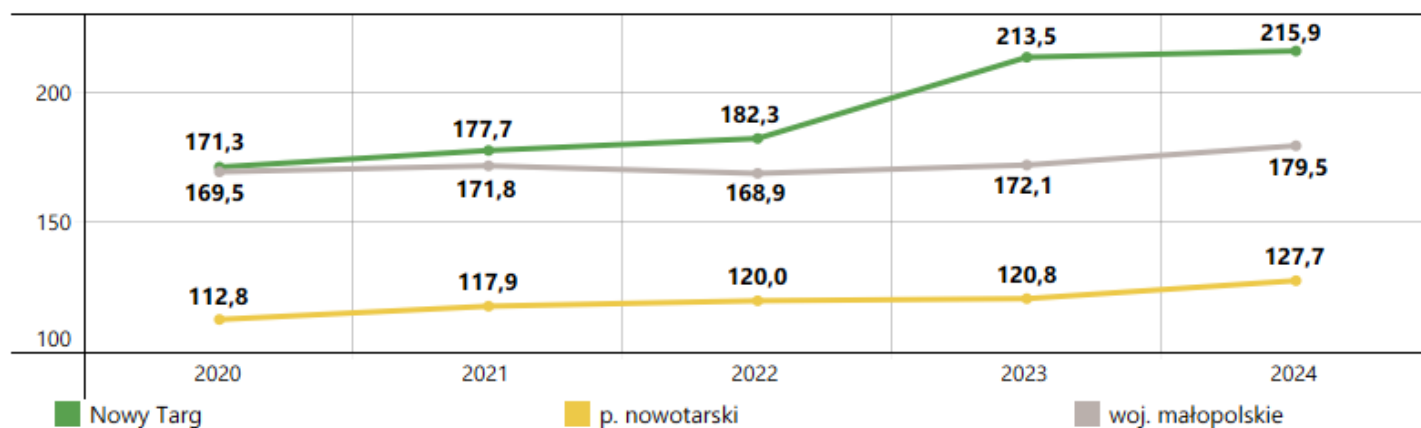
INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Odpady zebrane w ciągu roku [t]

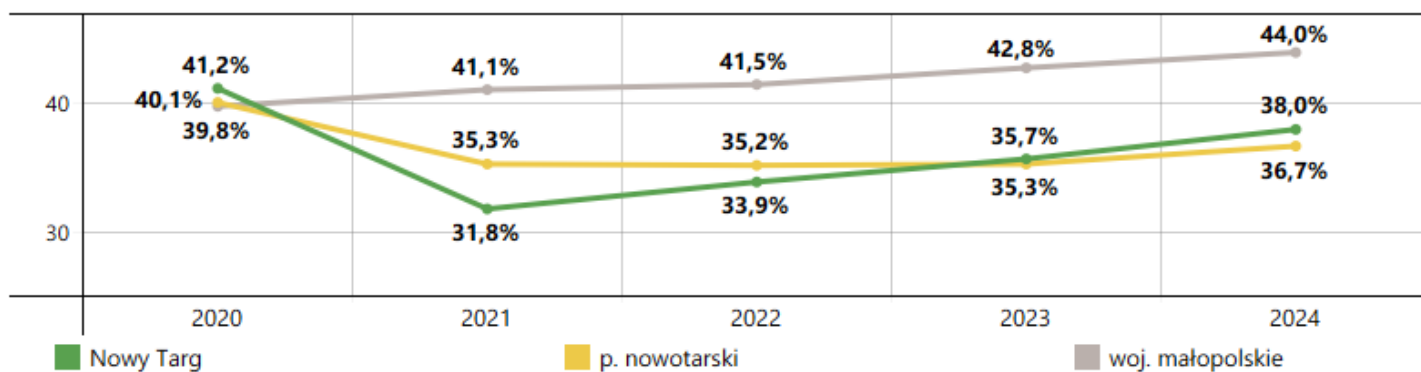
Zmieszane odpady komunalne

-z gospodarstw domowych przypadające na 1 mieszkańca [kg]-

Odpady zebrane selektywnie

-z gospodarstw domowych w relacji do ogółu odpadów z gospodarstw domowych-

źródło danych: Bank Danych Lokalnych GUS 2020-2024

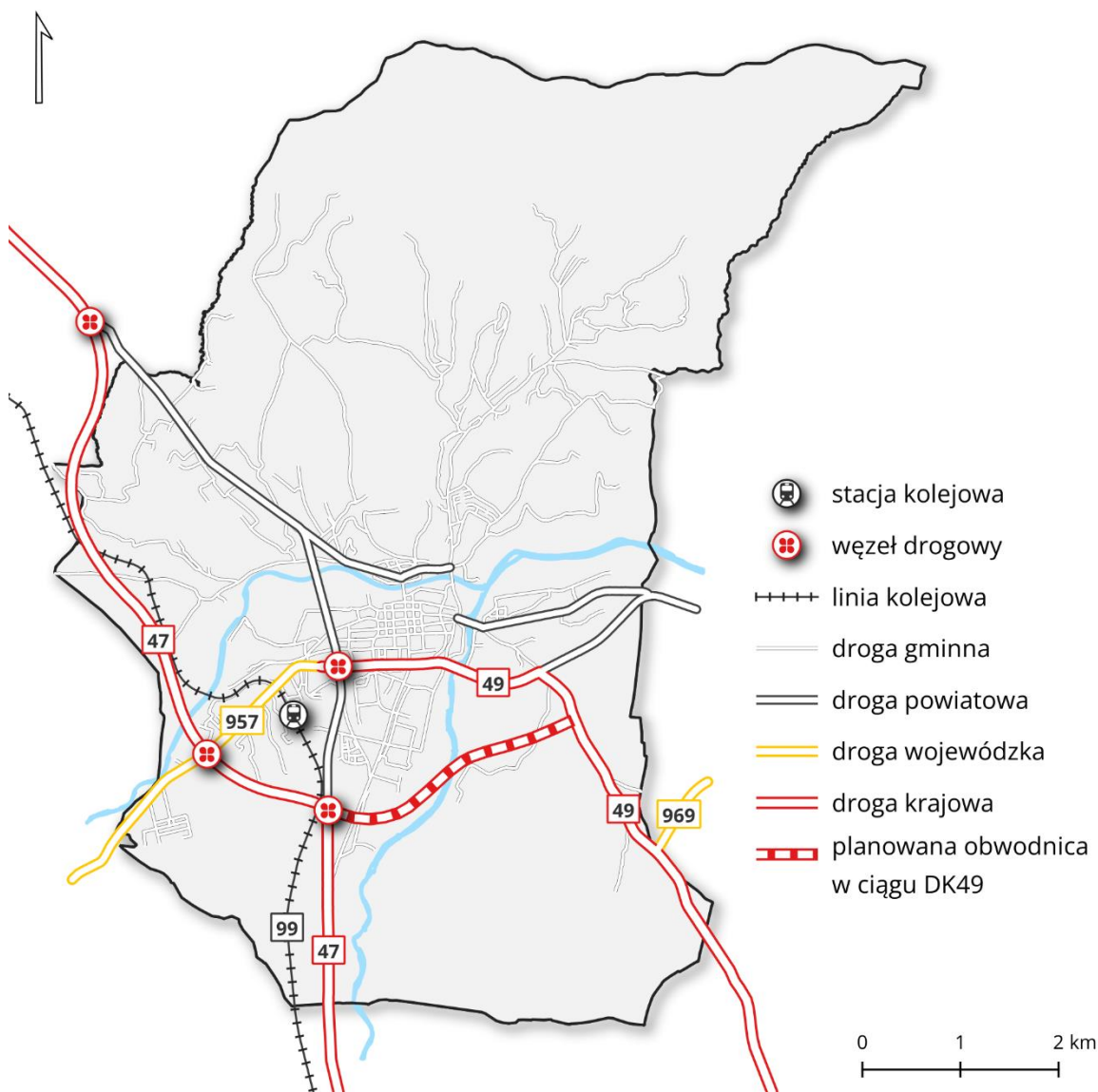
4.3 Transport

Układ drogowy Nowego Targu składa się z następujących szlaków komunikacyjnych:

- droga krajowa nr 47 – relacji Zakopane – Rabka-Zdrój,
- droga krajowa nr 49 – relacji Nowy Targ – Jurgów,
- droga wojewódzka 957 – relacji Białka – Nowy Targ,
- dróg powiatowych,
- dróg gminnych.

Według danych GUS długość dróg gminnych w 2024 r. wyniosła 206,3 km, z czego 94,5 km dróg o nawierzchni twardej i 111,8 km o nawierzchni gruntowej. Ponadto przez teren miasta przebiega linia kolejowa nr 99 relacji Chabówka – Zakopane.

Grafika 3 Główne szlaki komunikacyjne na terenie miasta

Źródło: opracowanie własne na podstawie BDOT

Organizacją autobusowego transportu publicznego na terenie miasta zajmuje się Miejski Zakład Komunikacji w Nowym Targu. Linie komunikacyjne obejmują Miasto Nowy Targ i fragment Gminy Nowy Targ. W 2024 r. z komunikacji miejskiej skorzystało około 1,1 mln pasażerów.

W 2023 r. na terenie miasta wprowadzono Strefę Płatnego Parkowania, która obejmuje rynek i część ulic w centrum. Łącznie strefa obejmuje 516 miejsc postojowych. Ponadto w mieście znajduje się 6 ogólnodostępnych parkingów, w tym Park&Ride przy ul. Kościuszki.

Uzupełnieniem sieci dróg są ścieżki rowerowe, które stanowią istotny element rozwoju zeroemisyjnej mobilności mieszkańców. Zgodnie z definicją GUS drogi rowerowe to drogi przeznaczone wyłącznie do ruchu rowerów, niebędące jezdniami dla pojazdów samochodowych. W 2024 r. długość dróg rowerowych na terenie Nowego Targu wyniosła 24,4 km – w przeliczeniu na 100 km² było to 47,8 km, a zatem znacznie więcej niż wskaźnik dla powiatu nowotarskiego (8,4 km) i województwa małopolskiego (8,9 km).

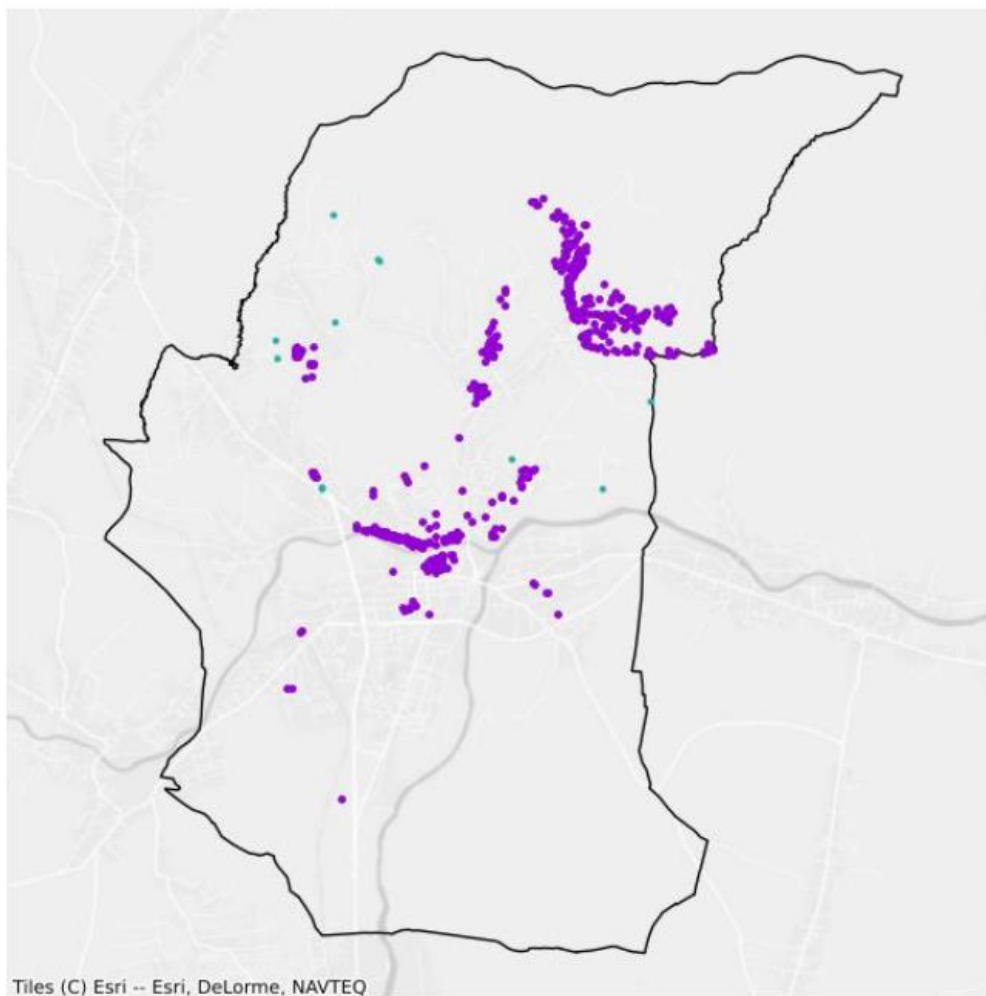
4.4 Łączność

W zakresie łączności istotną kwestią jest dostęp do internetu. Zgodnie z danymi zawartymi w raporcie Polska w zasięgu stacjonarnego dostępu do internetu na koniec grudnia 2025 r. łączna liczba punktów adresowych w Nowym Targu wyniosła 6 527, z czego w zasięgu stacjonarnego dostępu do usług szerokopasmowych było 6 209 punktów adresowych, a 318 pozostawało bez zasięgu. Liczba tzw. białych plam NGA wyniosła 611. Biorąc pod uwagę te dane oraz podział na rodzaj zasięgu, rzeczywisty dostęp do szerokopasmowego internetu wyniósł 85,5%. Najwięcej punktów adresowych (72,5%) posiadało przepustowość na poziomie 1 000 Mb/s. Pod względem liczby zasięgów najwięcej z nich wykorzystywało medium światłowodowe (50,4%). W raporcie wskazano, że w Nowym Targu ogłoszono plany inwestycyjne dotyczące rozwoju dostępu do internetu szerokopasmowego, które objęły:

- plany inwestycyjne komercyjne – łącznie 524 punktów adresowych, z czego:
 - 425 punkty adresowe znajdujące się już w zasięgu rzeczywistym,
 - 19 punktów adresowych znajdujące się w zasięgu wyłącznie hurtowym,
 - 64 punkty znajdujące się w zasięgu teoretycznym,
 - 16 punktów adresowych będących białymi plamami (bez zasięgu).
- plany inwestycyjne ze środków publicznych – obejmujące 11 punktów adresowych.

Usługi telekomunikacyjne na terenie miasta obsługiwali operatorzy ogólnopolscy oraz lokalni. Mieszkańcy i turyści mogli korzystać również z publicznych punktów Wi-Fi, zlokalizowanych m.in. na Rynku, w Ratuszu, Parku Miejskim, Miejskiej Hali Lodowej, Hali Gorce, Muzeum Drukarni, przy Dworcu PKP, w Miejskiej Pływalni oraz na Stadionie Miejskim.

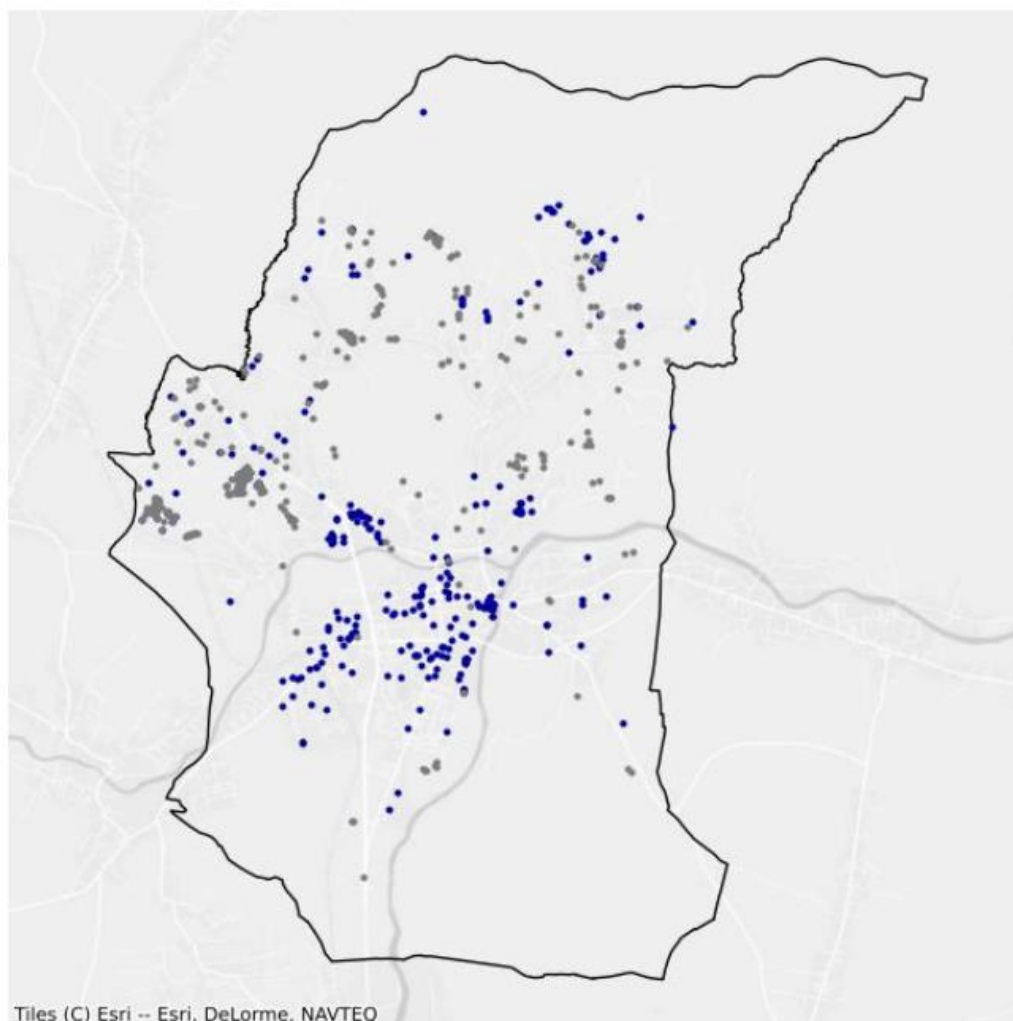
Grafika 4 Mapa planów inwestycyjnych zwiększających dostęp do internetu na terenie Nowego Targu – stan na koniec 2025 r.

- Plany inwestycyjne realizowane ze środków prywatnych
- Plany inwestycyjne realizowane ze środków publicznych

Źródło: Raport Polska w zasięgu stacjonarnego dostępu do internetu IV kwartał 2025.

Grafika 5 Mapa tzw. białych plam na terenie Nowego Targu – stan na koniec 2025 r.

● Białe plamy

● W zasięgu poniżej 100 Mb/s

Źródło: Raport Polska w zasięgu stacjonarnego dostępu do internetu IV kwartał 2025.

5. Diagnoza sfery środowiskowo-klimatycznej

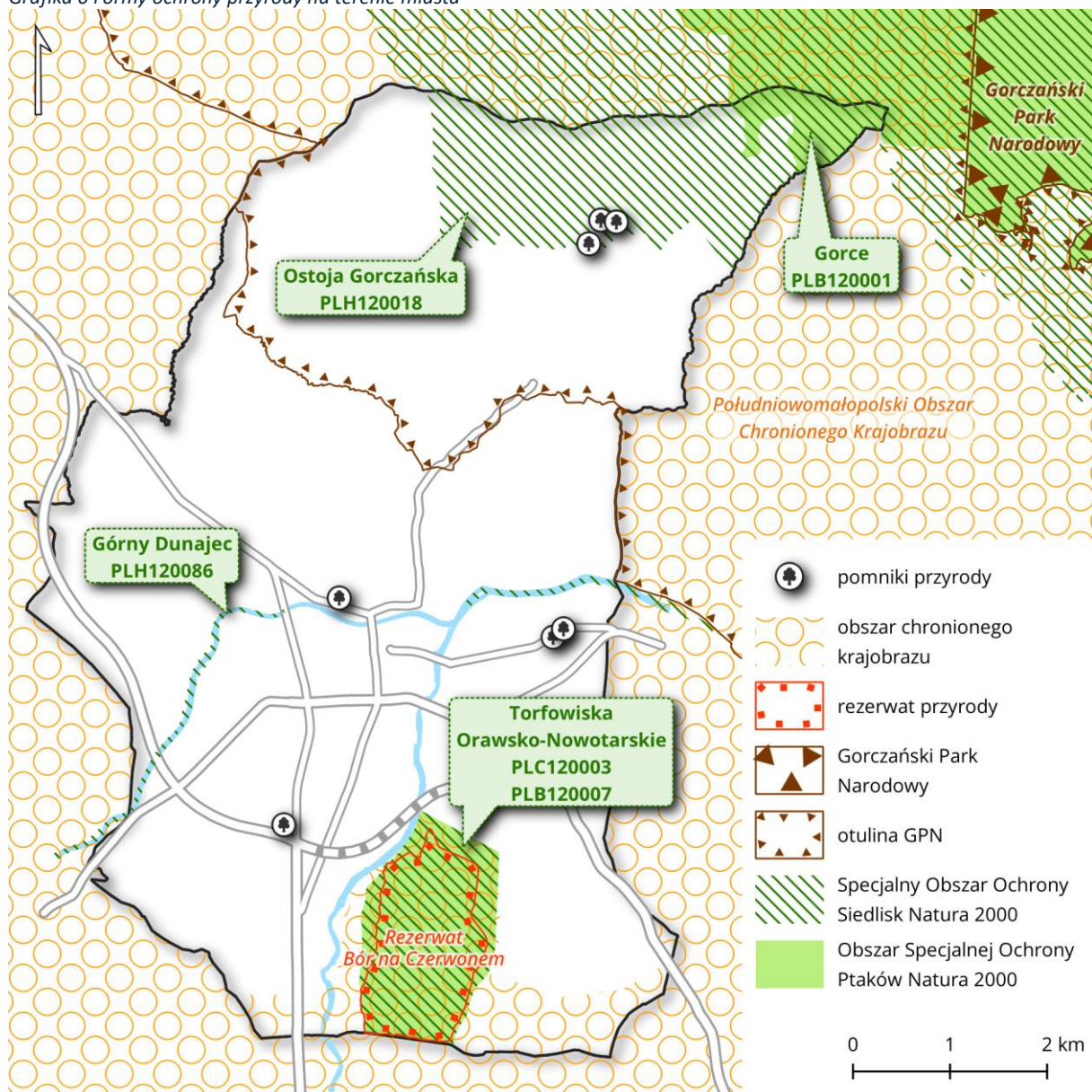
5.1 Stan środowiska przyrodniczego

Pod względem fizycznogeograficznym Nowy Targ położony jest na styku dwóch mezoregionów takich jak Kotlina Orawsko-Nowotarska i Gorce. Lesistość miasta w 2024 r. wyniosła 34,6%, co było wartością zbliżoną do powiatu nowotarskiego (37,5%) i województwa małopolskiego (28,6%). Udział obszarów prawnie chronionych wyniósł 9,1%. Na terenie miasta znajdują się następujące formy ochrony przyrody:

- Rezerwat przyrody „Bór na Czerwonym”,
- Południowomałopolski Obszar Chronionego Krajobrazu,
- Obszar Natura 2000 Ostoja Gorczańska,
- Obszar Natura 2000 Górny Dunajec,
- Obszar Natura 2000 Torfowiska Orawsko-Nowotarskie,
- Obszar Natura 2000 Gorce,
- pomniki przyrody.

Ponadto północna część miasta znajduje się w otulinie Gorczańskiego Parku Narodowego, co wpływa na możliwości zmiany zagospodarowania terenu, ponieważ planowane działania wymagają uzgodnienia z dyrektorem Gorczańskiego Parku Narodowego.

Grafika 6 Formy ochrony przyrody na terenie miasta

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GDOŚ

Na stan środowiska naturalnego wpływa m.in. jakość powietrza. Na terenie miasta funkcjonuje jedna stacja pomiarowa należąca do Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska (GIOŚ) – przy al. Tysiąclecia. Biorąc pod uwagę dane zawarte w *Rocznej ocenie jakości powietrza w województwie małopolskim* (raporty za lata 2020-2024) oraz mapę zanieczyszczeń wykonaną przez Instytut Ochrony Środowiska - Państwowy Instytut Badawczy za lata 2020-2024⁴ zauważa się poprawę jakości powietrza.

Według polskim norm średnie roczne stężenie zanieczyszczeń nie powinno przekraczać:

- 40 µg/m³ w przypadku pyłu PM₁₀,
- 20 µg/m³ w przypadku pyłu PM_{2,5},

⁴ <https://powietrze.gios.gov.pl/pjp/maps/modeling> (dostęp: 19.03.2025 r.).

- 1 ng/m³ w przypadku benzopirenu w pyłe PM10.

Warto dodać, że zgodnie z bardziej restrykcyjnymi normami rekomendowanymi przez WHO:

- PM10 nie powinno przekraczać 15 µg/m³,
- PM2,5 nie powinno przekraczać 5 µg/m³,
- Benzopirenu w pyłe PM10 – brak normy, ponieważ nawet bardzo niskie stężenia mają negatywny wpływ na zdrowie człowieka.

Poniżej przedstawiono statystyki wybranych wyników obiektywnego szacowania wykonanego dla Nowego Targu w oparciu o wyniki modelowania jakości powietrza w 2024 r. Wyniki te wskazują, że polskie normy w zakresie jakości powietrza zostały przekroczone w przypadku benzopirenu w pyłe PM10. Ponadto przekroczeniu uległy normy rekomendowane przez WHO. Główną przyczyną zanieczyszczeń powietrza pozostaje tzw. niska emisja pochodząca z indywidualnego ogrzewania budynków mieszkalnych.

Tabela 1 Statystyki wybranych wyników obiektywnego szacowania wykonanego w oparciu o wyniki modelowania jakości powietrza w 2024 r. w Nowym Targu

PM10 średnia roczna [µg/m ³]			PM2,5 średnia roczna [µg/m ³]			B(a)P średnia roczna [ng/m ³]		
min	max	średnia	min	max	średnia	min	max	średnia
16,0	28,0	21,0	9,6	20,4	14,5	0,73	4,68	1,41

Źródło: Raport - Roczna ocena jakości powietrza w województwie małopolskim. Raport wojewódzki za rok 2024.

W ramach adaptacji do zmian klimatu ważnym działaniem jest rozwój odnawialnych źródeł energii. Miasto Nowy Targ posiada dobre warunki do rozwoju energetyki słonecznej. Według danych Urzędu Regulacji Energetyki na terenie miasta na koniec 2025 r. funkcjonowała jedna większa instalacja fotowoltaiczna o mocy 0,399 MW. Należy jednak podkreślić, że dane URE nie uwzględniają mikroinstalacji (o mocy mniejszej niż 50 kW) i instalacji prosumenckich (produkujących prąd na użytek własny). Ponadto Miasto Nowy Targ wraz z Gminą Szaflary realizuje zadanie pn. Budowa sieci ciepłowniczej w ramach projektu „Sieć ciepłownicza magistralna od Ciepłowni Geotermalnej w Szaflarach – Bańskiej Niżnej przez Szaflary do kotłowni przy ul. Szaflarskiej w Nowym Targu”.

Prawo wodne

Plan gospodarowania wodami stanowi najważniejszy dokument z zakresu gospodarowania zasobami wodnymi. Nowy Targ leży w obszarze dorzecza Wisły, w regionie wodnym Górnej-Zachodniej Wisły. W poniższym zestawieniu zostały ujęte informacje wynikające z II aktualizacji *Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły*⁵, przedstawiające wykaz jednolitych części wód powierzchniowych

⁵ Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz.U. z 2023 r. poz. 300).

(JCWP) zlokalizowanych na terenie miasta. Zapisy planu dostępne są na stronach Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie.

Tabela 2 Charakterystyka JCWP zlokalizowanych na terenie miasta

Kod JCWP	Nazwa	Typologia/status	Stan ogólny	Stan ekologiczny i chemiczny
RW200004214119	Dunajec od Działńskiego Potoku do Białego Dunajca	Potok lub mała rzeka fliszowa o charakterze krzemianowym/ silnie zmieniona część wód	Zły	umiarkowany potencjał ekologiczny, stan chemiczny poniżej dobrego
RW20000421415999	Dunajec od Białego Dunajca do zb. Czorsztyn			dobry potencjał ekologiczny, stan chemiczny poniżej dobrego
RW20000421412999	Biały Dunajec od Porońca do ujścia			umiarkowany potencjał ekologiczny, stan chemiczny poniżej dobrego
RW2000072141349	Leśnica	Potok lub mała rzeka fliszowa o charakterze węglanowym/ silnie zmieniona część wód	-	dobry potencjał ekologiczny

Źródło: II Aktualizacja planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, <http://karty.apgw.gov.pl:4200/informacje>

Tabela 3 Charakterystyka JCWPd zlokalizowanych na terenie miasta

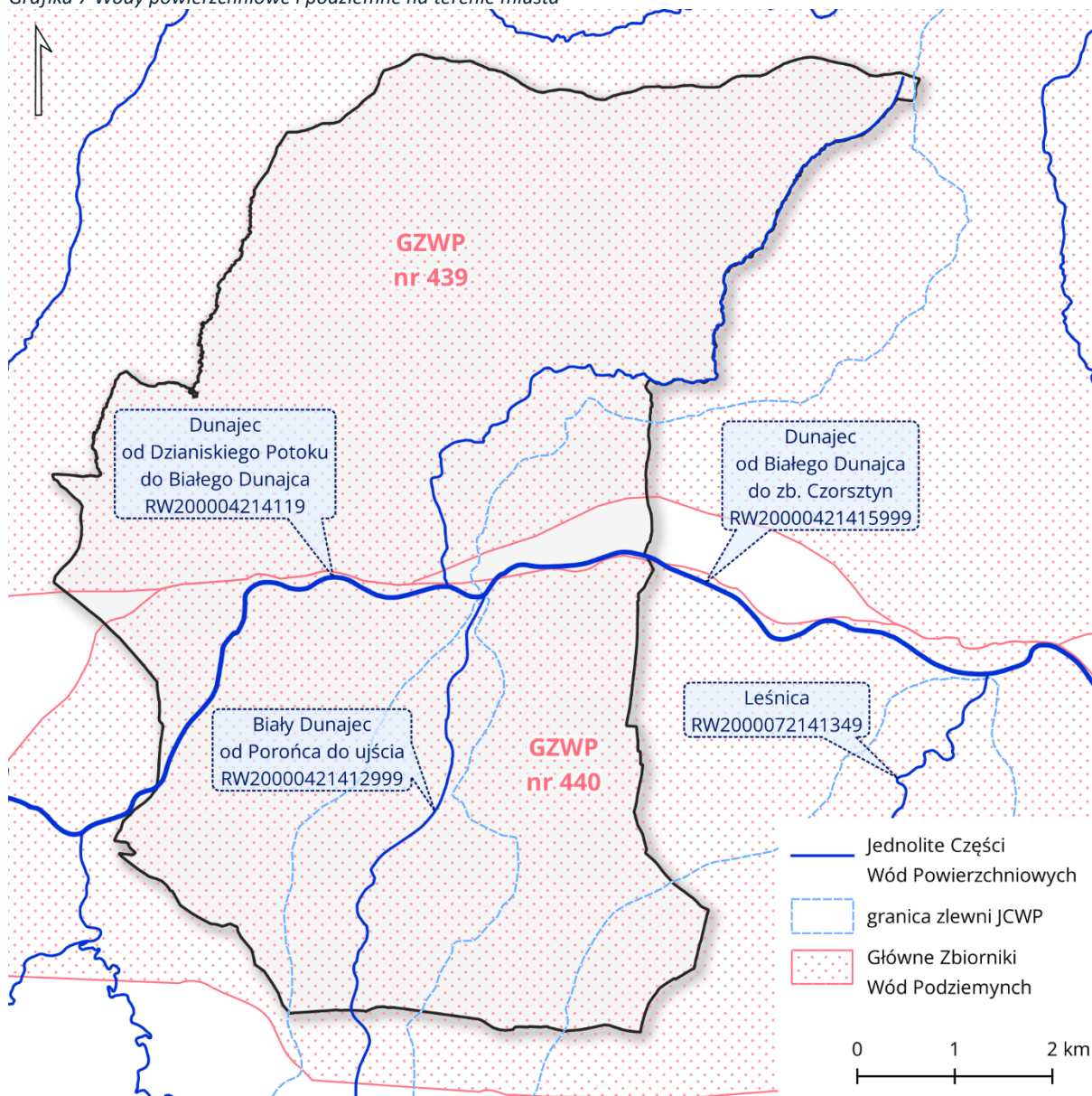
Kod JCWPd	Stan ogólny	Ocena stanu chemicznego	Ocena stanu ilościowego	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego
GW2000165	Dobry	Dobry	Dobry	Niezagrożona

Źródło: II Aktualizacja planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły, <http://karty.apgw.gov.pl:4200/informacje>

Na terenie miasta występują urządzenia melioracji wodnej – sieć drenarska oraz rowy melioracyjne, których utrzymanie należy do właścicieli gruntów, a jeżeli urządzenia te są objęte działalnością spółki wodnej działającej na terenie miasta lub związku spółek wodnych, w którym jest zrzeszona spółka wodna działająca na terenie miasta – do tej spółki lub tego związku spółek wodnych. Obowiązek ten obejmuje eksploatację, konserwację oraz remont w celu zachowania funkcji urządzeń wodnych⁶. Nowy Targ znajduje się w obrębie dwóch Głównych Zbiorników Wód Podziemnych – nr 439 i 440.

⁶ Zgodnie z zapisami art. 205 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2023 r. poz. 1478 ze zm.).

Grafika 7 Wody powierzchniowe i podziemne na terenie miasta

Źródło: opracowanie własne

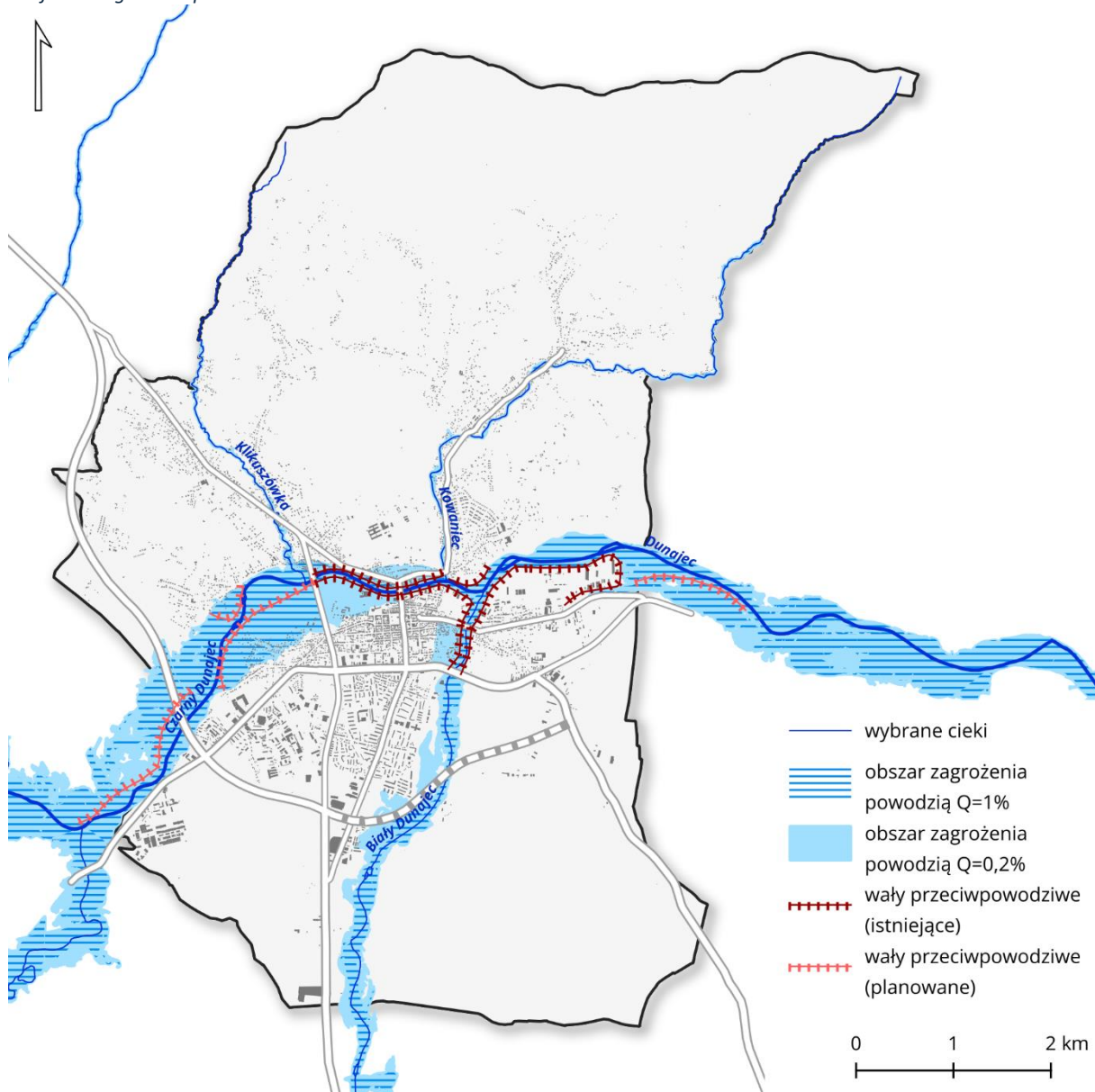
Wśród istotnych dokumentów z zakresu gospodarki wodnej wymienić należy *Plan zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły*. Zapisy ustawy Prawo wodne podają za cel nadrzędny ograniczenie negatywnych skutków powodzi. Jest on związany z zarządzaniem ryzykiem powodziowym w celu ochrony życia i zdrowia ludzi, ale również dla ochrony środowiska, dziedzictwa kulturowego czy prowadzonej działalności gospodarczej. We wspomnianym planie zawarto trzy cele główne takie jak:

- Zahamowanie wzrostu ryzyka powodziowego;
- Obniżenie istniejącego ryzyka powodziowego;
- Poprawa systemu zarządzania ryzykiem powodziowym.

Wspomniany plan zawiera mapy zagrożenia i ryzyka powodziowego, które obejmują trójstopniową ocenę ryzyka dotyczącą prawdopodobieństwa wystąpienia powodzi: 0,2%, 1% i 10%. Zagrożenie 10%

jest stosunkowo wysokie (występuje raz na 10 lat). Jak wynika z map zagrożenia powodziowego⁷ i map ryzyka powodziowego⁸ Nowy Targ jest zagrożony w stopniu wysokim wystąpieniem powodzi w centralno-zachodniej i centralno-wschodniej części miasta głównie ze strony rzek Czarny Dunajec i Biały Dunajec.

Grafika 8 Zagrożenie powodziowe na terenie miasta

Źródło: opracowanie własne

W obszarze środowiskowym ważnym dokumentem jest *Plan przeciwdziałania skutkom suszy*, którego celem jest: skuteczne zarządzanie zasobami wodnymi dla zwiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych na obszarach dorzeczy, zwiększenie retencji na obszarach dorzeczy, edukacja i zarządzanie ryzykiem suszy, formalizacja i zaplanowanie finansowania działań służących przeciwdziałaniu skutkom

⁷ https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gpmap=gpMZP (dostęp: 12.11.2025 r.).

⁸ https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gpmap=gpMRP (dostęp: 12.11.2025 r.).

suszy. Według poszczególnych typów klas zagrożenia suszą, sytuacja dla Nowego Targu przedstawia się następująco⁹:

- zagrożenie suszą hydrogeologiczną – klasa II (umiarkowanie zagrożone);
- zagrożenie suszą hydrologiczną – głównie klasa III (silnie zagrożone);
- zagrożenie suszą rolniczą – klasa I (słabo zagrożone);
- zagrożenie suszą atmosferyczną – klasa III (silnie zagrożone).

Według łącznego zagrożenia suszą Nowy Targ jest w większości umiarkowanie zagrożony wystąpieniem suszy. Uwzględniając postępujące zmiany klimatu, można spodziewać się, że w przyszłości zjawisko suszy będzie jeszcze bardziej dotkliwe. W związku z tym w mieście zaleca się inwestycje w błękitno-zieloną infrastrukturę, w tym w systemy retencji wody.

⁹ https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gpmap=gpMRP (dostęp: 12.11.2025 r.).

6. Wyniki badań ankietowych

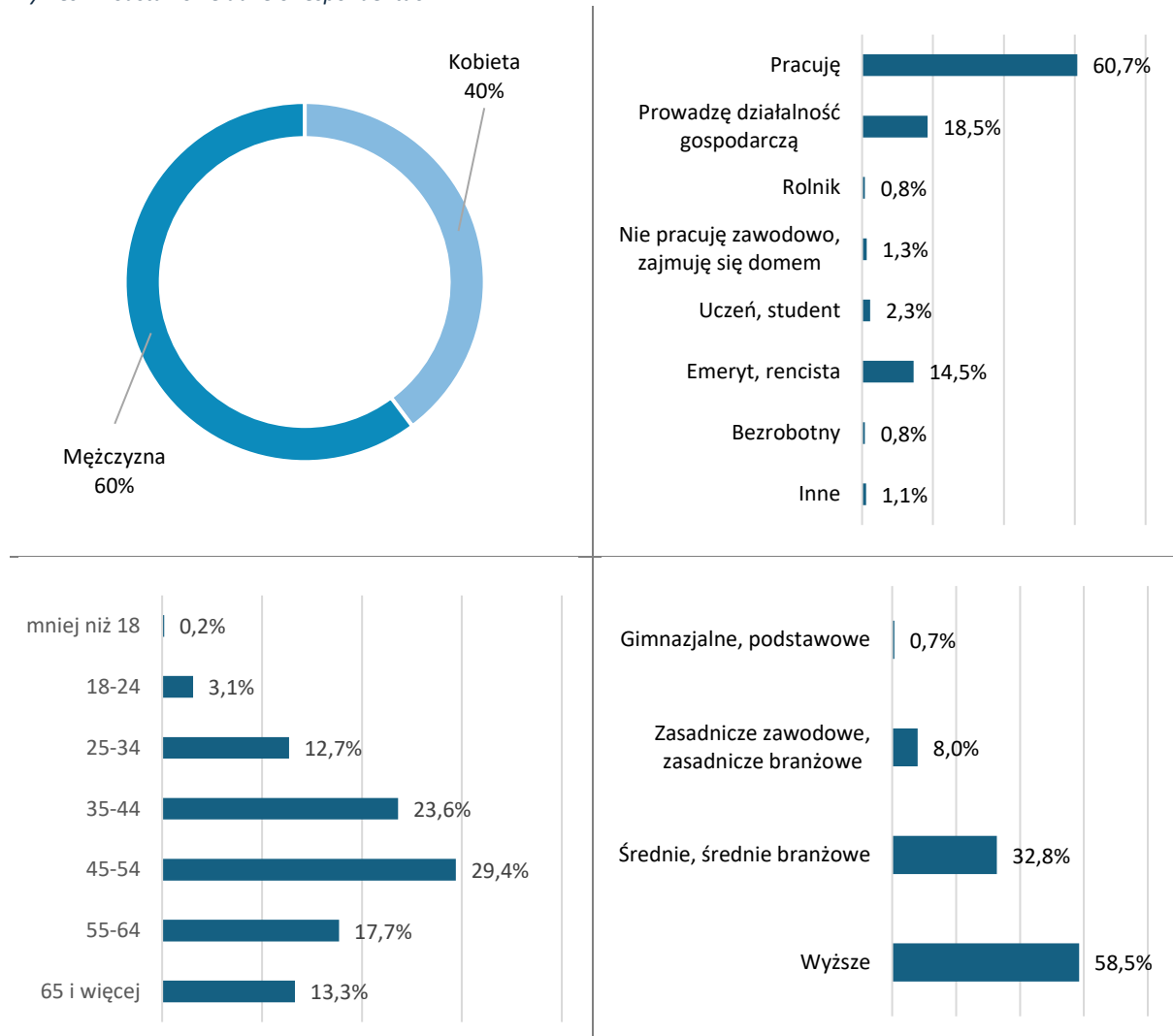
W styczniu i lutym 2026 r. przeprowadzono badanie ankietowe wśród mieszkańców Nowego Targu. Badanie zrealizowano z wykorzystaniem metody CAWI (Computer Assisted Web Interview), tj. w formie ankiety internetowej. Zakres badania obejmował sferę społeczną, gospodarczą, przestrzenną oraz środowiskową. Badanie pozwoliło na zebranie informacji o potrzebach, oczekiwaniach i problemach mieszkańców, co stanowi istotny punkt odniesienia przy formułowaniu rekomendacji strategicznych dla rozwoju miasta. W badaniu udział wzięło 579 mieszkańców. Należy zaznaczyć, że ze względu na nielosowy dobór próby wyniki nie mają charakteru w pełni reprezentatywnego. Pomimo tego dostarczają one cennych informacji poznawczych, pozwalających zidentyfikować główne wyzwania rozwojowe oraz obszary wymagające szczególnej uwagi.

- Większość respondentów (57,3%) pozytywnie ocenia Nowy Targ jako miejsce do życia, jednakże 31,2% wyraziło negatywne zdanie na ten temat. Ponadto 11,4% nie udzieliło jednoznacznej odpowiedzi na to pytanie.
- Blisko 60% ankietowanych w ciągu najbliższych 5 lat planuje pozostać na terenie miasta. Jednocześnie niemal 32% rozważa przeprowadzkę, najczęściej do innej miejscowości na terenie województwa małopolskiego, w tym m.in. Krakowa.
- W ocenie kwestii środowiskowych najlepiej oceniono dostępność przyrody w otoczeniu (64,2% pozytywnych opinii), natomiast zdecydowanie najgorzej jakość powietrza (73,6% negatywnych opinii).
- W obszarze rynku pracy najwięcej negatywnych ocen dotyczyło możliwości znalezienia satysfakcjonującej pracy (60,9%) oraz wysokości oferowanych zarobków (52,1%). Oceny neutralne dominowały w przypadku kwestii takich jak wsparcie udzielane przedsiębiorcom przez Miasto, dostępność terenów inwestycyjnych, czy warunki do prowadzenia działalności gospodarczej, co wynika prawdopodobnie z faktu, że większość respondentów to osoby nieprowadzące własnej działalności gospodarczej.
- Większość respondentów pracuje na terenie Nowego Targu (61,4%), a niecałe 24% dojeżdża do pracy w innych gminach, najczęściej do innych gmin w powiecie nowotarskim.
- W aspektach dotyczących usług skierowanych do dzieci i młodzieży respondenci najwyżej ocenili dostępność infrastruktury sportowej (54,1% pozytywnych opinii) oraz jakość infrastruktury oświatowej (49,3%). Najwięcej negatywnych ocen dotyczyło dostępności żłobków (40,8% negatywnych opinii).
- Wśród kwestii dotyczących usług społecznych i zdrowotnych ankietowani mieszkańcy szczególnie negatywnie ocenili dostęp do lekarzy specjalistów (66,3%). Natomiast

najkorzystniej oceniono dostęp do lekarzy rodzinnych (46,1%) oraz dostępność oferty instytucji kultury (42,9%).

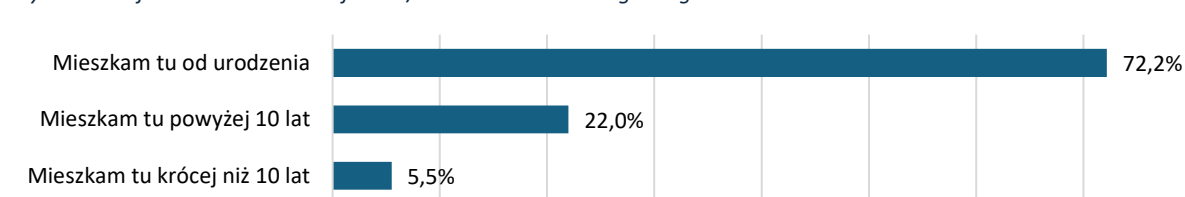
- Respondentów zapytano również o to jakich działań i usług skierowanych do seniorów brakuje na terenie miasta. W tym obszarze tematycznym dominowały odpowiedzi: „trudno powiedzieć”. Najwięcej osób, bo 37,2% wskazało, że w mieście brakuje usług wsparcia dla seniorów i osób z niepełnosprawnościami (usługi asystenckie, opiekuńcze itp.), a 35% ankietowanych wskazało, że brakuje programów promocji zdrowia.
- Wśród aspektów komunikacyjnych aż 91,8% respondentów negatywnie oceniło przepustowość głównych tras komunikacyjnych w godzinach szczytu, a blisko 50% utrzymanie dróg publicznych. Najkorzystniej oceniono natomiast dostępność tras rowerowych, co pozytywnie oceniło blisko 70% respondentów.
- Jako najbardziej zauważalne problemy społeczne na terenie miasta respondenci wskazali na migracje młodych do większych ośrodków miejskich, wandalizm oraz zaśmiecanie okolicy.
- Blisko 46% ankietowanych dostrzega potencjał turystyczny Nowego Targu, jednakże 28,3% wyraziło odmienne zdanie na ten temat. W ocenie bazy noclegowej na terenie miasta przeważały odpowiedzi neutralne. Dobrze oceniono natomiast dostępność usług gastronomicznych. Istotnym czynnikiem wyróżniającym miasto na tle regionu są zdaniem respondentów walory przyrodniczo-krajobrazowe.
- Główną mocną stroną Nowego Targu wskazywaną przez ankietowanych jest atrakcyjna lokalizacja w centrum Podhala, w pobliżu głównych szlaków komunikacyjnych i terenów górskich. Wśród najczęściej wskazywanych wad dominował niezadowolający stan środowiska naturalnego oraz zakorkowane trasy komunikacyjne.
- Zdaniem respondentów do najważniejszych przedsięwzięć do realizacji należy zaliczyć budowę obwodnicy Nowego Targu, zadbanie o jakość powietrza oraz rozładowanie zakorkowanych tras komunikacyjnych.

Wykres 1 Podstawowe dane o respondentach

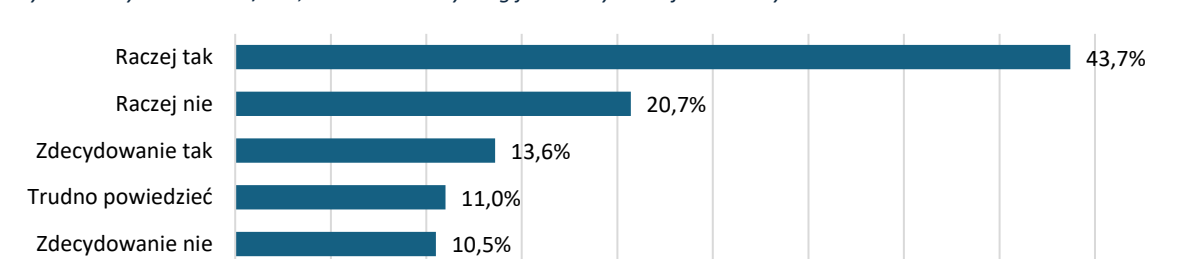
Źródło: opracowanie własne, n=579.

Wykres 2 Od jak dawna zamieszkuje Pani/Pan na terenie Nowego Targu?

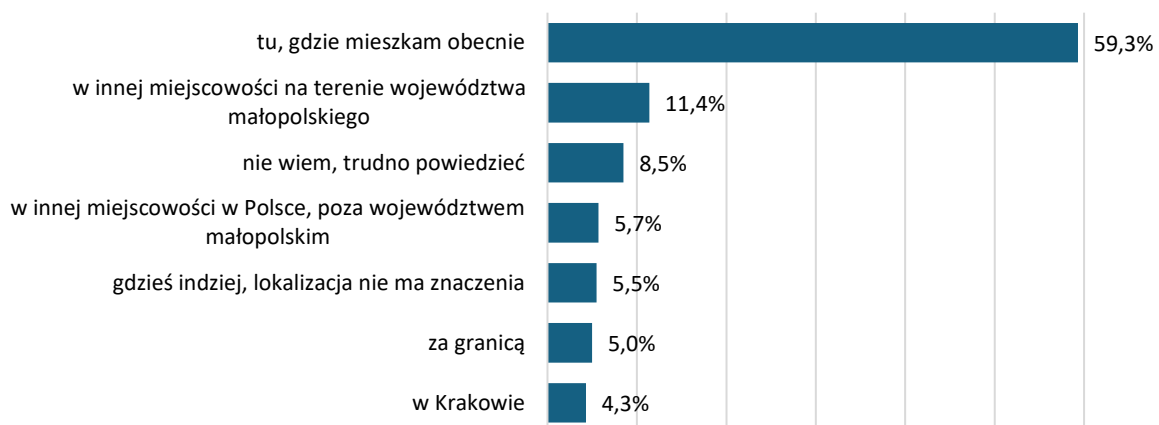
Źródło: opracowanie własne, n=579.

Wykres 3 Czy uważa Pani/Pan, że miasto Nowy Targ jest dobrym miejscem do życia?

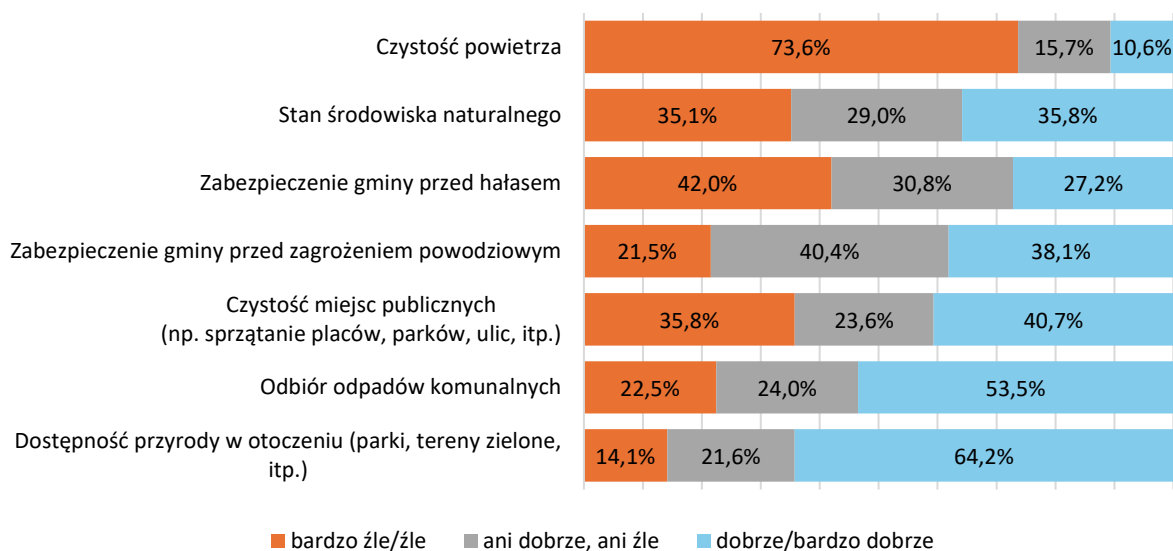
Źródło: opracowanie własne, n=579.

Wykres 4 Gdzie w perspektywie najbliższych 5 lat chciałaby Pani/chciałby Pan mieszkać?

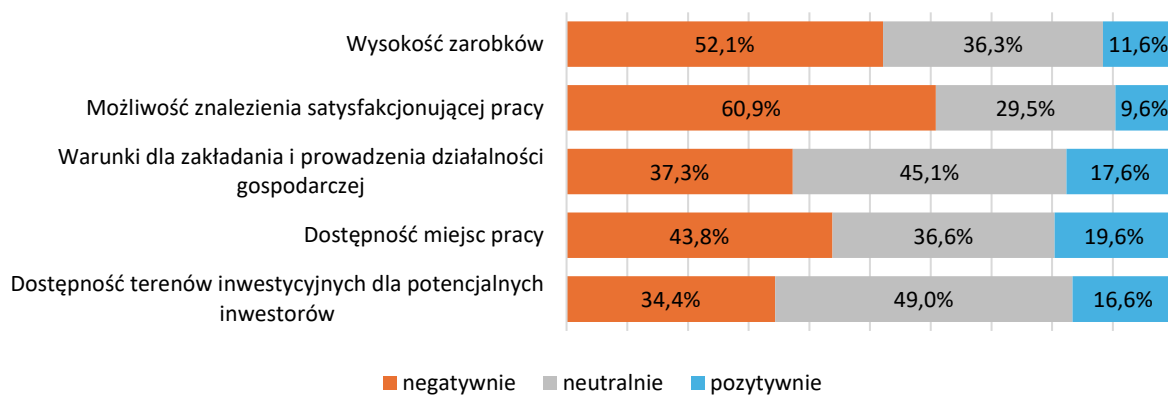
Źródło: opracowanie własne, n=579.

Wykres 5 Jak ocenia Pani/Pan w swoim miejscu zamieszkania stan środowiska naturalnego i usługi z nim związane?

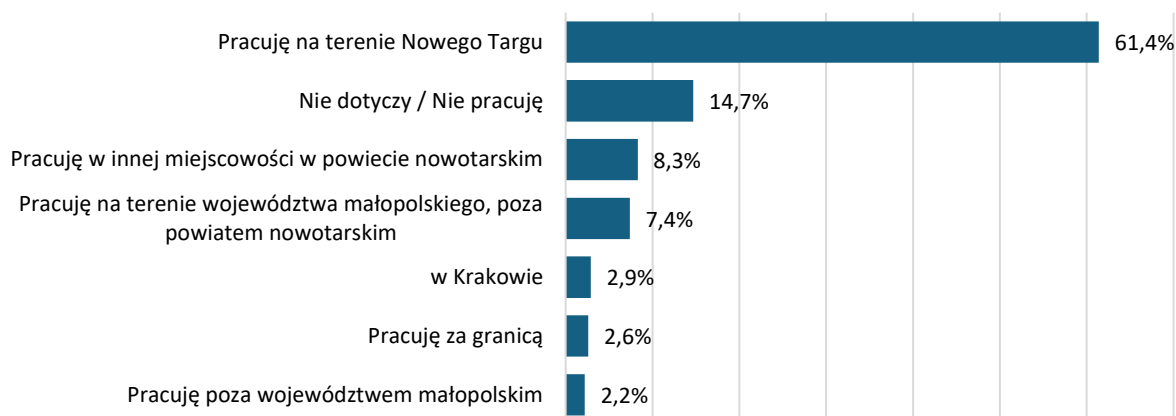
Źródło: opracowanie własne, n=579.

Wykres 6 Jak ocenia Pani/Pan w swoim miejscu zamieszkania rynek pracy?

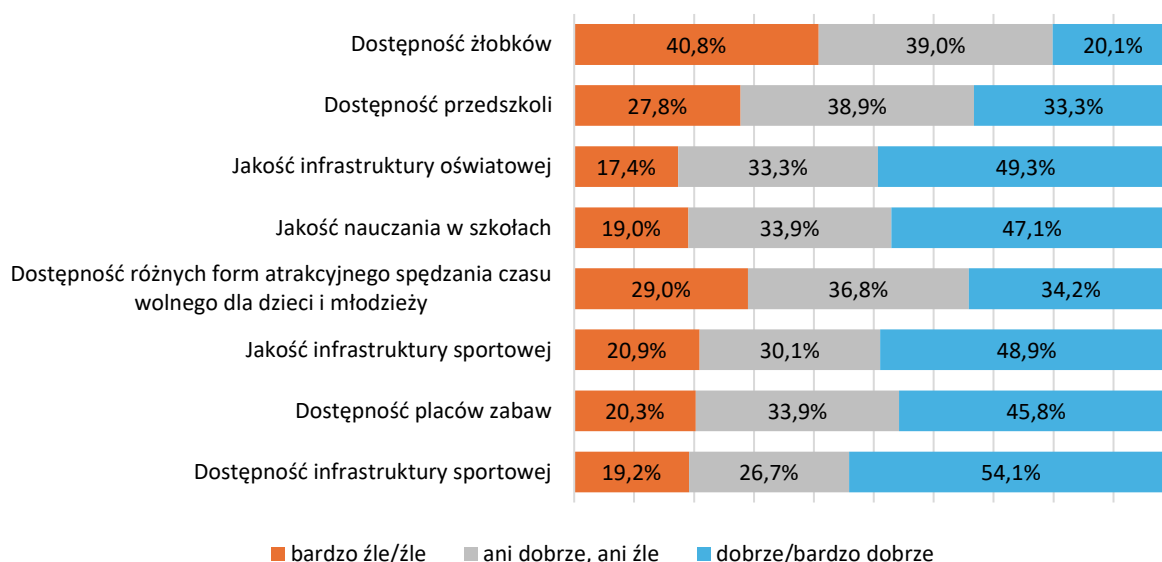
Źródło: opracowanie własne, n=579.

Wykres 7 Gdzie jest zlokalizowane Pani/Pana miejsce pracy?

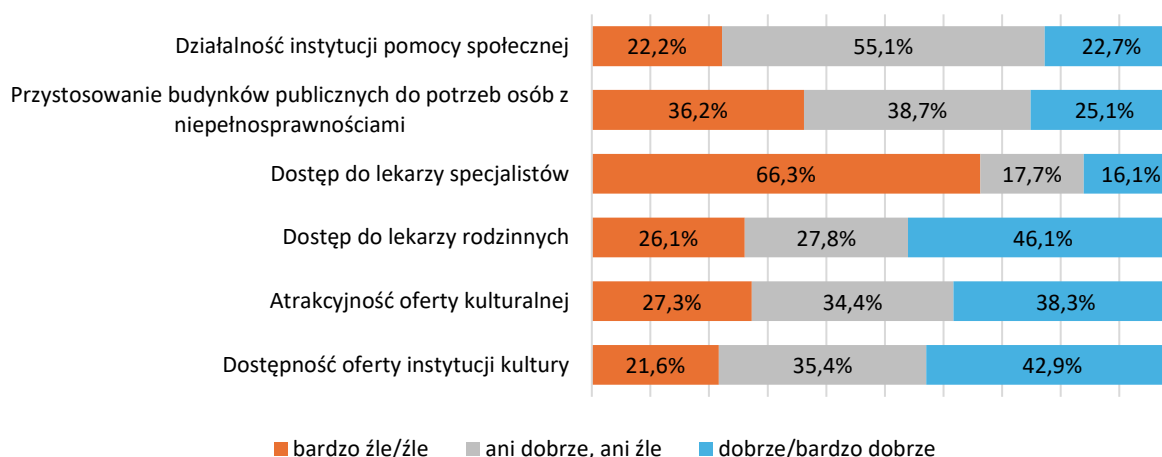
Źródło: opracowanie własne, n=579.

Wykres 8 Jak ocenia Pani/Pan w swoim miejscu zamieszkania usługi skierowane do dzieci i młodzieży?

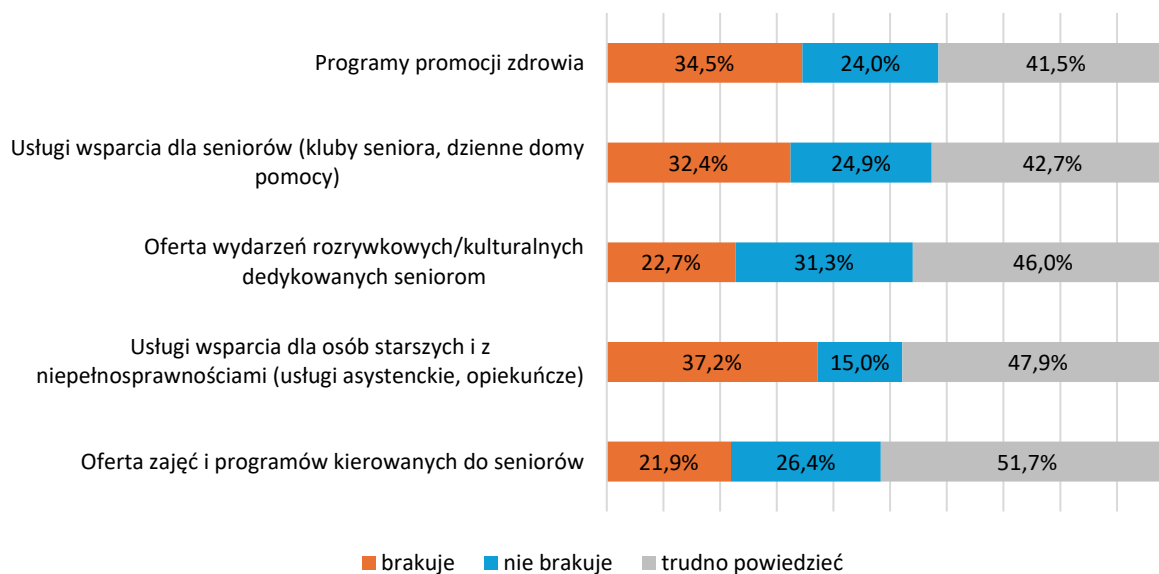
Źródło: opracowanie własne, n=579.

Wykres 9 Jak ocenia Pani/Pan w swoim miejscu zamieszkania świadczone usługi społeczne i zdrowotne?

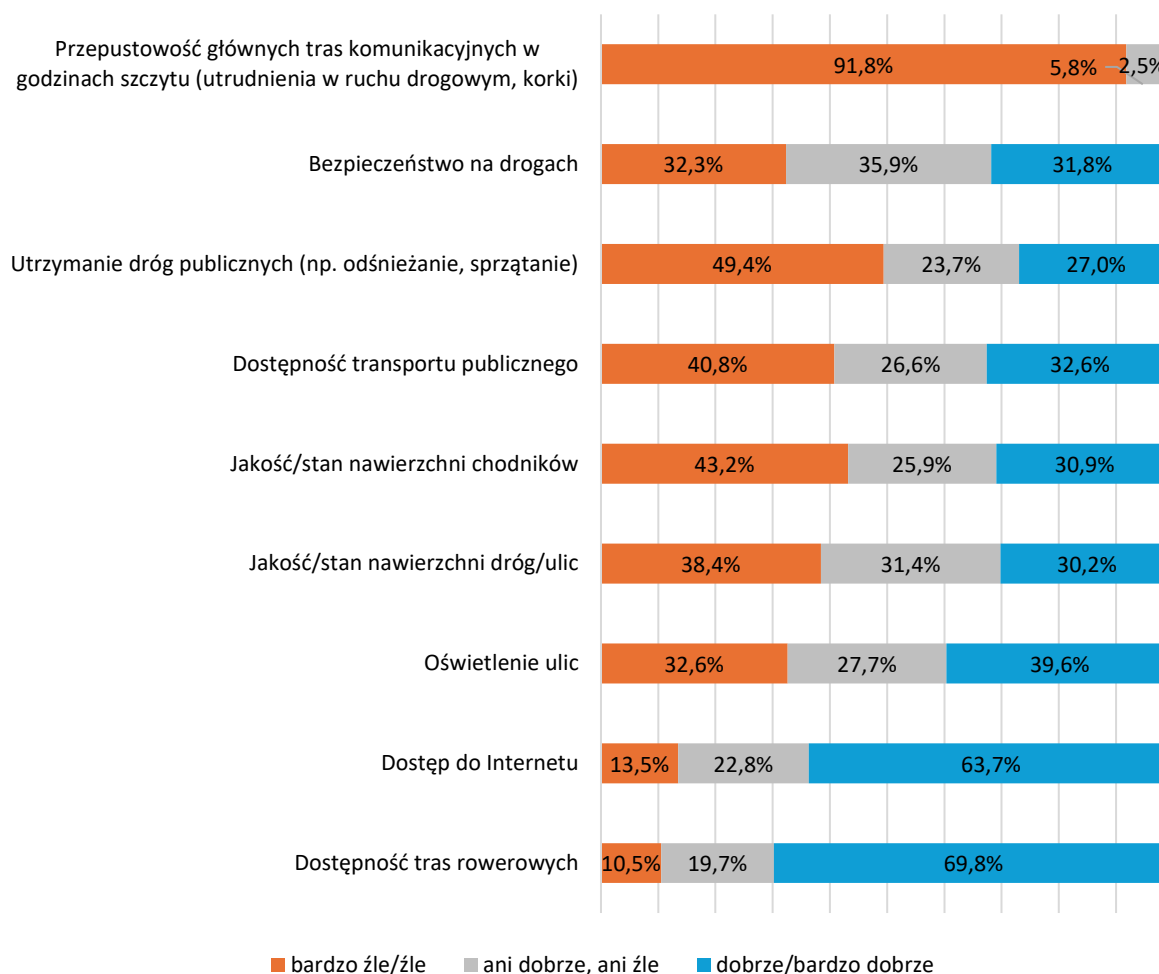
Źródło: opracowanie własne, n=579.

Wykres 10 Z poniższego katalogu usług społecznych skierowanych do seniorów, proszę wskazać te, których Pani/Pana zdaniem brakuje (nie ma ich, nie są dostępne) oraz nie brakuje (są dostępne) na terenie Nowego Targu:

Źródło: opracowanie własne, n=579.

Wykres 11 Jak ocenia Pani/Pan w swoim miejscu zamieszkania dostęp do komunikacji i stan infrastruktury?

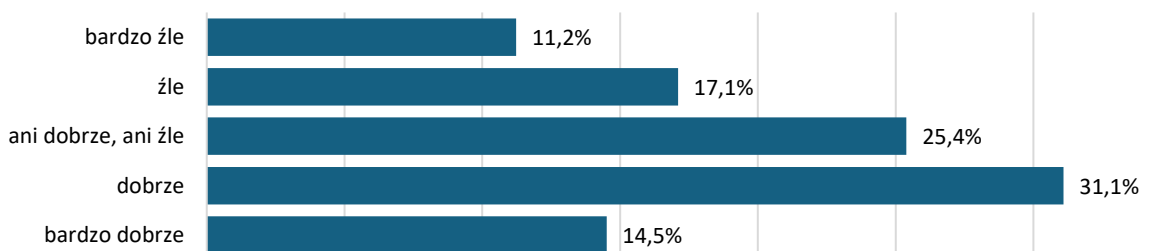
Źródło: opracowanie własne, n=579.

Wykres 12 Z poniższego katalogu problemów społecznych, proszę wskazać te, które Pani/Pana zdaniem w istotny sposób dotyczą miasta Nowy Targ: (można wskazać dowolną liczbę odpowiedzi)

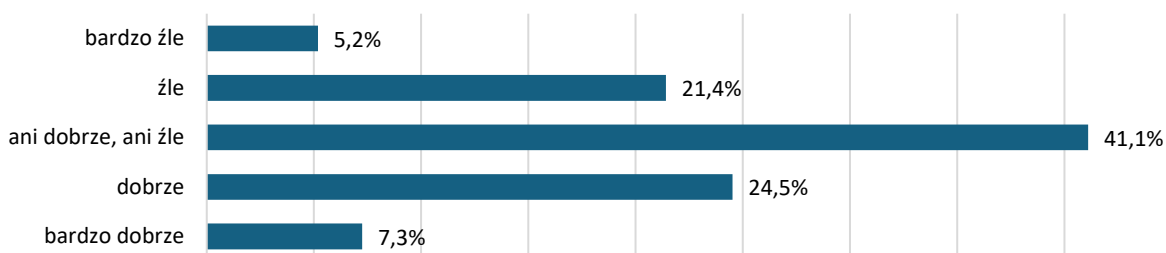
Źródło: opracowanie własne, n=579, liczba wskazań= 2 707.

Wykres 13 Jak ocenia Pani/Pan potencjał turystyczny Nowego Targu:

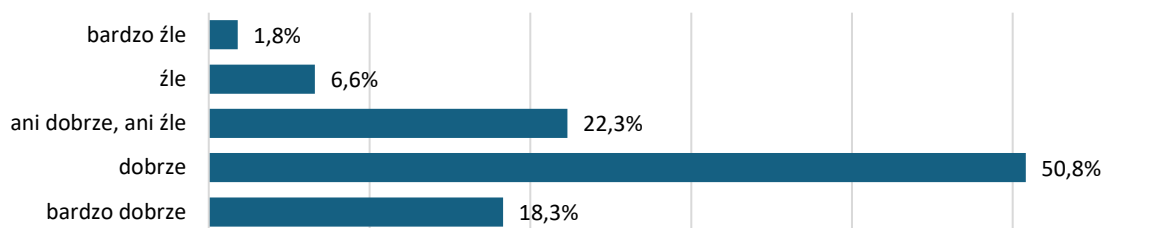
Źródło: opracowanie własne, n=579.

Wykres 14 Jak ocenia Pani/Pan bazę noclegową w Nowym Targu:

Źródło: opracowanie własne, n=579.

Wykres 15 Jak ocenia Pani/Pan dostępność do usług gastronomicznych:

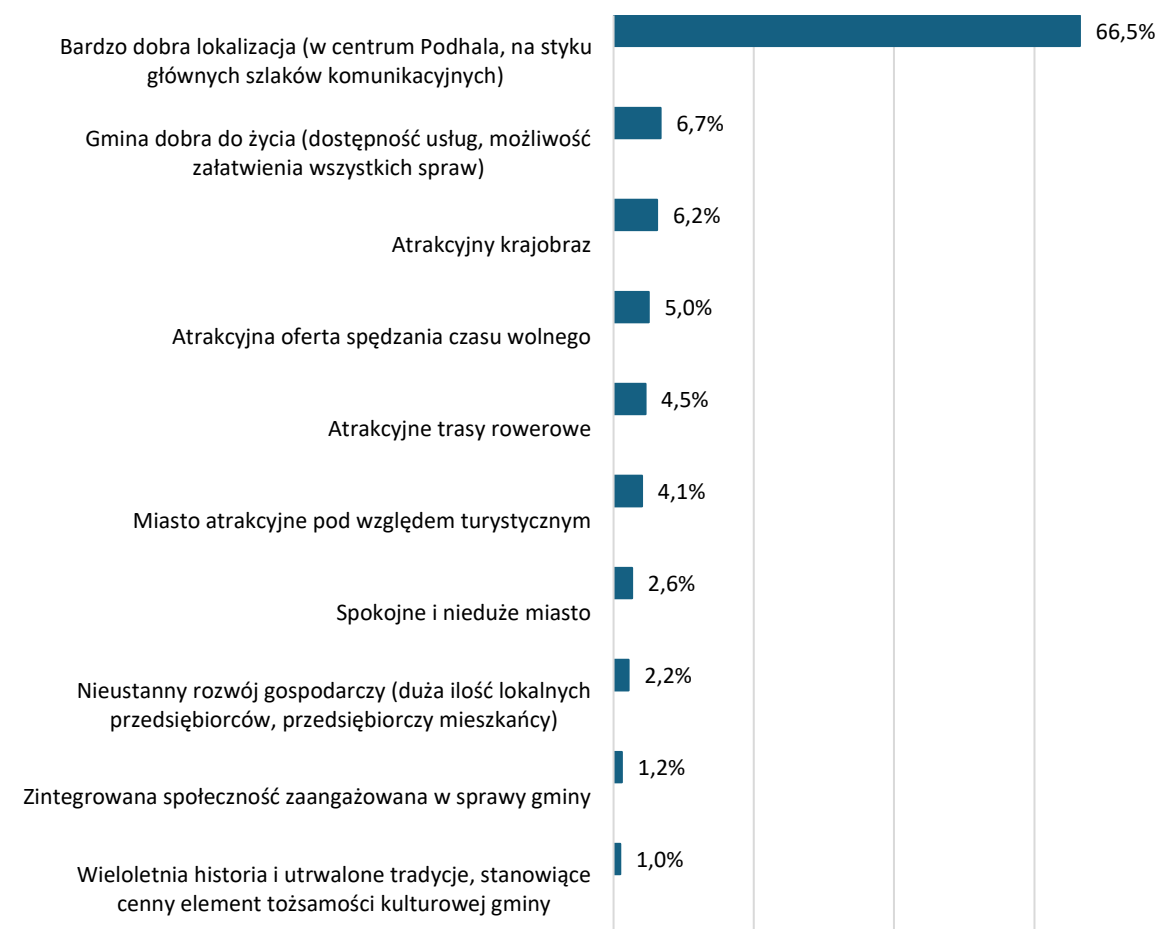
Źródło: opracowanie własne, n=579.

Wykres 16 Z zaproponowanych poniżej możliwych kierunków rozwoju proszę wybrać te, które władze miasta powinny rozważyć jako najkorzystniejsze dla dalszego rozwoju (maksymalnie 2 odpowiedzi):

Źródło: opracowanie własne, n=579.

Wykres 17 Co Pana/Pani zdaniem jest największą zaletą, mocną stroną, atutem miasta Nowy Targ ?

Źródło: opracowanie własne, n=579, liczba wskazań=418.

Wykres 18 Jakie czynniki według Pani/Pana najbardziej wyróżniają miasto Nowy Targ na tle regionu?

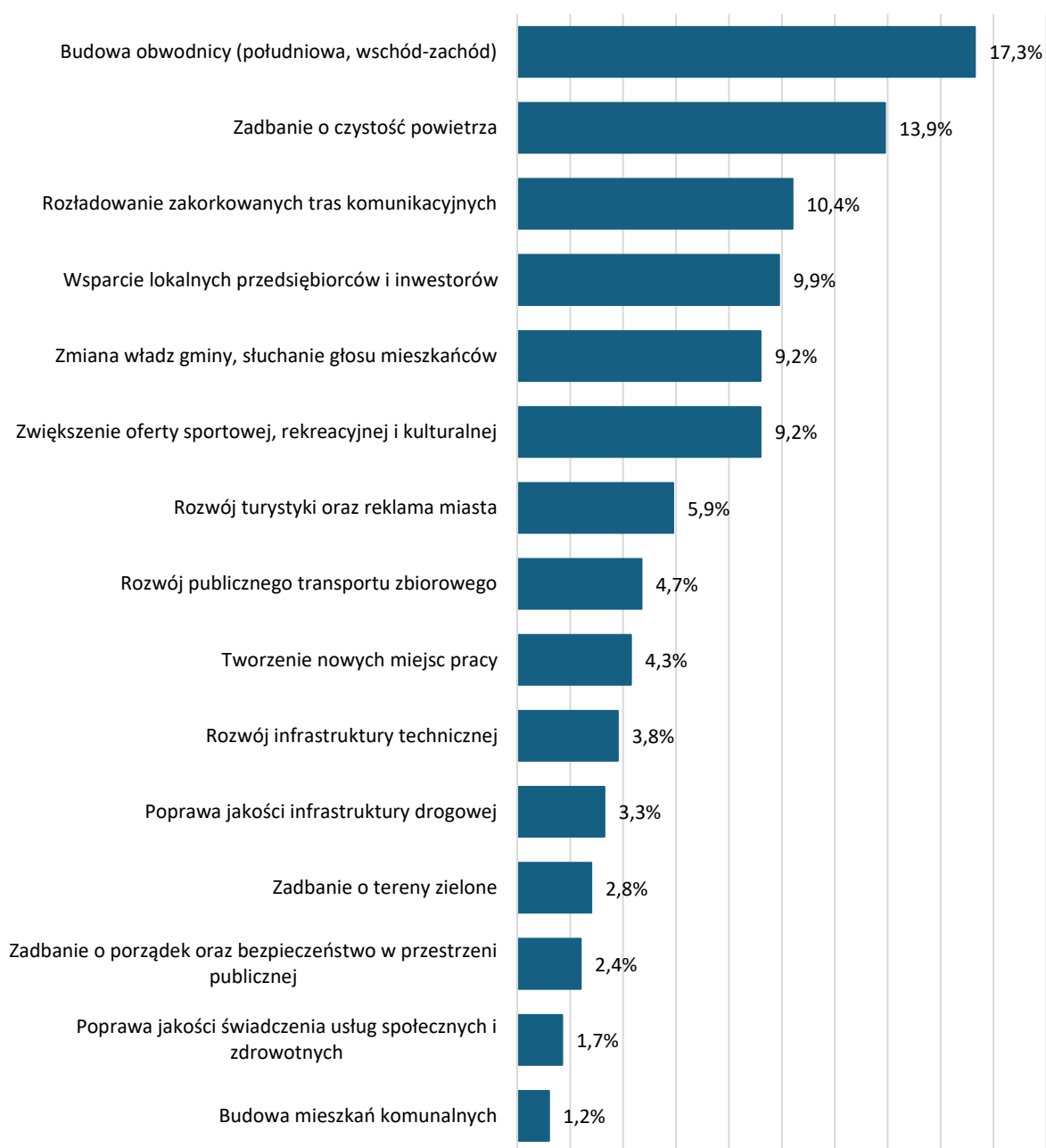
Źródło: opracowanie własne, n=579, liczba wskazań=893.

Wykres 19 Co Pana/Pani zdaniem jest największą wadą, słabą stroną miasta Nowy Targ ?

Źródło: opracowanie własne, n=579, liczba wskazań=458.

Wykres 20 Co Pana/Pani zdaniem należy zrobić (jakie przedsięwzięcie zrealizować), aby w Nowym Targu żyło się lepiej?

Źródło: opracowanie własne, n=579, liczba wskazań=423.

7. Wnioski

Sfera społeczna:

Potencjały

- **Stabilna sytuacja demograficzna mimo długofalowego spadku liczby ludności.** Liczba mieszkańców Nowego Targu (ok. 33 tys.) pozostaje relatywnie stabilna – w latach 2015-2024 zmalała jedynie o 1,4%. Prognozy wskazują na umiarkowany spadek o ok. 4,5% do 2040 r., co oznacza brak gwałtownej depopulacji. Stabilność ta daje czas na wdrażanie działań adaptacyjnych.
- **Dobrze rozwinięty system edukacji z silnym zapleczem szkolnictwa ponadpodstawowego dostosowanego do potrzeb rynku pracy.** Sieć placówek oświatowych w Nowym Targu zapewnia szeroki dostęp do edukacji na wszystkich poziomach. Stabilna liczba uczniów szkół ponadpodstawowych oraz dominujący udział uczniów techników potwierdzają dobrze rozwiniętą i zróżnicowaną ofertę edukacyjną, ukierunkowaną na kształcenie zawodowe i dostosowaną do potrzeb lokalnego rynku pracy. Wyniki egzaminów zewnętrznych, zbliżone do średnich wojewódzkich, potwierdzają utrzymujący się dobry poziom kształcenia.
- **Spadek liczby beneficjentów pomocy społecznej.** W latach 2021-2025 liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej zmalała o 17,1%, a liczba osób w rodzinach o 34,4%. Jednocześnie wydatki OPS na realizację zadań własnych gminy wzrosły o 59,4%. Oznacza to mniejszą liczbę beneficjentów przy jednoczesnym wzroście kosztów wsparcia wynikających m.in. z inflacji, a także zmian w strukturze udzielanej pomocy oraz rosnących kosztów realizacji zadań własnych gminy.
- **Rozwijająca się infrastruktura społeczna i sektor NGO.** W latach 2020-2024 odnotowano wyraźny rozwój działalności kulturalnej w Nowym Targu, przejawiający się systematycznym wzrostem liczby organizowanych wydarzeń oraz zwiększeniem liczby podmiotów funkcjonujących w sektorze kultury, rozrywki i rekreacji. Ponadto Miasto posiada rozbudowaną infrastrukturę sportowo-rekreacyjną oraz aktywny sektor organizacji pozarządowych.

Wyzwania:

- **Postępujące starzenie się społeczeństwa.** Struktura wieku mieszkańców wskazuje na wzrost udziału osób w wieku poprodukcyjnym przy jednoczesnym spadku udziału ludności w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym. Zjawisko to, połączone z wyższym wskaźnikiem obciążenia demograficznego niż w powiecie i województwie, wskazuje na rosnące wyzwania dla rynku

pracy oraz systemów zabezpieczenia społecznego. Prognozy na 2040 r. przewidują dalszy wzrost udziału ludności poprodukcyjnej, przy jednoczesnym spadku udziału ludności przedprodukcyjnej i produkcyjnej, potwierdzając kontynuację niekorzystnych zmian demograficznych.

- **Migracja młodych i „drenaż mózgów”.** Jednym z kluczowych problemów wskazywanych w badaniach ankietowych jest odpływ młodych ludzi do większych ośrodków (Kraków, Warszawa, Wrocław). Zjawisko to osłabia lokalny rynek pracy i ogranicza potencjał rozwojowy miasta.
- **Rosnące obciążenie systemu pomocy społecznej.** Struktura świadczeń wskazuje, że dominującą grupę beneficjentów stanowią rodziny emerytów i rencistów, a głównymi powodami przyznawanej pomocy pozostają długotrwała lub ciężka choroba, niepełnosprawność oraz ubóstwo. Wzrost liczby i wartości świadczeń opiekuńczych w latach 2020-2025 (kolejno o 10,6% i 85,1%) podkreśla rosnące znaczenie wsparcia dla osób wymagających opieki. Z tego względu konieczna jest adaptacja infrastruktury i usług do potrzeb seniorów, w tym opieki zdrowotnej, asystentury oraz dostosowania budynków publicznych. Ponadto wzrost liczby osób starszych będzie zwiększał presję na system usług społecznych.

Sfera gospodarcza

Potencjały:

- **Silna pozycja gospodarcza miasta i wysoka przedsiębiorczość.** Nowy Targ pełni istotne funkcje administracyjne, gospodarcze, edukacyjne i kulturalne w południowej części Małopolski, a jego atutami są korzystne położenie, rozwinięta infrastruktura transportowa oraz zaplecze instytucjonalne, w tym strefy aktywności gospodarczej i instytucje otoczenia biznesu. W Nowym Targu funkcjonuje ok. 5,7 tys. podmiotów gospodarczych, a wskaźnik przedsiębiorczości należy do najwyższych w regionie.
- **Postępująca transformacja gospodarki w kierunku usług.** W strukturze gospodarki Nowego Targu rośnie znaczenie sektora usług, w tym usług profesjonalnych, działalności związanej z obsługą biznesu oraz innych usług wyższego rzędu. Jednocześnie obserwowany jest stopniowy spadek znaczenia rolnictwa oraz rozwój stref aktywności gospodarczej, co świadczy o modernizacji lokalnej gospodarki.
- **Rozwinięte strefy aktywności gospodarczej i potencjał geotermalny.** Obecność dobrze przygotowanych stref aktywności gospodarczej oraz dostęp do zasobów geotermalnych stanowią istotny atut rozwojowy regionu. Dotychczasowe przygotowanie i zagospodarowanie terenów inwestycyjnych potwierdza skuteczność prowadzonej polityki rozwoju gospodarczego

oraz atrakcyjność lokalizacji dla przedsiębiorców, choć obecnie możliwości lokalizowania nowych inwestycji w istniejących strefach są ograniczone z uwagi na brak wolnych terenów. Jednocześnie potencjał geotermalny stwarza możliwość wykorzystania stabilnego i ekologicznego źródła energii. W perspektywie rosnących kosztów energii zwiększa to konkurencyjność regionu, sprzyja rozwojowi nowoczesnych gałęzi przemysłu oraz wzmacnia atrakcyjność inwestycyjną, szczególnie w kontekście rozwoju nowych terenów inwestycyjnych.

- **Niska stopa bezrobocia.** Stopa bezrobocia na poziomie około 3,5% świadczy o dobrej kondycji lokalnego rynku pracy oraz wysokiej aktywności gospodarczej. Oznacza to, że przedsiębiorstwa skutecznie absorbują dostępne zasoby pracy, co potwierdza stabilność ekonomiczną regionu. Jednocześnie niski poziom bezrobocia może stanowić wyzwanie dla nowych inwestorów ze względu na ograniczoną dostępność pracowników, co zwiększa znaczenie działań związanych z podnoszeniem kwalifikacji zawodowych, aktywizacją osób biernych zawodowo oraz przyciąganiem nowych mieszkańców i specjalistów.

Wyzwania:

- **Ograniczona dostępność dużych, uzbrojonych terenów inwestycyjnych.** Istotnym wyzwaniem dla dalszego rozwoju gospodarczego miasta jest brak dużych, w pełni uzbrojonych terenów inwestycyjnych, które mogłyby zostać przeznaczone pod lokalizację nowych przedsięwzięć gospodarczych. Dodatkową barierę stanowi znaczne rozdrobnienie struktury własności gruntów, utrudniające scalanie nieruchomości oraz przygotowanie zwartych obszarów inwestycyjnych.
- **Wyzwania rozwojowe związane z rynkiem pracy i odpływem młodych mieszkańców.** Pomimo stabilnej sytuacji gospodarczej, niskiego poziomu bezrobocia oraz rosnącej liczby przedsiębiorstw, lokalny rynek pracy charakteryzuje się dominacją mikroprzedsiębiorstw i ograniczoną dynamiką zatrudnienia, a także niedoborem pracowników. Jednocześnie obserwuje się negatywne postrzeganie miasta przez młodzież, odpływ młodych osób oraz rosnącą presję demograficzną, co wskazuje na potrzebę rozwoju sektorów o wyższej wartości dodanej (w tym nowych technologii), wzmocnienia przedsiębiorczości oraz lepszego dostosowania oferty edukacyjnej i rynku pracy do oczekiwań młodych mieszkańców.
- **Dominacja mikroprzedsiębiorstw i niska dywersyfikacja gospodarki.** Struktura lokalnej gospodarki opiera się przede wszystkim na mikroprzedsiębiorstwach, które stanowią aż 96,7% wszystkich podmiotów gospodarczych. Choć świadczy to o wysokiej przedsiębiorczości mieszkańców, jednocześnie oznacza ograniczony potencjał kapitałowy, inwestycyjny i innowacyjny firm. Gospodarka koncentruje się głównie na handlu i budownictwie, przy stosunkowo niewielkim udziale nowoczesnych usług, przemysłu wysokich technologii czy

działalności badawczo-rozwojowej. Taka struktura zmniejsza odporność miasta na zmiany koniunktury gospodarczej i ogranicza możliwości tworzenia wysoko płatnych miejsc pracy.

- **Wrażliwość struktury gospodarczej na kryzysy sektorowe.** Silna koncentracja działalności gospodarczej w sektorach handlu i budownictwa powoduje, że lokalna gospodarka jest szczególnie podatna na spowolnienia gospodarcze. Oba sektory są ze sobą ściśle powiązane – ograniczenie inwestycji budowlanych przekłada się na spadek popytu na materiały, usługi oraz produkty oferowane przez lokalny handel.
- **Niskie płace.** Średnie miesięczne wynagrodzenie w mieście, wynoszące około 7 151 zł (w 2025 r.), pozostaje wyraźnie niższe od średniej dla województwa (8 950 zł). Ogranicza to konkurencyjność lokalnego rynku pracy oraz zmniejsza atrakcyjność miasta jako miejsca do życia i rozwoju zawodowego. Niższe wynagrodzenia sprzyjają odpływowi młodych, wykształconych i wysoko wykwalifikowanych mieszkańców do większych ośrodków miejskich, gdzie mogą liczyć na lepsze warunki zatrudnienia.
- **Niewystarczająca współpraca samorząd-biznes.** Mimo funkcjonowania lokalnych przedsiębiorstw i stref inwestycyjnych współpraca pomiędzy samorządem a sektorem prywatnym nie wykorzystuje w pełni swojego potencjału. Ograniczone wykorzystanie dostępnych instrumentów wsparcia, funduszy Unii Europejskiej oraz partnerstw publiczno-prywatnych zmniejsza możliwości realizacji większych projektów inwestycyjnych i innowacyjnych.

Sfera przestrzenna

Potencjały:

- **Dynamiczny rozwój mieszkalnictwa i rola zaplecza mieszkaniowego Podhala.** W latach 2020-2024 odnotowano systematyczny wzrost liczby mieszkań oraz wysoką intensywność nowego budownictwa, znacząco przewyższającą średnie dla powiatu i województwa. Nowy Targ stanowi istotne zaplecze mieszkaniowe dla obszarów o wysokiej presji turystycznej, oferując jednocześnie bardziej korzystne warunki życia niż miejscowości typowo turystyczne. Atrakcyjność lokalizacyjna może w przyszłości sprzyjać napływowi nowych mieszkańców poszukujących miejsca do życia w regionie o wysokich walorach przyrodniczych i rozwiniętej infrastrukturze rekreacyjno-turystycznej. W związku z tym zasadne jest wspieranie rozwoju zabudowy mieszkaniowej, w szczególności poprzez przygotowanie nowych terenów inwestycyjnych oraz zwiększanie dostępności mieszkań, co umożliwi pełniejsze wykorzystanie potencjału osiedleńczego miasta.
- **Wysoki poziom infrastruktury technicznej.** Nowy Targ charakteryzuje się wysokim poziomem wyposażenia w infrastrukturę wodociągową i kanalizacyjną, z której korzysta zdecydowana

większość mieszkańców (odpowiednio 82,8% i 94,4%), co plasuje miasto powyżej średnich dla powiatu i województwa. Jednocześnie obserwowany jest dynamiczny rozwój sieci gazowej, choć poziom jej wykorzystania nadal pozostaje niższy niż w skali regionu. Rozbudowana infrastruktura techniczna zmniejsza bariery dla nowych inwestycji mieszkaniowych i gospodarczych.

- **Dobra dostępność planistyczna i inwestycyjna.** Istotnym atutem miasta jest wysoki poziom pokrycia miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, który wynosi około 73,5%. Tak duże pokrycie znacząco usprawnia procesy inwestycyjne, ograniczając niepewność administracyjną oraz skracając czas realizacji przedsięwzięć budowlanych. Ponadto w 2026 r. przyjęto plan ogólny miasta, który ma na celu uporządkowanie i dalszą optymalizację polityki przestrzennej. W efekcie miasto dysponuje stabilnymi i przewidywalnymi warunkami rozwoju przestrzennego, co zwiększa jego atrakcyjność dla inwestorów.
- **Dobrze rozwinięta dostępność transportowa miasta oparta na sieci dróg o znaczeniu krajowym i regionalnym.** Układ komunikacyjny Nowego Targu tworzą kluczowe szlaki drogowe, w tym drogi krajowe nr 47 (łącząca Zakopane z Rabką-Zdrojem) oraz nr 49 (prowadząca w kierunku granicy państwa), a także droga wojewódzka nr 957 i sieć dróg lokalnych, co zapewnia miastu wysoką dostępność zewnętrzną i dobre powiązania z regionem Podhala. Uzupełnieniem systemu transportowego jest linia kolejowa nr 99 relacji Chabówka-Zakopane oraz rozwinięta komunikacja miejska.

Wyzwania:

- **Silna kongestia i przeciążenie układu drogowego.** Jednym z kluczowych wyzwań rozwojowych jest znaczące przeciążenie sieci drogowej, szczególnie w godzinach szczytu. Około 92% mieszkańców negatywnie ocenia przepustowość dróg, co wskazuje na utrwalony problem z płynnością ruchu. Wynika on zarówno z funkcji tranzytowej miasta, jak i z rosnącego ruchu lokalnego oraz turystycznego, który w sezonach zwiększa natężenie transportu. W efekcie dochodzi do częstych zatorów komunikacyjnych, wydłużenia czasu przejazdu oraz spadku komfortu życia mieszkańców. Problem ten wpływa również na funkcjonowanie gospodarki, utrudniając logistykę, dojazdy do pracy i dostęp do usług.
- **Fragmentacja struktury przestrzennej miasta.** Istotnym ograniczeniem rozwojowym jest także rozproszona i niespójna struktura przestrzenna miasta. Naturalne bariery, takie jak rzeki Czarny Dunajec i Biały Dunajec, w połączeniu z barierami infrastrukturalnymi, w tym linią kolejową, powodują podział miasta na odrębne, słabo zintegrowane funkcjonalnie części. Taka fragmentacja utrudnia tworzenie spójnej sieci komunikacyjnej, ogranicza dostępność niektórych obszarów oraz komplikuje planowanie przestrzenne.

- **Presja na rozwój zabudowy peryferyjnej.** W ostatnich latach obserwuje się nasilający się rozwój zabudowy na obrzeżach miasta, co prowadzi do stopniowego rozlewania się struktury urbanistycznej. Proces ten wynika z rosnącego zapotrzebowania na tereny mieszkaniowe i inwestycyjne, a także z ograniczonej dostępności atrakcyjnych działek w centralnych częściach miasta. W efekcie dochodzi do nierównomiernego zagospodarowania przestrzeni, rozproszenia funkcji miejskich oraz wzrostu kosztów rozbudowy infrastruktury technicznej i transportowej.

Sfera środowiskowo-klimatyczna

Potencjały:

- **Walory przyrodniczo-krajobrazowe i potencjał turystyczny.** Struktura przestrzenna Nowego Targu charakteryzuje się dużym udziałem terenów leśnych oraz rolniczych, a poziom lesistości (34,6%) pozostaje zbliżony do średnich wartości dla powiatu i wyższy niż dla województwa. Istotnym elementem systemu przyrodniczego miasta jest obecność licznych form ochrony przyrody, w tym obszarów Natura 2000, rezerwatu przyrody „Bór na Czerwonym” oraz Południowomałopolskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, które obejmują cenne ekosystemy o wysokiej bioróżnorodności. Ponadto północna część miasta położona jest w otulinie Gorczańskiego Parku Narodowego. Tak ukształtowane zasoby środowiskowe stanowią istotny potencjał dla rozwoju funkcji rekreacyjnych, turystycznych oraz edukacyjnych, a jednocześnie wymagają prowadzenia zrównoważonej polityki przestrzennej i środowiskowej ukierunkowanej na ich ochronę i racjonalne wykorzystanie.
- **Możliwości rozwoju energetyki geotermalnej i OZE.** Dostępne zasoby geotermalne oraz możliwości rozwoju odnawialnych źródeł energii stanowią istotny potencjał dla transformacji energetycznej miasta. Wykorzystanie energii geotermalnej może przyczynić się do ograniczenia emisji zanieczyszczeń, poprawy jakości powietrza oraz zmniejszenia kosztów ogrzewania. Jednocześnie rozwój OZE zwiększa bezpieczeństwo energetyczne, ogranicza zależność od paliw kopalnych i wpisuje się w cele zrównoważonego rozwoju oraz polityki klimatycznej.

Wyzwania:

- **Utrzymujące się problemy w zakresie jakości powietrza.** Pomimo obserwowanej poprawy jakości powietrza, na terenie miasta nadal występują przekroczenia dopuszczalnych poziomów niektórych zanieczyszczeń, w szczególności benzopirenu w pyłe PM₁₀. Głównym źródłem emisji pozostaje niska emisja związana z indywidualnym ogrzewaniem budynków, co wskazuje na konieczność kontynuacji działań ukierunkowanych na ograniczanie emisji z sektora komunalno-bytowego.

- **Zagrożenia powodziowe i klimatyczne.** Położenie miasta u zbiegu Białego i Czarnego Dunajca powoduje występowanie podwyższonego ryzyka powodziowego, szczególnie na terenach centralnych i zachodnich. Jednocześnie obserwowane zmiany klimatu zwiększają częstotliwość występowania zjawisk ekstremalnych, takich jak intensywne opady czy długotrwałe okresy bezdeszczowe. Oprócz zagrożenia powodziami miasto musi mierzyć się również z umiarkowanym ryzykiem suszy, co wpływa na gospodarowanie zasobami wodnymi.
- **Konieczność dalszej adaptacji klimatycznej.** Rosnące skutki zmian klimatu wymagają kontynuacji działań zwiększających odporność miasta na zagrożenia środowiskowe. Niezbędne są inwestycje w retencję wód opadowych, rozwój błękitno-zielonej infrastruktury oraz dalszą transformację energetyczną opartą na odnawialnych źródłach energii. Równocześnie ważne jest zwiększanie powierzchni terenów zielonych oraz wdrażanie rozwiązań ograniczających skutki fal upałów i gwałtownych zjawisk pogodowych, co przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców i zwiększenia odporności miasta na zmiany klimatu. W 2025 r. Miasto Nowy Targ przystąpiło do sporządzenia Miejskiego Planu Adaptacji do zmian klimatu w ramach projektu Life Dream Cities finansowanego ze środków unijnych.